

Суржден весник

на Република Македонија

Број 241

26 декември 2018, среда

година LXXIV

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

Стр.		Стр.	
4531.	Закон за изменување и дополнување на Законот за ветеринарно-медицински препарати.....	4539.	Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба.....
20	20
4532.	Закон за данокот на личен доход.....	4540.	Одлука за формирање на Координативно тело за изготвување на Националната стратегија за развој на концептот за Едно општество и интеркултурализам.....
4533.	Закон за изменување на Законот за материјално обезбедување на невработените лица поради приватизацијата на претпријатијата со доминантна сопственост на државата.....	51
4534.	Уредба за униформите на Армијата на Република Македонија.....	51	4541. Одлука за продажба на движна ствар.....
4535.	Уредба за ознаките за униформите на Армијата на Република Македонија.....	57	4542. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на недвижни ствари на Основно јавно обвинителство Битола.....
4536.	Одлука за престанок и давање на трајно користење на недвижни ствари на Основно јавно обвинителство Битола.....	64	4543. Одлука за давање согласност на Програмата за изменување и дополнување на Програмата за работа и финансискиот план на Агенцијата за странски инвестиции и промоција на извозот на Република Македонија за 2018 година.....
4537.	Одлука за давање согласност на Програмата за изменување и дополнување на Програмата за работа и финансискиот план на Агенцијата за странски инвестиции и промоција на извозот на Република Македонија за 2018 година.....	65	4544. Одлука за отворање на Почесен конзулат на Република Словенија во Република Македонија, со седиште во Кавадарци.....
4538.	Одлука за пренесување на право на сопственост на недвижна ствар на Град Скопје.....	65

(4) Забрането е явно дистрибуирање на бесплатни примероци на ветеринарно-медицински препарати.

(5) Забранет е промет на ветеринарно-медицински препарати преку интернет е-трговија (e-commerce).

Член 3-в

Забрана за фалсификување на ветеринарно-медицински препарати

Забрането е да се произведуваат, увезуваат, извезуваат, ставаат во промет или да се користат, издаваат или дистрибуираат на друг начин, со наплата или во вид на подарок или мостра, фалсификувани или под сомнение дека се фалсификувани ветеринарно-медицински препарати и фармаколошки супстанции.“.

Член 3

Во членот 4 точка 52) сврзникот „и“ се заменува со точка и запирка.

Во точката 53), точката на крајот на реченицата се заменува со точка и запирка и се даваат десет нови точки (54), (55), (56), (57), (58), (59), (60), (61), (62) и (63), кои гласат:

„54) Централизирана постапка за добивање на одобрение за ставање во промет на ветеринарно-медицински препарат во Европската Унија е постапка за добивање на одобрение од EMA (European Medicines Agency) согласно со процедурите за одобрување на ветеринарно-медицинските препарати кои произлегуваат од законодавството на Европската Унија;

55) Децентрализирана постапка за добивање на одобрение за ставање во промет на ветеринарно-медицински препарати е постапка на добивање на одобрение, која истовремено започнува во референтна и други земји членки на ЕУ, учесници во истата постапка;

56) Постапка на меѓусебно признавање за добивање на одобрение за ставање во промет е постапка на добивање на одобрение, кој по добивањето на одобрението во референтната земја членка на Европската Унија, се одобрува и во другите, во постапката вклучени, земји членки на Европската Унија;

57) Референтни земји се земји кои имаат исти или еквивалентни барања за добивање на одобрение за ставање во промет на ветеринарно-медицински препарати, односно земји кои ги хармонизирале своите прописи со прописите на Европската Унија и земји членки на Меѓународната соработка за усогласување на техничките барања за регистрација на ветеринарно-медицинските производи;

58) Референтен ветеринарно-медицински препарат е препарат за кој е издадено одобрение за ставање во промет во земјите членки на Европската Унија;

59) Есенцијални ветеринарно-медицински препрати се ветеринарно-медицински препарати наменети за третман на болестите утврдени со Годишната наредба за здравствена заштита на животните, како и ветеринарно-медицинските препарати неопходни за обезбедување на соодветна здравствена заштита и минимален степен на благосостојба на животните;

60) Фалсификуван ветеринарно-медицински препарат е секоја неавторизирана копија на легитимен ветеринарно-медицински препарат, кој невистинот е претставен со цел измама и е лажно означен во однос на идентитетот и/или потеклото, може да содржи исправни или погрешни составни делови во однос на декларираниот состав, со или без фармаколошки активни супстанции или погрешни количества на супстанции и е во погрешно или фалсификувано пакување, како и кој било друг производ кој е лажно или неправилно означен, односно лажно или неправилно презентиран, односно:

- има лажни податоци за идентификација и означување (производител, место на производство, носителот на одобрението за ветеринарно-медицински препарат, сертификат за анализа, како и други податоци и документација која се однесува на препарат) и/или

- содржи исправни или погрешни составни делови во однос на декларираниот состав, со или без фармаколошки активни супстанции или погрешни количества на супстанции, вклучително и ексципиенсите и силина на препаратот и/или

- е во погрешно или фалсификувано пакување и/или

- кој било друг производ кој е лажно или неправилно означен, односно лажно или неправилно презентиран;

61) Фалсификувана фармаколошка супстанција е која било сировина употребена за производство на ветеринарно-медицински препарат, што е лажно или погрешно означена, односно презентирана лажно или спротивно на нејзиниот идентитет и изворот;

62) Формалната проценка на документацијата за одобрување на ветеринарно-медицински препарати е постапка со која се верификува дали поднесената документација за добивање на соодветно одобрение е веродостојна и ги содржи сите потребни документи во согласност со овој закон и прописите донесени на основа на овој закон и

63) Огласување на ветеринарно-медицински препарати е секоја форма на известување за ветеринарно-медицински препарати со давање на вистински и веродостојни информации во пишана, сликовита, звучна, усна, електронска, дигитална или која било друга форма насочена кон општата или стручната јавност за да се промовира нивната продажба и употреба.“.

Член 4

По членот 5 се даваат три нови члена 5-а, 5-б и 5-в, кои гласат:

„Член 5-а **Собирање и анализа на податоците за прометот и употребата на ветеринарно-медицинските препарати**

(1) Агенцијата собира и ги анализира податоците за достапност, снабденошт, прометот и употребата на ветеринарно-медицинските препарати. Податоците се собираат на ниво на календарска година.

(2) Носителите на одобрението за ставање во промет на ветеринарно-медицинските препарати се должни до Агенцијата да достават извештај за производството, увозот, прометот и залихите на ветеринарно-медицинските препарати за претходната година најдоцна до 15 февруари во тековната година.

(3) Ветеринарните друштва се должни до Агенцијата да достават извештај за употребата на ветеринарно-медицинските препарати за претходната година најдоцна до 15 февруари во тековната година.

(4) Директорот на Агенцијата ја пропишува формата и содржината на извештаите од ставовите (2) и (3) на овој член.

(5) Извештаите од ставовите (2) и (3) на овој член претставуваат класифицирана информација, согласно со Законот за класифицирани информации.

(6) Збирните и обработените податоци кои произлегуваат од извештаите од ставовите (2) и (3) на овој член, Агенцијата ги објавува на својата веб страница.

**Член 5-б
Јавна дејност**

(1) Снабдувањето на ветеринарно-медицинските препарати претставува дејност од јавен интерес.

(2) Правните лица кои вршат промет на големо со ветеринарно-медицински препарати, веледрогери, како вршители на дејности од јавен интерес, се обврзани на континуирано снабдување на соодветен асортиман и количина на ветеринарно-медицински препарати од есенцијалната листа за оптимално задоволување на потребите за ветеринарно-медицински препарати на пазарот, во соодветен временски период.

Член 5-в

Листа на есенцијални ветеринарно-медицински препарати

(1) Одредени видови на ветеринарно-медицински препарати се предмет на утврдување во Листа на есенцијални ветеринарно-медицински препарати.

(2) Утврдувањето на видовите ветеринарно-медицински препарати во Листа на есенцијални ветеринарно-медицински препарати се врши врз основа на методологија.

(3) Методологијата за ставање на ветеринарно-медицинските препарати на есенцијалната листа на ветеринарно-медицински препарати ја пропишува Владата на Република Македонија, на предлог на Агенцијата.

(4) Агенцијата воспоставува систем и спроведува мерки за следење на потребите, снабденоста, достапноста и потрошувачката на ветеринарно-медицински препарати во Република Македонија.

(5) Агенцијата воспоставува и води есенцијална листа на ветеринарно-медицински препарати.

(6) Директорот на Агенцијата секоја година одредува листа на ветеринарно-медицински препарати кои се од посебен интерес во однос на здравствената заштита и благосостојба на животните и за кои се води евиденција за снабденоста и достапноста на пазарот – Есенцијална листа на ветеринарно-медицински препарати.

(7) Есенцијалната листа на ветеринарно-медицински препарати се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

(8) Покрај правните лица од членот 5-б став (2) од овој закон и ветеринарните друштва се обврзани да обезбедат снабденост со ветеринарно-медицински препарати кои се наоѓаат на есенцијалната листа на целата територија на Република Македонија.“.

Член 5

Членот 6 се менува и гласи:

„Член 6

Научно техничка експертиза

(1) Агенцијата за одредени специфични научни или технички прашања, а особено во врска со ветеринарна фармаколошка внимателност, системот на следење на несаканите дејства на ветеринарно-медицинските препарати и антимикробната резистенција утврдени со овој закон може да достави барање до Национален совет од членот 120 од Законот за безбедност на храната, за давање на независно мислење и препораки, под услови и начин утврден во Законот за безбедност на храната.

(2) Врз основа на независното мислење и препораките од Националниот совет, Агенцијата ќе преземе соодветни мерки и активности за заштита на јавното здравје и здравјето и благосостојбата на животните.“.

Член 6
Членот 7 се менува и гласи:

„Член 7
Национална референтна лабораторија и лаборатории за потребите на операторите

(1) Лабораториско-аналитичките (фармацевтско-хемиско-биолошко-микробиолошко) испитувања и контролата на квалитетот, безбедноста и ефикасноста на ветеринарно-медицинските препарати за потребите на Агенцијата ги врши Националната референтна лабораторија согласно со одредбите од Законот за безбедност на храна.

(2) Лабораториско-аналитичките (фармацевтско-хемиско-биолошко-микробиолошко) испитувања и контролата на квалитетот, безбедноста и ефикасноста на ветеринарно-медицинските препарати за потребите на правните лица кои вршат производство и промет на ветеринарно-медицинските препарати согласно со овој закон ги вршат акредитирани лаборатории со методи акредитирани согласно со соодветни стандарди.“.

Член 7
По членот 9 се дадава нов член 9-а, кој гласи:

„Член 9-а
Фалсификуван ветеринарно-медицински препарат

(1) Карактеризирањето на ветеринарно-медицинските препарати како фалсификуван ветеринарно-медицински препарат не се однесува на препарати со неизмерими недостатоци во квалитетот и не се однесува на прашањата од областа на интелектуалната сопственост.

(2) Фалсификуван ветеринарно-медицински препарат се произведува, изработува, става во промет и употребува со цел да се измамат лицата кои го употребуваат или на кој било начин доаѓаат во контакт со ветеринарно-медицинскиот препарат (промет и употреба), односно се сопственици или лица одговорни за животните на кои се применува препаратот.

(3) Лицата кои на кој било начин откриле или се сомневаат во фалсификуван производ или фалсификувани фармаколошки супстанции за нивно производство, во писмена форма треба да ја известат Агенцијата за деталите во врска со фалсификатот.

(4) Агенцијата спроведува официјални контроли за одредување на фалсификуваните ветеринарно-медицински препарати и фармаколошки супстанции.

(5) Доколу со официјалните контроли се утврди присуство на фалсификувани ветеринарно-медицинските препарати и фармаколошки супстанции, Агенцијата истите ги отстранува од промет, нештетно ги уништува и ја информира јавноста, надлежните институции и ветеринарните друштва.

(6) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на контрола за одредување на фалсификуваните ветеринарно-медицинските препарати и фармаколошки супстанции, нивното отстранување од промет, информирањето на надлежните институции и ветеринарните друштва и нивното уништување.“.

Член 8
По членот 14 се дадава нов член 14-а, кој гласи:

„Член 14-а
Донации на ветеринарно-медицински препарати

(1) Ветеринарно-медицинските препарати што се предмет на донација се увезуваат и се користат во Република Македонија согласно со одредбите на Законот за донацији и спонзорства во јавната дејност и овој закон.

(2) Ветеринарно-медицинските препарати од ставот (1) на овој член треба да имаат јасна и трајна ознака дека се предмет на донација.

(3) Агенцијата дава согласност за увоз и употреба на ветеринарно-медицински препарати што се предмет на донација, ако:

1) постојат детални информации за секој препарат, вклучувајќи ги и информациите за вообичаеното име и заштитените имиња, количеството и рокот на употреба;

2) понудениот вид и количина на препарат се потребни на Агенцијата за спроведување на системот на здравствената заштита и благосостојба на животните и

3) има најмалку шест месеци до истекот на рокот на употреба на ветеринарно-медицински препарати.

(4) Агенцијата врши официјален надзор над складирањето и дистрибуцијата на ветеринарно-медицински препарати што се предмет на донација.

(5) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата и содржината на согласноста од ставот (3) на овој член.”.

Член 9

Во член 15 ставот (1) се менува и гласи:

„Ветеринарно-медицинскиот препарат не може да се одобри за ставање во промет за употреба кај еден или повеќе видови на животни чии производи се користат во исхраната на луѓето, доколку фармаколошки активната супстанција која ја содржи не е наведена во Листата на фармаколошки супстанции одобрени за употреба во ветеринарната медицина во Република Македонија или во Листата на Фармаколошки активни супстанции и нивната класификација во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи во храна од животинско потекло на Европската Унија, утврдена согласно со Законот за безбедност на храната.“.

Член 10

Во член 16 по ставот (3) се додаваат три нови става (4), (5) и (6), кои гласат:

„(4) Агенцијата може трајно или за одреден временски период да забрани употреба на група на имунолошки препарати за одредена болест, доколку нивната примена е спротивна на политиките на контрола и ерадикација на одредена заразна или пренослива болест (политики за добивање на статус слободен од одредена болест).

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, директорот на Агенцијата може да дозволи привремена употреба на група на имунолошки препарати за одредена болест за одреден временски период и за одреден животински вид, за целите на контрола и ерадикација на заразна болест кај животните, во рамките на програмите за контрола и ерадикација на одредена заразна болест кај животните и/или план за итни мерки за превентива, контрола и ерадикација на одредена заразна болест кај животните.

(6) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на ракување, производство и/или увоз, складирање, снабдување, дистрибуција, ставање во промет, продажба и употреба на имунолошки препарати од ставовите (4) и (5) на овој член, како и временскиот период на траење на привремената употреба на имунолошкиот препарат.“.

Член 11

По членот 18 се додава нов член 18-а, кој гласи:

„Член 18-а Обврска за континуирано снабдување на пазарот

(1) Носителите на одобрение за ставање во промет, односно веледрогерите кои работат во нивно име, се должни заради континуирано снабдување на пазарот да обезбедат потребни залихи на препарати, односно да ги спроведат набавките, увозот и другите потребни активности, како не би настапал прекин на достапноста на препаратот на пазарот и на барање на Агенцијата и ветеринарните друштва, се должни да достават ветеринарно-медицински препарат во временски рок со кој не се загрозува здравствената заштита и благосостојба на животните.

(2) Во случај кога не постојат расположливи серии на ветеринарно-медицински препарати, или на еквивалентни производи, неопходни за континуирано снабдување на пазарот, или за ситуациите кои може да доведат до пореметување на снабденоноста на пазарот со ветеринарно-медицински препарати од Есенцијалната листа на ветеринарно-медицински препарати, производителот, односно носителот на одобрението за ставање во промет без одложување во писмена форма мора да ја извести Агенцијата.

(3) Агенцијата до Владата на Република Македонија доставува Годишен извештај за достапноста и снабденоноста на ветеринарно-медицинските препарати и доколку има потреба и предлага на Владата на Република Македонија преземање на мерки за обезбедување на редовно снабдување на пазарот.

(4) Владата на Република Македонија, на препорака на Агенцијата, може да преземе соодветни мерки за обезбедување на редовно снабдување на пазарот во Република Македонија.

(5) Владата на Република Македонија, со цел континуирано снабдување со ветеринарно-медицински препарати во однос на здравствената заштита и благосостојба на животните, донесува Програма за снабденоност и достапност на ветеринарно-медицински препарати, кои се употребуваат за болестите утврдени во Годишната програма за здравствена заштита на животните.

(6) Со Програмата од ставот (6) на овој член се:

- преземаат мерки за снабдување со ветеринарно-медицински препарати во вонредни и други ситуации,
- утврдуваат мерки за рационална употреба на ветеринарно-медицински препарати и
- утврдува средства за набавка на ветеринарно-медицински препарати од листата на есенцијални ветеринарно-медицински препарати, во случај на недоволна снабденоност или неповолни состојби со болести кај животните или елементарни непогоди.

(7) Програмата за снабденоност и достапност на ветеринарно-медицинските препарати ја спроведува Агенцијата.“.

Член 12

Во член 19 по ставот (6) се додаваат два нови става (7) и (8), кои гласат:

„(7) По исклучок од ставот (6) на овој член за ветеринарно-медицинските препарати кои се употребуваат за третман на ретките болести („Orphan“), за третман на ретките болести кај помалку застапените видови животни („MUMS“) и ветеринарно-медицинските препарати предмет на донација, не се наплатуваат трошоците за издавање на одобрение за ставање во промет.

(8) Директорот на Агенцијата пропишува листа на ретки болести („Orphan“) и листа на ретките болести кај помалку застапени видови животни („MUMS“).“.

Ставовите (7), (8) и (9) стануваат ставови (9), (10) и (11).

Член 13

Членот 21 се менува и гласи:

„Член 21

Постапка на одобрување за ставање во промет

(1) За одобрување на ветеринарно-медицинскиот препарат, Агенцијата спроведува формална проценка на барањето.

(2) Формалната проценка на барањето се спроведува на основа на административна постапка или потполната постапка.

(3) Административната постапка се спроведува на ветеринарно-медицинските препарати кои се одобрени во земјите членки на Европската Унија (со централизирана постапка, постапка на меѓусебно признавање или децентрализирана постапка) или во земјите кои се ставени на листата на референтни земји за ветеринарно-медицински препарати.

(4) Административната постапка се спроведува во рок од 30 дена од денот на поднесување на барање врз основа на поднесената документација, оцената за квалитетот, безбедноста и ефикасноста на препаратот добиена во постапката за ставање на препаратот во промет во земјите членки на Европската Унија или земјите кои се наоѓаат на листата на референтни земји за ветеринарно-медицински препарати.

(5) Потполната постапката за одобрување за ставање во промет на ветеринарно-медицинските препарати се спроведува за ветеринарно-медицински препарати кои не се предмет на административната постапка.

(6) Потполната постапка се спроведува во рок од 210 дена од денот на поднесување на уредно барање врз основа на поднесената документација.

(7) Агенцијата во формалната процена на разгледување на поднесеното барање:

1) врши проверка на документацијата што е поднесена во прилог на барањето во однос на нејзината согласност со овој закон и прописите донесени на основа на овој закон и утврдува дали условите за издавање на одобрение за ставање во промет на ветеринарно-медицинскиот препарат се исполнети;

2) може да го поднесе препаратот, неговите сировини и ако е неопходно меѓупроизводи или други составни делови, за испитување во Националната референтна лабораторија за ветеринарно-медицински препарати или друга акредитирана лабораторија, заради потврдување дека методите на испитување кои се користени од страна на производителот и се описаны во документацијата со барањето и добиените резултати се задоволителни;

3) може да провери, а особено со консултации со Националната референтна лабораторија, дали аналитичките методи кои се користат за детекција на резидуи, а кои се презентирани од подносител на барање и добиените резултати, се задоволителни и

4) може, кога е соодветно, да побара од подносителот на барањето да обезбеди дополнителни податоци во поглед на доставените информации.

(8) Кога Агенцијата презема активности од ставот (7) точки 2), 3) и 4) на овој член, временските рокови за спроведување на постапката на одобрување за ставањето во промет на ветеринарно-медицинскиот препарат се прекинуваат. Наведените рокови се прекинуваат за секој период кој на подносителот на барањето му се дава заради обезбедување на дополнителни податоци.

(9) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот на спроведување на формалната процена на одобрување на ветеринарно-медицинскиот препарат.“.

Член 14

Во член 27 ставот (2) се менува и гласи:

„Во одредени случаи и по соодветна консултација со подносителот на барањето, одобрувањето за ставање во промет на ветеринарно-медицинскиот препарат може да вклучи и барање за спроведување на специфична постапка, а особено од аспект на безбедноста на ветеринарно-медицинскиот препарат како и од аспект на обезбедување на задолжителни лабораториско-аналитички испитувања на секоја серија произведен или увезен препарат и пријавување до Агенцијата на каков било инцидент во врска со употребата на препаратот и преземените мерки. Во тој случај одобрението за ставање во промет е со важност од една година и продолжувањето на одобрението е поврзано со годишна ревизија од страна на Агенцијата.“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Одобрението за ставање во промет на ветеринарно-медицинскиот препарат може да се обнови по истекот на рокот на важење, врз основа на повторна оцена на односот ризик-бенефит од страна на Агенцијата. Заради обновување на одобрението за ставање во промет на ветеринарно-медицинскиот препарат, носителот на одобрението треба да поднесе барање до Агенцијата најмалку седум месеци пред истекот на важноста на одобрението за ставање во промет.“.

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Доколку носителот на одобрението не поднесе барање за обнова на одобрението за ставање во промет најмалку седум месеци пред истекот на важност на одобрението, одобрението престанува да важи со истекот на рокот на важење на првото одобрение на ветеринарно-медицинските препарати.“.

Ставот (4) станува став (5).

Во ставот (5) кој станува став (6) зборот „ставот (4)“ се заменува со зборот „ставот (5)“.

Во ставот (6) кој станува став (7) зборот „ставот (4)“ се заменува со зборот „ставот (5)“.

Во ставот (7) кој станува став (8) зборот „ставот (6)“ се заменува со зборот „ставот (7)“.

Ставот (8) станува став (9).

Во ставот (9) кој станува став (10) зборот „ставот (4)“ се заменува со зборот „ставот (5)“.

Ставовите (10) и (11) стануваат ставови (11) и (12).

Во ставот (12) кој станува став (13) бројот „(10)“ се заменува со бројот „(12)“.

Ставовите (13), (14) и (15) стануваат ставови (14), (15) и (16).

Член 15

Во член 35 по ставот (6) се додаваат четири нови става (7), (8), (9) и (10), кои гласат:

„(7) Носителот на дејност е одговорен за вршење на промет со ветеринарно-медицински препарати согласно со одредбите од овој закон на големо во ветеринарната веледрогерија.

(8) Носителот на дејност е одговорен за вршење на промет со ветеринарно-медицински препарати согласно со одредбите од овој закон на мало во ветеринарната аптека.

(9) За употребата на ветеринарно-медицинските препарати согласно со одредбите од овој закон и Законот за ветеринарно здравство, е одговорен докторот по ветеринарна медицина во ветеринарното друштво.

(10) Правните лица од ставовите (7), (8) и (9) на овој член се должни на видливо место да го истакнат името и презимето на носителот на дејност заедно со бројот на лиценцата издадена од Ветеринарна комора на Република Македонија согласно со членот 13 од Законот за ветеринарно здравство.“.

Ставот (7) станува став (11).

Ставот (8) кој станува став (12) се менува и гласи:

,,(12) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува барањата кои треба да ги исполнува докторот по ветеринарна медицина како носител на дејност во производство, промет, употреба на ветеринарно-медицински препарати, како и начинот на вршење на неговата дејност.“.

Член 16

Членот 43 се менува и гласи:

„Член 43

„Увоз на ветеринарно-медицински препарати

(1) Увозот на ветеринарно-медицински препарати се врши во согласност со прописите за царина на основа на Списокот на одобрени ветеринарно-медицински препарати од членот 23 став (5) од овој закон само на правни лица кои се наведени како носители на одобрението на ставање во промет.

(2) Увозот на медицински инструменти и помагала за употреба во ветеринарната медицина се врши во согласност со прописите за царина без претходно одобрение од Агенцијата.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, доколку одреден ветеринарно-медицински препарат не се наоѓа на Списокот на одобрени ветеринарно-медицински препарати од членот 23 став (5) од овој закон, а се исполнети барања за нивно ставање во промет во Република Македонија, согласно со овој закон и другите прописи од областа на ветеринарната медицина, Агенцијата издава одобрение за увоз. Одобрението за увоз на ветеринарно-медицински препарати согласно со овој став треба да биде издадено преку едношалтерскиот систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти – EXIM.

(4) Одобрението за увоз на ветеринарно-медицински препарат од ставот (3) на овој член Агенцијата го издава по спроведување на формална процена за одобрување за ставање во промет на ветеринарно-медицински препарати согласно со членот 21 од овој закон и издадено одобрение за ставање во промет.

(5) Рокот на употребата на ветеринарно-медицинските препарати кои се увезуваат во Република Македонија не смее да биде пократок од шест месеци, сметано од денот на нивно декларирање за увоз до царинскиот орган согласно со прописите за царина.

(6) По исклучок од ставот (5) на овој член во случај на настанување на вонредни околности поврзани со недостаток од некој ветеринарно-медицински препарат, директорот на Агенцијата може да дозволи увоз на ветеринарно-медицински препарати со пократок рок на употреба, за што се доставува одобрение од Агенцијата издадено преку едношалтерскиот систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти – EXIM.

(7) Одобрението за увоз на ветеринарно-медицинските препарати од ставот (6) на овој член се врши согласно со членот 11 од овој закон.

(8) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на одобрување и увоз на ветеринарно-медицинските препарати и формата и содржината на одобрението за увоз од ставовите (3) и (6) на овој член.“.

Член 17

По членот 49 се додаваат три нови членови 49-а, 49-б и 49-в, кои гласат:

„Член 49-а

Сертификат за ветеринарна фармаколошка внимателност – фармаковигиланца

(1) Носителите на дејност во правните лица од членот 35 од овој закон или друго овластено лице во правното лице кои се одобруваат согласно со одредбите од овој закон, освен лиценца од Македонската Ветеринарна комора треба да поседуваат и сертификат за завршена обука и положен испит за ветеринарна фармаколошка внимателност (фармаковигиланца) или завршена специјализација по ветеринарна фармаколошка внимателност.

(2) Обуката од ставот (1) на овој член и издавањето на сертификатот за завршена обука за ветеринарна фармаколошка внимателност или завршена специјализација по ветеринарна фармаколошка внимателност може да ги вршат субјекти овластени од страна на Агенцијата.

(3) Субјектите од ставот (2) на овој член за да се стекнат со овластување за вршење на обука и спроведување на испитот од ставот (1) на овој член треба да ги исполнат условите во поглед на персонал, простор и опрема.

(4) Одредбата од ставот (2) на овој член не се применува за лицата од ставот (1) на овој член кои се стекнале со меѓународен сертификат за завршена обука за ветеринарна фармаколошка внимателност или завршена специјализација по ветеринарна фармаколошка внимателност.

(5) За да бидат овластени субјектите од ставот (2) на овој член поднесуваат барање до Агенцијата.

(6) Во прилог на барањето од ставот (5) на овој член субјектот од ставот (2) на овој член треба да ги достави следниве документи:

1) доказ дека деловниот објект е во негова сопственост или има право на користење;

2) тековна состојба од Централен регистар на Република Македонија;

3) доказ дека ги исполнува условите утврдени во прописот од ставот (14) на овој член во однос на стручноста на персоналот, просториите и опремата која треба да ја поседуваат;

4) програма за спроведување на обука и

5) листа на лица кои ќе ја спроведуваат обуката со соодветна квалификација.

(7) Пред да го издаде овластувањето од ставот (2) на овој член, Агенцијата врши увид на самото место.

(8) Овластеното службено лице од Агенцијата кое ја води постапката по службена должност од надлежен јавен орган го прибавува доказот од ставот (6) точка 2) на овој член во рок од три работни дена од денот на поднесувањето на барањето.

(9) Овластеното службено лице од надлежниот јавен орган е должно барањиот доказ од ставот (8) на овој член да го достави во рок од три работни дена од денот на приемот на барањето.

(10) Агенцијата по приемот на барањето од ставот (5) на овој член, во рок од 30 дена донесува решение за овластување, односно одбивање на барањето. Решението за овластување е со важност од пет години.

(11) Против решението за одбивање на барањето, подносителот на барањето има право да поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението од ставот (10) на овој член до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(12) Агенцијата најмалку еднаш годишно ја проверува исполнетоста на условите од ставот (3) на овој член.

(13) Агенцијата ќе го одземе овластувањето доколку субјектите престанат да ги исполнуваат условите од ставот (3) на овој член.

(14) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот за спроведување и содржината на обуката за лицата од ставот (1) на овој член, начинот на издавање, содржината и формата на сертификатот од ставот (1) на овој член, како и условите за издавање на овластување на субјектите од ставот (2) на овој член.

(15) Трошоците за овластување на субјектите од ставот (2) на овој член се на нивен товар и се уплаќаат во Буџетот на Република Македонија, а трошоците за обуките, полагањето на испит и издавањето на сертификатот за положен испит се на товар на субјектите од ставот (1) на овој член.

(16) Висината на трошоците за издавање на овластување на субјектите од ставот (2) на овој член ги пропишува Владата на Република Македонија на предлог на директорот на Агенцијата, врз основа на реално потребните трошоци за издавање на овластувањето.

(17) Висината на трошоците за спроведување на обуките, полагање на испитот и издавање на сертификатот за положен испит ја утврдува субјектот од ставот (2) на овој член, по претходно добиена согласност од директорот на Агенцијата.

Член 49-б

Рационална употреба на ветеринарно-медицинските препарати

(1) Ветеринарно-медицински препарати се употребуваат само кога постои оправдана причина за тоа, односно е наменет за лекување или спречување на одредена болест, подобрување или модификација на физиолошки функции или постигнување на други медицински оправдани цели кај дадениот вид и категорија животни.

(2) За третман на одреден вид и категорија на животни смее да се употреби само ветеринарно-медицински препарат за кој во упатството за употреба е наведен видот и категоријата на животни и согласно со одредбите од упатството за употреба на ветеринарно-медицинскиот препарат, одредбите од овој закон и Законот за ветеринарно здравство.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, кога за третман на одреден вид и категорија на животни не постојат одобрени ветеринарно-медицински препарати може да се употреби ветеринарно-медицински препарат или лек за употреба во хуманата медицина согласно со одредбите од членот 11 од овој закон за одобрување на прввремено ставање во промет и употреба на ветеринарно-медицински препарати.

(4) Докторот по ветеринарна медицина, пред употреба треба да провери дали ветеринарно-медицинскиот препарат има контраиндикации, односно несакани ефекти поврзани со состојбите и болестите на животното, дали има ефекти на безбедноста на храната добиена од третираното животно, дали постои интеракција со другите препарати со кои животното е третирано и дали е рационална неговата употреба за дијагностираната состојба.

(5) При употребата, докторот по ветеринарна медицина е должен да го предупреди сопственикот/одгледувачот на животните за периодот на каренца и несаканите ефекти на препаратурот, односно посебните безбедносни мерки кои треба да се преземат.

(6) Доколку се работи за антимикробна терапија, докторот по ветеринарна медицина е должен да верификува дали има потреба за изработка на антибиограм, од аспект на мерките за антимикробна резистенција.

Член 49-в **Програма за рационална употреба на ветеринарно-медицински препарати**

(1) Директорот на Агенцијата донесува Програма за промовирање на рационалната употреба на ветеринарно-медицинските препарати и изработува и публикува стручни публикации поврзани со рационалната употреба на ветеринарно-медицинските препарати, зголемената ветеринарна фармаколошка внимателност и антимикробната резистенција во рамките на своите надлежности, за период од пет години.

(2) Со Програмата од ставот (1) на овој член се:

- утврдуваат принципите на рационална употреба на ветеринарно-медицински препарати,

- утврдуваат мерки и методи за намалување на антимикробната резистенцијата како и присуството на резидуи од ветеринарно-медицински препарати,

- утврдуваат мерки за спречување на настанување на антимикробна резистенција,

- утврдуваат активности за употреба на ветеринарно-медицински препарати кои се соодветни за клиничката состојба на животните во количества кои се прилагодени за нивните индивидуални потреби во текот на адекватен временски период со почитување на концептот на примена на резервен антибиотик,

- утврдува примена на антибиотици со тесен спектар на дејство како и со соодветни мерки на биосигурност и превентивно спречување на болестите,

- утврдуваат потребите и активностите за промовирање на рационална употреба на ветеринарно-медицинските препаратите,

- утврдуваат потребите и активностите за едукација и тренинг на докторите по ветеринарна медицина, ветеринарно здравствените работници и одгледувачите и сопствениците на животните од областа на рационална употреба на ветеринарно-медицинските препарати и

- врши координација и соработка во полето на рационална употреба на ветеринарно-медицинските препарати на Агенцијата, фармацевтската индустрија, ветеринарно здравствената дејност, научно-истражувачки институции, здруженија и асоцијации на одгледувачи и сопственици на животни и други заинтересирани страни.“.

Член 18

Членот 50 се менува и гласи:

„(1) Ветеринарните друштва се должни да водат евиденција за употребата на ветеринарно-медицинските препарати на ниво на одгледувалиште, односно каде што е соодветно на ниво на поединечно животно.

(2) Евиденцијата од ставот (1) на овој член може да биде збирна, за сите животни од ист вид и/или категорија на одгледувалиштето или поединечна.

(3) Директорот на Агенцијата ги одредува видовите на животни за кои се води поединечна или збирна евиденција.

(4) Сопствениците, односно држателите на животни чии производи се користат во исхраната на лубето се должни да водат евиденција за набавката, складирање и употреба на ветеринарно-медицински препарати на ниво на одгледувалиште и се должни да водат евиденција и за несаканите дејства од употребата на ветеринарно-медицински препарати.

(5) Директорот на Агенцијата ја пропишува формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата за набавка, складирање и употреба на ветеринарно-

медицински препарати, како и несаканите дејства од истите, од страна на ветеринарните друштва и сопствениците, односно држателите на животни и формата и содржината на образецот за водење на збирна и поединечна евиденцијата на ниво на одгледувалиште од страна на ветеринарните друштва и сопствениците, односно држателите на животни, како и категориите на ветеринарно-медицинските препарати за кои е потребно да се води евиденција.

(6) Евиденцијата од членот 41 од овој закон и од ставовите (1) и (2) на овој член се води во печатена и електронска форма во ИТ систем администриран од страна на Агенцијата.

(7) По исклучок од ставот (5) на овој член сопствениците, односно држателите на животни можат да ја водат евиденцијата само во печатена форма.“.

Член 19

По членот 56 се додава нова глава IV-а со три нови члена 56-а, 56-б и 56-в, кои гласат:

„IV-а ОГЛАСУВАЊЕ, ИНФОРМИРАЊЕ, РЕКЛАМИРАЊЕ И ПРОМОВИРАЊЕ НА ВЕТЕРИНАРНО-МЕДИЦИНСКИТЕ ПРЕПАРАТИ

Член 56-а

Огласување на ветеринарно-медицински препарати

(1) Огласувањето на ветеринарно-медицински препарати треба да биде објективно и не смее да ја доведува во заблуда стручната и општата јавност, како и да ја промовира рационалната фармакотерапија.

(2) Огласувањето е дозволено во стручната литература, стручните и научните собири како и кон ветеринарно здравствената јавност.

(3) Огласувањето наменето за ветеринарно здравствените работници го прават носителите на одобренијата за ставање во промет преку огласи во стручна литература, стручни периодични списанија и други стручни публикации, како и преку директно давање информации на ветеринарно здравствените работници.

(4) Огласувањето наменето за ветеринарно здравствените работници е дозволено заради обезбедување информации во согласност со збирниот извештај за особините на ветеринарно-медицинскиот препарат или во врска со условите под кои ветеринарно-медицинскиот препарат е ставен во промет.

(5) Носителите на одобренијата за ставање во промет се должни давањето на информации да го вршат на начин што не ја надминува границата на научно-експертски цели на таквата едукација, организирано исклучиво за добивање нови познавања за ветеринарно-медицинскиот препарат и е насочено исклучиво кон ветеринарно здравствените работници.

(6) Ограничувањата за огласување не се однесуваат на ветеринарните друштва кога спроведуваат активности од областа на јавното здравство со цел промовирање на политики и активности на имунолошка заштита, сепрофилакса и хемиопрофилакса.

(7) На барање на Агенцијата носителот на одобрението за ставање во промет на ветеринарно-медицинскиот препарат е должен да ги достави материјалите од ставот (1) на овој член до Агенцијата.

(8) На барање на Агенцијата, доколку доставениот материјал е во спротивност со одредбите од овој член, носителот на одобрението за ставање во промет на ветеринарно-медицинскиот препарат е должен да ја запре наведената активност, односно да ги повлече материјалите за огласување на ветеринарно-медицински препарати.

(9) Агенцијата поблиску го пропишува начинот на огласување на ветеринарно-медицинските препарати.

Член 56-б Информирање и рекламирање

(1) Информирањето кое е од јавен интерес за ветеринарно-медицински препарати преку издавање на стручни прирачници и билтени наменети за здравствените и ветеринарните работници, како и за сопствениците и одгледувачите на животните, а со цел информирање за правилната употреба на ветеринарно-медицинските препарати, посебно од аспект на нивната рационална употреба може да се врши од страна на Агенцијата, преку Ветеринарна комора на Република Македонија или друга институција или организација овластена од Агенцијата.

(2) Агенцијата воспоставува и одржува интернет портал за ветеринарно-медицинските препарати кој е поврзан со интернет порталаот на Европската агенција за лекови-ЕМА. На порталот се објавуваат релевантните податоци за ветеринарно-медицинските препарати.

(3) Агенцијата може да ја овласти Ветеринарната комора на Република Македонија или друга институција или организација како Национален центар за информирање за ветеринарно-медицинските препарати.

(4) За да бидат овластени, субјектите од ставот (3) на овој член треба да ги исполнуваат условите во поглед на персонал, простории и опрема.

(5) За да бидат овластени како Национален центар за информирање за ветеринарно-медицинските препарати, субјектите од ставот (3) на овој член поднесуваат барање до Агенцијата.

(6) Во прилог на барањето од ставот (5) на овој член субјектот од ставот (3) на овој член треба да ги достави следниве документи:

- доказ дека деловниот објект е во негова сопственост или има право на користење,

- тековна состојба од Централен регистар на Република Македонија,

- доказ дека ги исполнува условите утврдени во прописот од ставот (14) на овој член во однос на стручноста на персоналот, просториите, опремата која треба да ја поседуваат и

- програма за спроведување на информирањето од ставот (1) на овој член.

(7) Пред да го издаде овластувањето од ставот (3) на овој член, Агенцијата врши увид на самото место.

(8) Овластеното службено лице од Агенцијата кое ја води постапката по службена должност од надлежен јавен орган го прибавува доказот од ставот (6) точка 2) на овој член во рок од три работни дена од денот на поднесувањето на барањето.

(9) Овластено службено лице од надлежниот јавен орган е должно барањиот доказ од ставот (8) на овој член да го достави во рок од три работни дена од денот на приемот на барањето.

(10) Агенцијата по приемот на барањето од ставот (5) на овој член, во рок од 30 дена донесува решение за овластување, односно одбивање на барањето. Решение то за овластување е со важност од пет години.

(11) Против решението за одбивање на барањето, подносителот на барањето има право да поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението од ставот (10) на овој член до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(12) Агенцијата најмалку еднаш годишно ја проверува исполнетоста на условите од ставот (4) на овој член.

(13) Агенцијата ќе го одземе овластувањето доколку субјектите престанат да ги исполнуваат условите од ставот (4) на овој член.

(14) Условите кои треба да ги исполнат субјектите од ставот (3) како Национален центар за информирање за ветеринарно-медицинските препарати и начинот на кој ќе се врши информирањето за ветеринарно-медицинските препарати ги пропишува директорот на Агенцијата.

(15) Трошоците за овластување на субјектите од ставот (3) на овој член се на нивен товар, а трошоците за спроведување на активностите за Национален центар за информирање за ветеринарно-медицинските препарати се на товар на Агенцијата во рамките на Програмата за користење на средства во ветеринарното јавно здравство.

(16) Висината на трошоците за издавање на овластување на субјектите од ставот (3) на овој член ги пропишува Владата на Република Македонија на предлог на директорот на Агенцијата врз основа на трошоците направени за прибавување на доказите од ставот (6) алинеја 2 на овој член, увидот на самото место од ставот (7) на овој член и проверка на исполнетоста на условите од ставот (12) на овој член.

(17) Агенцијата може, кога тоа е во општ интерес (спречување на епидемија, епизоотија, подобрување на здравствениот статус на животните) по пат на јавно информирање, односно на друг начин да ги извести граѓаните за употреба на одреден вид на ветеринарно-медицински препарат.

Член 56-в

Промовирање на ветеринарно-медицински препарати на стручната јавност

(1) Носителите на одобренијата за ставање во промет им овозможуваат на ветеринарно здравствените работници да добијат дополнителни познавања за новите ветеринарно-медицински препарати и за ветеринарно-медицинските препарати што се веќе ставени во промет, преку организирање и изведување на промотивни семинари.

(2) Промовирањето на ветеринарно-медицинскиот препарат на стручната јавност треба да ги содржи основните податоци од одобрението за ставање во промет, односно податоците од збирниот извештај на препаратот, како и податоци поврзани со начинот на употребата на препаратот.

(3) Податоците треба да бидат точни, ажурирани и веродостојни, така што ветеринарно здравствениот работник на основа на нив може да формира сопствено професионално мислење за терапевтската вредност на дадените ветеринарно-медицински препарати со наведување на точни датуми на формирање на податоците, односно нивна последна ревизија.“.

Член 20

Во член 65-а ставот (1) се менува и гласи:

„Доколку при вршење на инспекциски надзор инспекторот утврди дека е сторена неправилност од членовите 69 и 49-б став (3) од овој закон, е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде што е утврдена неправилноста при вршење на инспекцискиот надзор.“.

Член 21

Во член 66 во став (1) точката 8) се менува и гласи:

„става во промет ветеринарно-медицински препарат за употреба кај еден или повеќе видови на животни чии производи се користат во исхраната на лубето, чија фармаколошки активната супстанција која ја содржи не е наведена во Листата на фармаколошки супстанции

одобрени за употреба во ветеринарната медицина во Република Македонија или Листата на фармаколошки активни супстанции и нивната класификација во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи во храна од животинско потекло на Европската Унија.“.

Во точката 9) зборот „став (5)“ се заменува со зборот „став (10)“.

Во точката 14) зборот „став (5)“ се заменува со зборот „став (15)“.

Точката 27) се briше.

Точкиите 28) и 29) стануваат точки 27) и 28).

Во точката 30) која станува точка 29), сврзникот „и“ на крајот на реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката 31) која станува точка 30), точката на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка и се додаваат пет нови точки 31), 32), 33), 34) и 35, кои гласат:

„(31) не обезбедат снабденост со ветеринарно-медицинските препарати кои се наоѓаат на есенцијалната листа спротивно на одредбите од членот 5-в став (6) од овој закон;

(32) доколку произведуваат, увезуваат, извезуваат, ставаат во промет или се користат, издаваат или дистрибуираат на друг начин, со наплата или во вид на подарок или мостра, фалсификувани или под сомнение дека се фалсификувани ветеринарно-медицински препарати согласно со членот 9-а став (1) од овој закон;

(33) доколку увезуваат и користат ветеринарно-медицински препарати што се предмет на донација без претходна согласност од Агенцијата спротивно на членот 14-а став (1) од овој закон;

(34) врши увоз на ветеринарно-медицински препарати спротивно на членот 43 од овој закон и

(35) става во промет, издава и употребува ветеринарно-медицински препарати спротивно на членот 3-а од овој закон.“.

Член 22

По членот 66 се додаваат два нови члена 66-а и 66-б, кои гласат:

„Член 66-а

(1) Глоба во износ од 2.000 евра во денарска промтивредност ќе се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) врши огласување на ветеринарно-медицинските препарати спротивно на одредбите од членот 3-б од овој закон;

2) во писмена форма не ја известат Агенцијата за храна и ветеринарство или кое било друго овластено лице за деталите во врска со откритие или сомневање на фалсификуван производ или фалсификувани фармаколошки супстанции за нивно производство, фалсификатот согласно со членот 9-а став (4) од овој закон;

3) не обезбедат соодветно и континуирано снабдување на пазарот за ветеринарно-медицинските препарати за кои имаат одобрение согласно со членот 18-а став (1) од овој закон;

4) не ја известат Агенцијата за случај кога не постојат расположливи серии на ветеринарно-медицинските препарат или на еквивалентен производ, неопходни за континуирано снабдување на пазарот или за ситуациите кои може да доведат до пореметување на снабденоноста на пазарот со ветеринарно-медицинските препарат од есенцијалната листа на ветеринарно-медицинските препарати согласно со членот 18-а став (2) од овој закон;

5) не води соодветна евиденција согласно со членот 50 од овој закон;

6) врши огласување на ветеринарно-медицински препарати спротивно на одредбите од членот 56-а ставовите (1), (2), (3), (4), (5) и (6) и

7) врши промовирање на ветеринарно-медицинскиот препарат на стручната јавност спротивно на одредбите од членот 56-в од овој закон.

(2) За прекршокот од ставот (1) на овој член глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице во денарска противвредност ќе се изрече и на одговорното лице во правното лице.

Член 66-б

(1) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) не достави извештај за прометот и употребата со ветеринарно-медицински препарати за претходната година спротивно на одредбите од членот 5-а ставови (2) и (3) од овој закон;

2) ветеринарно-медицинските препарати што се предмет на донација немаат јасна и трајна ознака дека препаратот е донација согласно со членот 14-а став (2) од овој закон;

3) не го истакнат името и презимето на носителот на дейност заедно со бројот на лиценцата издадена од Ветеринарна комора на Република Македонија согласно со членот 35 став (10) од овој закон;

4) не ги достави материјалите за огласување и не го запре огласувањето, односно не ги повлече материјали за огласување на ветеринарно-медицински препарати согласно со членот 56-а ставови (7) и (8) и

5) врши информирање за ветеринарно-медицинските препарати, спротивно на членот 56-б ставови (1), (4) и (5) од овој закон.

(2) За прекршокот од ставот (1) на овој член глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице во денарска противвредност ќе се изрече и на одговорното лице во правното лице.“.

Член 23

Во членот 67 по бројот „(5)“ се става запирка и се додаваат зборовите: „член 49-а и член 49-б“.

Член 24

Во член 68 по точката 1) се додава нова точка 2), која гласи:

„2) употребува ветеринарно-медицински препарати спротивно на одредбите од членот 49-б од овој закон.“.

Точките 2) и 3) стануваат точки 3) и 4).

Член 25

Во член 69-а став (1) зборот „27 став (5)“ се заменува со зборот „27 став (6)“.

Во ставот (2) зборот „27 став (6)“ се заменува со зборот „27 став (7)“.

Во ставот (3) зборовите: „21 став (4)“, се бришат, зборот „27 став (7)“ се заменува со зборот „27 став (8)“, а зборовите: „„43 став (4)“ се бришат.“.

По ставот (3) се додаваат четири нови става (4), (5), (6) и (7), кои гласат:

„(4) Глоба во висина од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластено то службено лице од Агенцијата ако не ги побара доказите по службена должност во рокот утврден во членовите 49-а став (8) и 56-б став (8) од овој закон.

(5) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластено то службено лице од надлежниот јавен орган од кој се побарани доказите ако не ги достави бараните докази во рокот утврден во членовите 49-а став (9) и 56-б став (9) од овој закон.

(6) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластено то службено лице од Агенцијата ако не реши по барањето во рокот утврден во членовите 49-а став (10) и 56-б став (10) од овој закон.

(7) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластено то службено лице од Агенцијата ако во врска со извештаите и податоците не се однесува согласно со членот 5-а став (5) од овој закон.“.

Член 26 Подзаконски прописи

Подзаконските акти чие донесување е утврдено со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 27 Овластување

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за ветеринарно-медицински препарати.

Член 28 Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I GJ PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR PREPARATE MJEKËSORE - VETERINARE

Neni 1

Në Ligjin për preparate mjekësore-veterinare ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 42/10, 136/11, 149/15 dhe 53/16), në nenin 3 paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Vendim për definim të prodhimit si preparat mjekësor-veterinar miraton Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë (në tekstin e mëtejmë: Agjencia).".

Neni 2

Pas nenit 3, shtohen tri nene te reja 3-a, 3-b dhe 3-v si vijojnë:

“Neni 3-a

Ndalime në vendosjen në qarkullim, dhënien dhe përdorimin e preparate mjekësore-veterinare

(1) Ndaloher qarkullimi, dhënia dhe përdorimi i preparateve mjekësore-veterinare:

1) për të cilat nuk është lëshuar leje për vendosje në qarkullim, përvëç nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe;

2) të cilat nuk janë shënuar sipas dispozitave të këtij ligji dhe nuk kanë udhëzim përkatës për përdorim;

3) me afat të skaduar ose parregullshmëri të përcaktuar në aspektin e cilësisë, sigurisë dhe efikasitetit dhe/ose

4) me origjinë të panjohur ose me dyshim të falsifikatit.

(2) Ndaloher dhënia e preparateve mjekësore-veterinare në kundërshtim me renditjen e kryer të preparatit mjekësor-veterinar, në përpunje me nenet 47 dhe 48 të këtij ligji, përkatësisht në kundërshtim me mënyrën e përdorimit të përcaktuar në lejen për venie në qarkullim.

(3) Oda e Veterinerëve e Republikës së Maqedonisë do t'iha heqë licencën për punë bartësit të veprimtarisë nëse përcaktohen papërputhshmëri në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni, në përputhje me kompetencat e veta të nenit 13 të Ligjit për shëndetësi veterinare.

Neni 3-b

Ndalimi i shpalljes së preparateve mjekësore-veterinare

(1) Ndalohet shpallja publike e preparateve mjekësore-veterinare të cilat nuk kanë leje përvendosje në qarkullim, apo leja e të cilave nuk ka vlefshmëri.

(2) Ndalohet shpallja e preparateve mjekësore-veterinare në mënyrë që çon në hutit, si dhe shpallja në mënyrë të papërshtatshme dhe senzacionale.

(3) Është e ndaluar shpallja publike e preparateve mjekësore-veterinare përmes përshkrimit të veçorive që ai nuk i ka, duke i mbitheksuar efektet e tij pozitive, ekzajjerimin në përshkrimin e efekteve të preparatit në mënyrë të papërshtatshme, krahasimi me preparate mjekësore-veterinare tjera ose në mënyrë tjetër me të cilën e hutojn shfrytësuesin e preparateve mjekësore-veterinare.

(4) Është e ndaluar shpërndarja publike e ekzemplarëve falas të preparateve mjekësore-veterinare.

(5) Është e ndaluar qarkullimi i preparateve mjekësore-veterinare përmes internetit e-tregti (e-commerce).

Neni 3-v

Ndalim për falsifikimin e preparateve mjekësore-veterinare

Është e ndaluar të prodhohen, importohen, eksportohen, të vendosen në qarkullim ose të përdoren, lëshohen ose shpërndehen në ndonjë mënyrë tjetër, me arkëtim ose në formë të dhuratës ose mostrës, të falsifikuara ose nën dyshim se janë falsifikuar preparate mjekësore-veterinare dhe substanca farmakologjike.".

Neni 3

Në nenin 4 në pikën 52) lidhëza "dhe" zëvendësohet me pikëpresje.

Në pikën 53), pika në fundë fjalisë zëvendësohet me pikëpresje dhe shtohen 10 pika të reja 54), 55), 56), 57), 58), 59), 60), 61), 62) dhe 63), si vijojnë:

"54) Procedura e centralizuar përmarrjen e lejes përvendosjen në qarkullim të preparatit mjekësor-veterinar në Bashkimin Evropian është procedurë përmarrjen e lejes nga EMA (European Medicines Agency) në përputhje me procedurën përmiratimin e preparateve mjekësore-veterinare që rrjedhin nga legjislationi i Bashkimit European;

55) Procedura e decentralizuar përmarrjen e lejes përvendosje në qarkullim të preparateve mjekësore-veterinare është procedurë përmarrjen e lejes, që njëkohësisht fillon në vendin referues dhe vendet e tjera anëtare të BE-së, pjesëmarrëse në të njëjtën procedurë;

56) Procedurë për njohjen reciproke përmarrjen e lejes përvendosje në qarkullim është procedurë përmarrjen e lejes, që pas marrjes së lejes në vendin referues anëtarët e Bashkimit European, miratohet në tjetrin edhe në tjerat, në procedurë të përfshirë, vendet anëtare të Bashkimit European;

57) Vendet referuese janë shtete që kanë kërkesa të njëjtë ose të barasvlershme përmarrjen e lejes të vendosje në qarkullim të preparateve mjekësore-veterinare, përkatesisht vende që i kanë harmonizuar rregullat e tyre me rregullat e Bashkimit European dhe Shteteve Anëtare përm Bashkëpunim Ndërkombëtar përm harmonizimin e kërkësave teknike përm regjistrimin e prodhimeve mjekësore-veterinare;

58) Preparat mjekësor-veterinari referent është preparati për të cilin është lëshuar lejepër vendosjen në qarkullim në vendet anëtare të Bashkimit Europian;

59) Preparatë mjekësore-veterinare esenciale janë preparate mjekësore-veterinare të destinuara përmiratimin e sëmundjeve të përcaktuara në Urdhëresën vjetore të shëndetit të kafshëve, si dhe preparatë mjekësore-veterinare të nevojshme përm sigurimin e mbrojtjes shëndetësore adekuate dhe shkallë minimale të mirëqenies së kafshëve.

60) Preparat mjekësor-veterinari i falsifikuar është çdo kopje e paautorizuar e preparateve mjekësore-veterinare legitimate. I cili në mënyrë të pavërtetë është paraqitur me qëllim të mashtimit dhe është shënuar në mënyrë të rreme në lidhje me identitetin dhe / ose origjinën, mund të përmbyt pjesë përbërëse të rregullta ose të gabuara në krahasim me përbërjen e deklaruar, me ose pa substancë aktive farmakologjike ose sasi të gabuara të substancave dhe është në paketim të gabuar ose falsifikuar, si edhe çdo produkt tjetër që është shënuar në mënyrë të rreme ose të parregullt, njëerkatësish është prezantuar në mënyrë të rreme apo të parregullt, respektivisht:

- ka të dhëna të rreme përm identifikim dhe shënim (prodhuesi, vendi i prodhimit, bartësi i lejes përm preparat mjekësor-veterinari, certifikatë të analizës, si dhe të dhëna tjera dhe dokumentacion që i referohet preparatit) dhe/oze,

- përmban pjesë përbërëse saktë rregullta ose të gabuara në lidhje me përbërjen e deklaruar, me ose pa substancë aktive farmakologjike ose sasi të gabuara të substancave, duke përfshirë edhe ekscipientët dhe forcën e preparatit dhe / ose

- është në paketim të gabuar ose të falsifikuar dhe

- çdo prodhim tjetër që është shënuar rrejshëm ose në mënyrë të parregullt, përkatesisht paraqitur në mënyrë të rrejshme ose të parregullt.

61) Substancë farmakologjike e falsifikuar është çdo lëndë e parë e përdorur përm prodhuan preparat mjekësor-veterinari, i cili është i rremë ose i shënuar gabimisht, përkatesisht i paraqitur në mënyrë të gabuar ose në kundërshtim me identitetin e tij dhe burimin;

62) Vlerësimi formal i dokumentacionit përmiratimin e preparateve mjekësore-veterinare është procedurë me të cilën verifikohet nëse dokumentacioni i paraqitur përmarrjen e lejes përkatesë është autentik dhe i përmban të gjitha dokumentet e nevojshme në pajtim me këtë ligj dhe rregullat e miratuara në bazë të këtij ligji dhe

63) Shpallja e preparateve mjekësore-veterinare është çdo formë e njoftimit përm preparatet mjekësore-veterinare, me dhëni informatave të vërteta dhe autentike në formë të shkruar, vizuale, akustike, gojore, elektronike, digitale ose ndonjë formë tjetër të drejtuar kah publiku i përgjithshëm ose profesionalë që të promovohet shitja dhe përdorimi i tyre.“.

Neni 4

Pas nenit 5 shtohen tri nene të reja 5-a, 5-b dhe 5-v, si në vijim:

"Neni 5-a

Grumbullimi dhe analiza e të dhënave përm qarkullimin dhe përdorimin e preparateve mjekësore-veterinare

(1) Agjencija grumbullon dhe i analizë përrarrimë, furnizimin, qarkullimin dhe përdorimin e preparateve mjekësore-veterinare. Të dhënat grumbullohen në nivel të vitit kalendarik.

(2) Bartësit e lejes përvënie në qarkullim të preparateve mjekësore-veterinare janë të obliguar në Agjencinë të parashtrrojnë raport përm prodhimitarinë, importin, qarkullimin dhe rezervat e preparateve mjekësore-veterinare përvit paraprak më së voni deri më 15 shkurt të vitit rrjedhës.

(3) Shoqëritë veterinare janë të obliguara në Agjencinë të parashtrojnë raporte për përdorimin e preparateve mjekësore veterinare për vitin paraprak më së voni deri më 15 shkurt të vitiit rrjedhës.

(4) Drejtori i Agjencisë e përcakton formën dhe përbajtjen e raporteve nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni.

(5) Raportet nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni paraqesin informatë të klasifikuar, në pajtim me Ligjin për informata të klasifikuara.

(6) Të dhënat e grumbulluara dhe të përpunuara që rezultojnë prej raporteve nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, Agjencia i publikon në ueb faqen e vet.

Neni 5-b **Veprimitaria publike**

(1) Furnizimi me preparate mjekësore veterinare paraqet veprimitari me interes publik.

(2) Personat juridikë që kryejnë qarkullim me shumicë me preparate mjekësore-veterinare, depotë farmaceutike, si ushtrues të veprimitarive me interes publik, janë të obliguar përfurnizim të vazhdueshëm të assortimanit dhe sasisë përkatëse të preparateve mjekësore veterinare nga lista esenciale për përbushjen optimale të nevojave për preparate mjekësore veterinare në treg, në periudhë të caktuar kohore.

Neni 5-v

Lista e preparateve esenciale mjekësore-veterinare

(1) Lloje të caktuara të preparateve mjekësore-veterinare janë lëndë e përcaktimit në Listën e preparateve esenciale mjekësore veterinare.

(2) Përcaktimi i llojeve të preparateve mjekësore-veterinare në Listën e preparateve esenciale mjekësore-veterinare bëhet në bazë të metodologjisë.

(3) Metodologjinë për vjenie të preparateve mjekësore-veterinare në listën esenciale të preparateve mjekësore-veterinare e përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozim të Agjencisë.

(4) Agjencia vendos sistem dhe aplikon masa përpërcjelljen e nevojave, shkallës së furnizimit, arritshmërisë dhe konsumit të preparateve mjekësore-veterinare në Republikën e Maqedonisë.

(5) Agjencia e themelon dhe mban Listën esenciale të preparateve mjekësore-veterinare.

(6) Drejtori i Agjencisë çdo vit e cakton listën e preparateve mjekësore-veterinare të cilat janë me interes të veçantë në lidhje me mbrojtjen shëndetësore dhe mirëqenien e kafshëve dhe përfshirja e evidencës përfurnizimin dhe arritshmërinë në treg - Listë esenciale e preparateve mjekësore-veterinare.

(7) Lista esenciale e preparateve mjekësore-veterinare publikohet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(8) Krahas personave juridikë nga neni 5-b paragrafi (2) i këtij ligji edhe shoqëritë-veterinare janë të obliguara të sigurojnë furnizim me preparate mjekësore-veterinare të cilat gjenden në listën esenciale në gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë".

Neni 5

Neni 6 ndryshohet si vijon:

"Neni 6

Eksperzita Shkencore Teknikë

(1) Agjencia për çështje të caktuara shkencore ose teknike, kurse në veçanti lidhur me kujdesin farmakologjik-veterinar, sistemin për përcjellje të efekteve të padëshiruara të preparateve mjekësore-veterinare dhe rezistencën anti-

mikrobiatile të caktuara me këtë ligj mund të dërgojë kërkesë në Këshillin national të nenit 120 të Ligjit përsiguri të ushqimit përfshirja e qarkullimit të mendimit të pavarur dhe rekondit, me kushte dhe mënyrë të caktuara në Ligjin përsiguri të ushqimit.

(2) Në bazë të mendimit të pavarur dhe rekondimeve nga Këshilli national, Agjencia do të ndërmerr masa dhe aktivitetë përkatëse përfshirja e qarkullimit përsiguri të ushqimit.

Neni 6

Neni 7 ndryshohet si vijon:

"Neni 7

Laborator nacional referent dhe laboratorë për nevojat e operatorëve

(1) Testimet laboratorike-analitike (farmaceutike-kimike-biologjike-mikrobiologjike) dhe kontrollin e cilësisë, sigurisë dhe efikasitetit të preparateve mjekësore-veterinare përfshirja e Agjencisë i bën Laboratori Nacional referent në pajtim me dispozitat nga Ligji përsiguri të ushqimit.

(2) Testimet laboratorike-analitike (farmaceutike-kimike-biologjike-mikrobiologjike) dhe kontrollin e cilësisë, sigurisë dhe efikasitetit të preparateve mjekësore-veterinare përfshirja e personave juridikë të cilët prodhojnë dje kryejnë qarkullim të preparateve mjekësore-veterinare në pajtim me këtë ligj i bëjnë laboratorët e akredituar me metoda të akredituara në pajtim me standarde përkatëse".

Neni 7

Pas nenit 9 shtohet nen i ri 9-a, si vijon:

"Neni 9-a

Preparat i falsifikuar mjekësor-veterinar

(1) Karakterizimi i preparateve mjekësore-veterinare si preparat i falsifikuar mjekësor-veterinar nuk vlen përfshirja me mangësi të paqëllimita në cilësinë dhe nuk ka të bëjë me çështjet nga fusha e pronësisë intelektuale.

(2) Preparat i falsifikuar mjekësor-veterinar prodhohet, përpunohet, vihet në qarkullim dje përdoret me qëllim të mashtrohen personat të cilët e përdorin ose në çfarëdo mënyrë vijnë në kontakt me preparatin mjekësor-veterinar (qarkullim dhe përdorim), përkatësish pronarë ose persona përgjegjës përfshirja e kafshët në të cilat aplikohen preparati.

(3) Personat të cilët në çfarëdo mënyrë kanë zbuluar ose dyshojnë në produkt të falsifikuar ose substancë të falsifikuarë farmakologjike përfshirja e prodhimin e tyre, në formë të shkrar duhet ta njoftojnë Agjencinë përfshirja e kafshët me falsifikatin.

(4) Agjencia zbaton kontolle zyrtare përfshirja e preparateve të falsifikuarë mjekësor-veterinare dhe substancës farmakologjike.

(5) Nëse me kontrolllet zyrtare konstatohet prezencë e preparateve të falsifikuarë mjekësor-veterinare dhe substancave farmakologjike, Agjencia të njëjtat i mënjanon, në mënyrë të padëmshme i asgjëson dhe e informon publikun, institucionet kompetente dhe shoqëritë-veterinare.

(6) Drejtori i Agjencisë e përcakton mënyrën e kontrollit përfshirja e preparateve të falsifikuarë mjekësor-veterinare dhe substancave farmakologjike, mënyranimin e tyre prej qarkullimit, informimin e institucioneve kompetente dhe shoqëritë-veterinare dhe shkatërrimin e tyre".

Neni 16
Neni 43 ndryshohet si vijon:

"Neni 43
"Importi i preparateve mjekësore - veterinare

(1) Importi i preparateve mjekësore - veterinare bëhet në pajtim me rregullat për doganë në bazë të Listës së preparateve të miratuarë mjekësore-veterinare nga neni 23 paragrafi (5) i këtij ligji vetëm për personat juridikë të cilët janë përmendor si bartës të lejimit për vënien në qarkullim.

(2) Importi i instrumenteve dhe mjeteve ndihmëse mjekësore për përdorim në mjekësinë veterinare bëhet në pajtim me rregullat për doganë pa leje paraprake nga Agjencia.

(3) Me përlashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse një preparat i caktuar mjekësor - veterinar nuk gjendet në Listën e preparateve të lejuara mjekësore-veterinare nga neni 23, paragrafi (5) të këtij ligji, ndërsa janë plotësuar kërkesat për vënien e tyre në qarkullim në Republikën e Maqedonisë, në pajtim me këtë ligj dhe rregullat tjera nga sfera e mjekësisë veterinare, Agjencia jep leje për import. Leja për import të preparateve mjekësore-veterinare në pajtim me këtë paragraf duhet të jetet nëpërmjet sistemit njësportelësh për leje për import, eksport dhe transit të mallrave dhe kuotave tarifore – EXIM.

(4) Lejen për import të preparateve mjekësore – veterinare nga paragrafi (3) i këtij neni Agjencia e jep pas zbatimit të vlerësimit formal për miratim për vënien në qarkullim të preparateve mjekësore - veterinare në pajtim me ninen 21 të këtij ligji dhe lejes së dhënë për vënien në qarkullim.

(5) Afati i përdorimit të preparateve mjekësore-veterinare të cilat importohen në Republikën e Maqedonisë nuk guxon të jetë më i shkurtër se gjashtë muaj, duke llogaritur nga dita e deklarimit të tyre për import te Organit doganor në pajtim me rregullat për doganë.

(6) Me përlashtim nga paragrafi (5) i këtij neni në rast të krijimit të rrethanave të jashtëzakonshme që lidhen me mungesën e preparatit mjekësor - veterinar, drejtori i përgjithshëm i Agjencisë mund të lejojë importimin e preparateve mjekësore - veterinare me \afat më të shkurtër të përdorimit, për çka dorëzohet miratim nga Agjencia i lëshuar përmes sistemit njësportelësh për licencat për import, eksport dhe transit të mallrave dhe kuotave tarifore - EXIM.

(7) Leja për importimin e preparateve mjekësore - veterinare nga paragrafi (6) i këtij neni bëhet në pajtim me nenen 11 të këtij ligji.

(8) Drejtori i Agjencisë e përcakton mënyrën e miratimit dhe importit të preparateve mjekësore - veterinare dhe formën dhe përbajtjen e miratimit për import nga paragrafët (3) dhe (6) të këtij neni".

Neni 17

Pas nenit 49 shtohen tri nene të reja 49-a, 49-b dhe 49-v, si vijojnë:

"Neni 49-a

Certifikata për vëmendje farmakologjike veterinare - farmakovigilanca

(1) Bartësit e veprimtarisë në personat juridikë nga neni 35 i këtij ligji ose personi tjetër i autorizuar në personin juridik të miratuar në pajtim me dispozitat e këtij ligji, përvëç licencës nga Oda Veterinare e Maqedonisë duhet të posedojnë edhe certifikatë për trajnimin e kryer dhe provimin e dhënë për vëmendje farmakologjike veterinare (farmakovigilancës) ose specializim të kryer për vëmendje farmakologjike veterinare.

(2) Trajnimin nga paragrafi (1) i këtij neni dhe dhënien e certifikatës për trajnim të kryer për vëmendje farmakologjike veterinare ose specializim të kryer për vëmendje farmakologjike mund t'i kryejnë subjekte të autorizuara nga Agjencia.

(3) Subjektet nga paragrafi (2) i këtij neni që të marrin autorizim për kryerjen e trajnimit dhe zbatimin e provimit nga paragrafi (1) i këtij neni duhet t'i plotësojnë kushtet në kuptim të personelit, hapësirës dhe pajisjes.

(4) Dispozita nga paragrafi (2) i këtij neni nuk zbatohet për personat nga paragrafi (1) i këtij neni të cilët kanë marrë certifikatë ndërkombëtare për trajnim të kryer për vëmendje farmakologjike veterinare ose specializim të kryer për vëmendje farmakologjike veterinare.

(5) Që të janë të autorizuara subjektet nga paragrafi (2) i këtij neni pasashtronjë kërkesë te Agjencia.

(6) Në shtojcë të kërkesës nga paragrafi (5) i këtij neni subjekti nga paragrafi (2) i këtij neni duhet t'i dorëzojë dokumentet në vijim:

1) dëshmi se objekti afarishtë përsëri përonësi të tij ose ka të drejtë për shfrytëzim;

2) gjendjen rrjedhëse nga Registri Qendror i Republikës së Maqedonisë;

3) dëshmi se i plotëson kushtet e përcaktuara në rregullin nga paragrafi (4) i këtij neni në lidhje me profesionalitetin e personelit, hapësirave dhe pajisjes të cilën duhet ta posedojnë;

4) program për zbatimin e trajnimit dhe

5) listë e personave të cilët do ta zbatojnë trajnimin me kualifikim adekuat.

(7) Para se ta japë autorizimin nga paragrafi (2) i këtij neni, Agjencia kryen shikim aty për aty.

(8) Personi i autorizuar zyrtar nga Agjencia e cila e mban procedurën me detyrë zyrtare nga organi kompetent publik i mbledh dëshmitë nga paragrafi (6) pika 2) të këtij neni në afat prej tri ditë pune nga dita e parashtimit të kërkesës.

(9) Personi i autorizuar zyrtar nga organi kompetent publik eshtë i detyruar dëshminë e kërkuar nga paragrafi (8) i këtij neni ta dorëzojë në afat prej tri ditë pune nga dita e pranimit të kërkesës.

(10) Agjencia pas pranimit të kërkesës nga paragrafi (5) i këtij neni, në afat prej 30 ditësh miraton aktvendim për autorizim, përkatësisht refuzim të kërkesës. Aktvendimi për autorizimin eshtë me vlefshmëri prej pesë vjetësh.

(11) Kundër aktvendimit për refuzimin e kërkesës, parashtuesi i kërkesës ka të drejtë të parashtruje ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit nga paragrafi (10) i këtij neni te Komisioni Shtetëror për Vendimmarje në Procedurë Administrative dhe Marrëdhënie Punë në Shkallë të Dytë.

(12) Agjencia së paku njëherë në vit e kontrollon plotësueshmërinë e kushteve nga paragrafi (3) i këtij neni.

(13) Agjencia do ta marrë autorizimin nëse subjektet e ndërpresin plotësimin e kushteve nga paragrafi (3) i këtij neni.

(14) Drejtori i Agjencisë më afër i përcakton mënyrën për zbatimin dhe përbajtjen e trajnimit për personat nga paragrafi (1) i këtij neni, mënyrën e dhënies, përbajtjen dhe formën e certifikatës nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe kushtet për dhënien e autorizimit subjekteve nga paragrafi (2) i këtij neni.

(15) Shpenzimet për autorizimin e subjekteve nga paragrafi (2) i këtij neni janë në barrë të tyre dhe paguhën në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë, ndërsa shpenzimet për trajnimet, dhënien e provimit dhe dhënien e certifikatës për provimin e dhënë janë në barrë të subjekteve nga paragrafi (1) i këtij neni.

(16) Лартесинë е шпензимеve пër dhënien e autorizimit të subjekteve të paragrafit (2) të këtij neni i përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të drejtorit të Agjencisë, në bazë të шпензимеve reale të nevojshme për dhënien e autorizimit.

(17) Лартесинë e шпензимеve пër zbatimin e trajnimeve, dhënien e provimit dhe dhënien e certifikatës për provim të dhënë e përcakton subjekti nga paragrafi (2) i këtij neni, me pëlqim paraprak nga drejtori i Agjencisë.

Neni 49-b

Përdorimi racional i preparateve mjekësore - veterinare

(1) Preparatet mjekësore – veterinare përdoren vetëm kur ekziston një arsy e justifikuar për atë, përkatësisht është dedikuar për trajtimin ose parandalimin e një sëmundjeje të caktuar, përmirësimin ose modifikimin e funksioneve fiziologjike ose arritjen e synimeve të tjera të justifikuara mjekësore në llojin dhe kategorinë e kafshëve të caktuara.

(2) Për trajtimin e llojit dhe kategorisë së caktuar të kafshëve guxon të përdoret vetëm preparati mjekësore veterinar për të cilin në udhëzimin për përdorim është përmendur lloji dhe kategoria e kafshëve dhe në pajtim me dispozitat nga udhëzimi për përdorimin e preparatit mjekësor - veterinar, dispozitat e këtij ligji dhe Ligjt për shëndetësi veterinare.

(3) Me përfjashtim nga paragrafi (2) i këtij neni, kur për trajtimin e llojit dhe kategorisë së caktuar të kafshëve nuk ekzistojnë preparate mjekësore veterinare të lejuara mund të përdoret preparati mjekësor veterinar ose ilaç për përdorim në mjekësinë humane në pajtim me dispozitat e nenit 11 të këtij ligji për miratimin e vendosjes së përkohshme në qarkullim dhe përdorim të prepartave mjekësore veterinare.

(4) Drejtori i mjekësisë veterinare, para përdorimit duhet të kontrollojë nëse preparati mjekësor-veterinar mund të ketë kundërendikacione, përkatësisht efekte të padëshiruara lidhur me gjendjet e sëmundjet e kafshës, nëse ka efekte të sigurisë së ushqimit të fituar nga kafsha e trajtuar, nëse ekziston interaksion me preparatet tjera me të cilat kafsha është trajtuar dhe nëse është racional përdorimi i tij për gjendjen e diagnostifikuar.

(5) Gjatë përdorimit, drejtori i mjekësisë veterinare është i obliguar ta parandalojë pronarin/ruajtësin e kafshëve për periudhën e karençës dhe efektet e padëshiruara, përkatësisht masat e sigurisë të cilat duhet të ndërmerren.

(6) Nëse bëhet fjalë për baktere antimikrobe, drejtori i mjekësisë veterinare është i obliguar të verifikojë nëse ka nevojë për përpunimin e antibiogramit, nga aspekti i masave për rezistencë antimikrobe.

Neni 49-v

Programi për përdorim racional të prepartave mjekësore-veterinare

(1) Drejtori i Agjencisë miraton Program për promovimin e përdorimit racional të prepartave mjekësore veterinare dhe përpunon dhe publikon botime të ekspertëve që lidhen me përdorimin racional të prepartave mjekësore veterinare, rritjen e vëmendjes veterinare farmakologjike dhe rezistencën antimikrotike brenda kompetencave të tyre, për periudhë prej pesë vjetësh .

(2) Me Programin nga paragrafi (1) i këtij neni:

- përcaktohen principet e përdorimit racional të prepartave mjekësore veterinare;

- përcaktohen masa dhe metoda për zgogëlimin e rezistencës antimikrotike si dhe prezencës së rezidueve nga preparatet mjekësore veterinare;

- përcaktohen masa për parandalimin e shkaktimit të rezistencës antimikrobe;

- përcaktohen aktivitetet për përdorimin e preparateve mjekësore veterinare të cilat janë adekuate për gjendjen klinike të kafshëve në sasi të cilat janë përshtatur për nevojat e tyre individuale gjatë periudhës kohore adekuate me respektimin e konceptit të zbatimit të antibiotikut rezervë;

- përcaktohet zbatimi i antibiotikëve me spektër të ngushtë të veprimit si dhe masa adekuate të biosigurisë dhe parandalimin preventiv të sëmundjeve;

- përcaktohen nevojat dhe aktivitetet për promovimin e përdorimit racional të prepartave mjekësore veterinare

- përcaktohen nevojat dhe aktivitetet për edukim dhe trajnim të doktorëve të mjekësisë veterinare, punëtorëve shëndetësorë-veterinarë dhe ruajtësve dhe pronarëve të kafshëve nga sfera e përdorimit racional të prepartave mjekësore veterinare dhe

- kryen koordinim dhe bashkëpunim në fushën e përdorimit racional të prepartave mjekësore veterinare të Agjencisë, industrisë farmaceutike, veprimtarisë shëndetësore veterinare, institucioneve shkencore hulumtuese, shoqatave dhe asociacioneve të ruajtësve dhe pronarëve të kafshëve dhe palëve tjera të interesuara.”.

Neni 18

Neni 50 ndryshohet si vijon:

"(1) Shoqatat veterinare janë të detyruara të mbajnë evidencë për përdorimin e prepartave mjekësore veterinare në nivel të vendit për ruajtje, përkatësisht ku është adekuate në nivel të kafshës individuale.

(2) Evidencia nga paragrafi (1) i këtij neni mund të jetë përbledhëse, për të gjitha kafshët nga lloji dhe /ose kategoria e njëjtë e vendit për ruajtje ose individuale.

(3) Drejtori i Agjencisë i cakton llojet e kafshëve për të cilat mbahet evidencë individuale ose përbledhëse.

(4) Pronarët, përkatësisht ruajtësit e kafshëve produktet e të cilave përdoren në ushqimin e njerëzve janë të detyruar të mbajnë evidencë për furnizimin, ruajtjen dhe përdorimin e prepartave mjekësore veterinare në nivel të fermës dhe janë të detyruar të mbajnë evidencë edhe për veprimet e padëshirueshme nga përdorimi i prepartave mjekësore - veterinare.

(5) Drejtori i Agjencisë e përcakton formën, përbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës përfurnizimin, ruajtjen dhe përdorimin e prepartave mjekësore - veterinare, si dhe veprimet e padëshiruara nga të njëjtat, nga shoqëritë veterinare dhe pronarët, përkatësisht mbajtësit e kafshëve dhe formën dhe përbajtjen e formularit për mbajtjen e evidencës përbledhëse dhe individuale në nivel të fermës nga shoqëritë veterinare dhe pronarët, përkatësisht mbajtësit e kafshëve, si dhe kategoritë e prepartave mjekësore veterinare për të cilat është e nevojshme të mbahet evidencë.

(6) Evidencia nga neni 41 i këtij ligji dhe nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni mbahet me shkrim dhe në formë elektronike në IT sistemin e administruar nga Agjencia.

(7) Me përfjashtim nga paragrafi (5) i këtij neni pronarët përkatësisht mbajtësit e kafshëve mund ta mbajnë evidencën vetëm me shkrim.”.

Neni 19

Pas nenit 56 shthohet kreu i ri IV-a me tre nene të reja 56-a, 56-b dhe 56-v si vijojnë:

“IV-a
SHPALLJA, INFORMIMI, REKLAMIMI DHE
PROMOVIMI I PREPARATEVE MJEKËSORE-
VETERINARE

Neni 56-a
Shpallja e preparateve mjekësore-veterinare

(1) Shpallja e preparateve mjekësore veterinare duhet të jetë objektive dhe nuk guxon ta vë në hamendje publikun profesional dhe të përgjithshëm, si dhe ta promovojoj farmakoterapinë racionale.

(2) Shpallja është e lejuar në literaturën profesionale, mbledhjet profesionale dhe shkencore si dhe ndaj publikut shëndetësor veterinar.

(3) Shpalljen e dedikuar për punëtorët shëndetësorë veterinarë e bëjnë bartësit e lejeve për venie në qarkullim nëpërmjet konkurseve në literaturë profesionale, revistave periodike profesionale dhe publikimeve tjera profesionale, si dhe nëpërmjet dhënies së drejtëpërdrejtë të informatave punëtorëve shëndetësorë veterinarë.

(4) Shpallja e dedikuar për punëtorët shëndetësorë veterinarë është e lejuar për shkak të sigurimit të informatave në pajtim me raportin përbledhës për cilësitetë e preparatit mjekësorë veterinar ose në lidhje me kushtet nën të cilat preparati mjekësorë veterinar është vënë në qarkullim.

(5) Bartësit e lejeve për venie në qarkullim janë të detyruar dhënien e informatave ta bëjnë në mënyrë që nuk e tejkalon kufirin e qëllimeve shkencore-eksperte të edukimit të tillë, të organizuar ekskulzivisht për marrjen e njohurive të reja për preparatin mjekësor veterinar dhe është drejtuar ekskulzivisht ndaj punëtorëve shëndetësorë veterinarë.

(6) Kufizimet për shpallje nuk kanë të bëjnë me shoqëritë veterinare kur zbatojnë aktivitete nga sfera e shëndetësisë publike me qëllim të promovimit të politikave dhe aktiviteteve të mbrojtjes imunologjike, proprofilaksës së përgjithshme dhe hemioprofilaksës.

(7) Me kërkesë të Agjencisë bartësi i lejes për venie në qarkullim të preparatit mjekësor veterinar është i detyruar t'i dorëzojë materialet nga paragrafi (1) i këtij neni te Agjencia.

(8) Me kërkesë të Agjencisë, nëse materiali i dorëzuar është në kundërshtim me dispozitat e këtij neni, bartësi i lejes për venie në qarkullim të preparatit mjekësor veterinar është i detyruar ta ndërpresë aktivitetin e cekur, përkatësisht t'i tërheq materialet për shpalljen e preparatit mjekësor veterinar.

(9) Agjencia më për së afërmi e përcakton mënyrën e shpalljes së preparatit mjekësor veterinar.

Neni 56-b
Informimi dhe reklamimi

(1) Informimi i cili është me interes publik për preparatet mjekësore veterinare nëpërmjet lëshimit të doracakëve profesionalë dhe buletineve të dedikuara për punëtorët shëndetësorë dhe veterinarë, si dhe për pronarët dhe ruajtësit e kafshëve, ndërsa me qëllim të informimit për përdorimin e drejtë të preparateve mjekësore veterinare, veçanërisht nga aspekti i përdorimit të tyre racionale mund të kryhet nga Agjencia, nëpërmjet Odës Veterinare të Republikës së Maqedonisë ose institucionit apo organizatës tjetër të autorizuar nga Agjencia.

(2) Agjencia vendos dhe mban internet portal për preparatet mjekësore veterinare i cili është i lidhur me internet portalin e Agjencisë Evropiane për barna-EMA. Në portalin shallen të dhënat relevante për preparatet mjekësore veterinare.

(3) Agjencia mund ta autorizojë Odën Veterinare të Republikës së Maqedonisë ose institucionin apo organizatën tjetër si Qendër Nacionale për informim për preparatet mjekësore veterinare.

(4) Që të jenë të autorizuar, subjektet nga paragrafi (3) i këtij neni duhet t'i plotësojnë kushtet në kuptim të personelit, hapësirave dhe pajisjes.

(5) Që të jenë të autorizuar si Qendër Nacionale për Informim për Preparatet Mjekësore Veterinare, subjektet nga paragrafi (3) i këtij neni parashtrojnë kërkesë te Agjencia.

(6) Në shtojcë të kërkesës nga paragrafi (5) i këtij neni subjekti nga paragrafi (3) i këtij neni duhet t'i dorëzojë dokumentet në vijim:

- dëshmi se objekti afarist është në pronësi të tij ose ka të drejtë për shfrytëzim;

- gjendjen rrjedhëse nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë;

- dëshmi se i plotëson kushtet e përcaktuara në rregullën nga paragrafi 14 i këtij neni në lidhje me profesionalitetin e personelit, hapësirave, pajisjes të cilën duhet ta posedojnë dhe

- program për zbatimin e informimit nga paragrafi (1) i këtij neni;

(7) Para se ta japë autorizimin nga paragrafi (3) i këtij neni, Agjencia kryen shikim aty për aty.

(8) Personi i autorizuar zyrtar nga Agjencia e cila e mban procedurën me detyrë zyrtare nga organi kompetent publik i grumbullon dëshmitë nga paragrafi (6) pika 2) të këtij neni në afat prej tri ditësh pune nga dita e parashtrimit të kërkesës.

(9) Personi i autorizuar zyrtar nga organi kompetent publik është i detyruar dëshminë e kërkuar nga paragrafi (8) i këtij neni ta dorëzojë në afat prej tri ditësh pune nga dita e pranimit të kërkesës.

(10) Agjencia pas pranimit të kërkesës nga paragrafi (5) i këtij neni, në afat prej 30 ditësh miraton aktvendim për autorizim, përkatësisht refuzim të kërkesës. Aktvendimi për autorizimin është me vlefshmëri prej pesë vjetësh.

(11) Kundër aktvendimit për refuzimin e kërkesës, parashtruesi i kërkesës ka të drejtë të parashtrojë ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit nga paragrafi (10) i këtij neni te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë (2) Administrative dhe Marrëdhene Pune në Shkallë të Dytë.

(12) Agjencia së paku njëherë në vit e kontrollon plotësueshmërinë e kushteve nga paragrafi (4) i këtij neni.

(13) Agjencia do ta heqë autorizimin nëse subjektet e ndërpresin plotësimin e kushteve nga paragrafi (4) i këtij neni.

(14) Kushtet të cilat duhet t'i plotësojnë subjektet nga paragrafi (3) si Qendër Nacionale për Informim për Preparatet Mjekësore Veterinare dhe mënyrën në të cilën do të bëhet informimi për preparatet mjekësore veterinare i përcaktion drejtori i Agjencisë.

(15) Shpenzimet për autorizimin e subjekteve nga paragrafi (3) i këtij neni janë në barrë të tyre, ndërsa shpenzimet për zbatimin e aktiviteteve për Qendrën Nacionale për Informim për Preparatet Mjekësore Veterinare janë në barrë të Agjencisë në kuadër të Programit për shfrytëzimin e mjetave në shëndetësin publike veterinare.

(16) Lartësinë e shpenzimeve për lëshimin e autorizimit të subjekteve nga paragrafi (3) i këtij neni i përcaktion Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të drejtorit të Agjencisë në bazë të shpenzimeve të bëra për grumbullimin e dëshmive nga paragrafi (6) alineja 2 të këtij neni, shikimin aty për aty nga paragrafi (7) i këtij neni dhe kontrollin e plotësueshmërisë së kushteve nga paragrafi (12) i këtij neni.

(17) Agjencia mundet, kur ajo është në interes të përgjithshëm (parandalim të epidemisë, epizootisë, përmirësim të statusit shëndetësor të kafshëve) në formë të informimit publik, përkatësisht në mënyrë tjetër i njoftojë qytetarët për përdorimin e llojit të caktuar të preparateve mjekësore veterinare.

Neni 56-v

Promovimi i preparateve mjekësore veterinare për publikun profesional

(1) Bartësit e lejeve për vendosje në qarkullim u mundësojnë punëtorëve shëndetësorë veterinarë të fitojnë njohuri plotësuese për preparatet e reja mjekësore veterinare dhe për preparatet mjekësore veterinare që tash më janë të vendosura në qarkullim, nëpërmjet organizimit dhe reakizimit të seminareve të promovuar.

(2) Promovimi i preparateve mjekësore veterinare për publikun profesional duhet t'i përbajë të dhënat themelore nga leja për vendosje në qarkullim, përkatësisht të dhënat nga raportet përbledhëse të preparatit, si dhe të dhënat e lidhura me mënyrën e përdorimit të preparateve.

(3) Të dhënat duhet të janë të saktë, të azhurnuara dhe të besueshme, kështu që punëtori shëndetësor veterinar në bazë të tyre mund të formojë mendimin profesional personal për vlerën terapeutike të preparateve të dhëna mjekësore veterinare me theksimin e datës së saktë të formimit të të dhënavë, përkatësisht revisionin e tyre të fundit".

Neni 20

Në nenin 65-a paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

"Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektyuese inspektori konstaton se është kryer parregullsi nga nenet 69 dhe 49-b paragrafi (3) të këtij ligji, është i detyruar të përpilojë procesverbal në të cilin do të konstatohet parregullsia e kryer me sugjerim për mënjanimin e parregullsisë së përcaktuar në afat prej tetë ditësh dhe me dorëzim njëkohësisht të ftësës për parandalimin e edukimit të personit ose subjektit ku është përcaktuar shkelje gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektyuese.".

Neni 21

Në nenin 66 në paragrafin (1) pika 8) ndryshohet si vijon:

"vendos në qarkullim preparate veterinare mjekësore për përdorimin te një ose më shumë lloje të kafshëve prodhime të cilave shfrytëzohen në ushqimin e njerëzve, substanca aktive farmakologjike e cila e përban nuk është theksuar në Listën e substancave farmakologjike të miratuarë për përdorim në mjekësinë veterinare në Republikën e Maqedonisë ose Lista e Substancave farmakologjike aktive dhe klasifikimi i tyre në raport të niveleve maksimalisht të lejuara të rezidui në ushqim me prejardhje shtazore të Bashkimit Evropian".

Në pikën 9) fjalët: "parografi (5)" zëvendësohen me fjalët: "parografi (10)".

Në pikën 14) fjalët: "parografi (5)" zëvendësohen me fjalët: "parografi (15)".

Pika 27) shlyhet.

Pikat 28) dhe 29) bëhen pika 27) dhe 28).

Në pikën 30) e cila bëhet pikë 29), lidhëza "dhe" në fund të fjalisë zëvendësohet me pikëpresje.

Në pikën 31) e cila bëhet pikë 30), pika në fund të fjalisë zëvendësohet me pikëpresje dhe shtohen pesë pika të reja 31), 32), 33), 34) dhe 35 si vijojnë:

"31) nuk sigurojnë furnizim me preparate veterinare mjekësore të cilat gjenden në listën esenciale në kundërshtim me dispozitat e nenit 5-c paragrafit (6) të këtij ligji;

32) nëse prodhojnë, importojnë, eksportojnë, vendosin në qarkullim ose shfrytëzohen, lëshojnë ose shpërndajnë në mënyrë tjetër, me arkëtim ose në lloj të dhuratës ose mostrës, të falsifikuara ose nën dyshim se janë falsifikuar preparate veterinare mjekësore në pajtim me nenin 9-a paragrafin (1) të këtij ligji;

33) nëse importojnë dhe shfrytëzojnë preparate veterinare mjekësore që janë lëndë e donacionit pa pëlqim paraprak nga Agjencia në kundërshtim të nenit 14-a paragrafi (1) të këtij ligji;

34) kryen import të preparateve mjekësore veterinare në kundërshtim të nenit 43 të këtij ligji dhe

35) vendos në qarkullim, lëshon dhe përdor preparate mjekësore veterinare në kundërshtim me nenin 3-a të këtij ligji".

Neni 22

Pas nenit 66 shtohen dy nene të reja 66-a dhe 66-b, si vijojnë:

"Neni 66-a

(1) Gjobë në shumë prej 2.000 euro në kundërvlerë me denarë do të shqiptohet për kundërvajtje të personit juridik, nëse:

1) bën shpallje të preparateve mjekësore veterinare në kundërshtim të dispozitave të nenit 3-b të këtij ligji;

2) në formë të shkruar nuk e njofojnë Agjencinë për ushqim dhe veterinari ose cilin do qoftë person tjetër të autorizuar për detajet në lidhje me zbulimet ose dyshim të prodhimit të falsifikuara ose të substancave farmakologjike të falsifikuara për prodhimin e tyre, falsifikimi në pajtim me nenin 9-a paragrafin (4) të këtij ligji;

3) nuk sigurojnë furnizim përkatës dhe të vazhdueshmë të tregut për preparate mjekësore veterinare për të cilat kanë leje në pajtim me nenin 18-a paragrafin (1) të këtij ligji;

4) nuk e njofton Agjencinë për rastin kur nuk ekzistojnë seri të disponueshme të preparateve mjekësore veterinare, ose të prodhimit ekuivalent, të domosdoshme për furnizim të vazhdueshmë të tregut, ose për situatat të cilat mund të cojnë në prishje të furnizimit të tregut me preparate mjekësore veterinare nga lista esenciale e preparateve mjekësore veterinare në pajtim me nenin 18-a paragrafin (2) të këtij ligji;

5) nuk mban evidencë përkatëse në pajtim me nenin 50 të këtij ligji;

6) kryen autorizim të preparateve mjekësore veterinare në kundërshtim të dispozitave të nenit 56-a paragrafëve (1), (2), (3), (4), (5) dhe (6) dhe

7) bën promovimin e preparateve mjekësore veterinare për publikun profesional në kundërshtim të dispozitave të nenit 56-v të këtij ligji.

(2) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij nenit gjobë në shumë prej 30% nga gjoba e matur për personin juridik në kundërvlerë me denarë do të shqiptohet dhe për personin përgjegjës në personin juridik.

Neni 66-b

(1) Gjobë në shumë prej 500 eurosh në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik, nëse:

2) nuk dorëzon raport për qarkullimin dhe përdorimin me preparatet mjekësore veterinare për vitin paraprak në kundërshtim të dispozitave të nenit 5-a paragrafëve (2) dhe (3) të këtij ligji;

3) preparatet mjekësore veterinare që janë lëndë e donacionit kanë shenjë të qartë dhe të përhershme se preparati është donacion në pajtim me nenin 14-a paragrafin (2) të këtij ligji;

4) nuk e shënojnë emrin dhe mbiemrin e bartësit të veprimtarisë së bashku me numrin e lejeve të lëshuara nga Oda e Veterinerëve të Republikës së Maqedonisë në pajtim me nenin 35 paragrafin (10) të këtij ligji;

5) nuk i dorëzon materialet për autorizim dhe nuk e ndërpret shpalljen, përkatësisht nuk i tërheq materialet për shpallje të preparateve mjekësore veterinare në pajtim me nenin 56-a paragrafët (7) dhe (8) dhe

6) kryen informim për preparatet mjekësore veterinare, në kundërshtim të nenit 56-b paragrafët (1), (4) dhe (5) të këtij ligji.

(2) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij nenii gjobë në shumë prej 30% nga gjoba e matur për personin juridik në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet edhe personit përgjegjës në personin juridik. “

Neni 23

Në nenin 67 pas numrit "(5)" vendohet presje dhe shtohen fjalët: "neni 49-a dhe neni 49-b".

Neni 24

Në nenin 68 pas paragrafit (1) shtohet pikë e re 2), si vijon:

"2) perdon preparate mjekësore veterinare në kundërshtim me dispozitat e nenit 49-b të këtij ligji.".

Pikat 2) dhe 3) bëhen pikat 3) dhe 4).

Neni 25

Në nenin 69-a paragrafi (1) fjalët: "27 paragrafi (5)" zëvendësohen me fjalët: "27 paragrafi (6)".

Në paragrafin (2) fjalët: "27 paragrafi (6)" zëvendësohen me fjalët: "27 paragrafi (7)".

Në paragrafin (3) fjalët: "21 paragrafi (4)," shlyhen, fjalët: "27 paragrafi (7)" zëvendësohen me fjalët: "27 paragrafi (8)", e fjalët: "43 paragrafi (4)" shlyhen."

Pas paragrafit (3) shtohen katër paragrafë të rinj (4),(5), (6) dhe (7), si vijojnë:

"(4) Gjobjë në lartësi prej 25 deri 50 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit të autorizuar zyrtar prej Agjencisë nëse nuk i kërkon dëshmitë sipas detyrës zyrtare në afatin e përcaktuar në nenet 49-a paragrafin (8) dhe 56-b paragrafin (8) të këtij ligji.

(5) Gjobjë në lartësi prej 25 deri 50 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit të autorizuar zyrtar prej Agjencisë nëse nuk vendos përkatesën në afatin e përcaktuar në nenet 49-a paragrafin (9) dhe 56-b paragrafin (9) të këtij ligji.

(6) Gjobjë në lartësi prej 25 deri 50 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit të autorizuar zyrtar prej Agjencisë nëse nuk vendos përkatesën në afatin e përcaktuar në nenet 49-a paragrafin (10) dhe 56-b paragrafin (10) të këtij ligji.

(7) Gjobjë në lartësi prej 25 deri 50 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit të autorizuar zyrtar prej Agjencisë nëse nuk sillet në pajtim me nenin 5-a paragrafin (5) të këtij ligji.".

Neni 26

Rregulla nënligjore

Aktet nënligjore miratimi i të cilave është përcaktuar me këtë ligj do të miratohen në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 27 Autorizimi

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë të përcaktojë tekst të spastruar të Ligjt për preparatet mjekësore veterinare.

Neni 28 Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

4532.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

УКАЗ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД

Се прогласува Законот за данокот на личен доход, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 декември 2018 година.

Бр. 08-7419/1
24 декември 2018 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р Гортен Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р Талат Цафери, с.р.

ЗАКОН ЗА ДАНОКОТ НА ЛИЧЕН ДОХОД

ПРВ ДЕЛ ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Предмет на законот

Член 1

Со овој закон се уредува оданочувањето на личниот доход на физичките лица, обврзникот за плаќање на данокот на личен доход, даночната основа за пресметување на данокот на личен доход, даночните стапки, роковите за плаќање на данокот на личен доход, како и други прашања кои се значајни за утврдување и плаќање на данокот на личен доход.

2. Видови доход

Член 2

Данокот на личен доход (во натамошниот текст: данок на доход) се плаќа годишно на збирот на доходот од сите извори, освен на доходот што е изземен од оданочување со овој закон.

Член 3

(1) Под личен доход се подразбираат следните видови доход остварени во земјата и во странство:

- 1) доход од работа;
- 2) доход од самостојна дејност;
- 3) доход од авторски и сродни права;
- 4) доход од продажба на сопствени земјоделски производи;
- 5) доход од права од индустриска сопственост;
- 6) доход од закуп и подзакуп;
- 7) доход од капитал;

8) капитални добивки;
 9) добивки од игри на среќа;
 10) доход од осигурување и
 11) друг доход.

(2) На оданочување подлежи доходот од ставот (1) на овој член што е остварен во пари, во хартии од вредност, во натура, или во некој друг вид.

3. Даночен период

Член 4

(1) Даночен период за кој се утврдува данокот на доход е календарската година.

(2) На одделните видови доход од членот 3 на овој закон, во текот на годината се пресметува аконтација на данокот на доход.

4. Даночен обврзник

Член 5

(1) Даночен обврзник (во натамошниот текст: обврзник) на данокот на доход е секое физичко лице резидент на Република Македонија за доходот што го остварува во земјата и во странство.

(2) Резидент во смисла на овој закон е физичко лице кое на територијата на Република Македонија има постојано живеалиште или престојувалиште.

(3) Резидентот има престојувалиште ако на територијата на Република Македонија престојува непрекинато или со прекини 183 или повеќе дена во кој било 12-месечен период.

Член 6

Обврзник на данокот на доход, во смисла на овој закон е и трговец поединец, како и физичко лице кое се занимава со земјоделска дејност, со занаетчиска дејност и лице кое врши услуги или слободно занимање.

Член 7

(1) Обврзник на данокот на доход е и физичко лице кое не е резидент на Република Македонија за доходот што е остварен на територијата на Република Македонија.

(2) Обврзник на данокот на доход е и физичко лице кое непријавено врши дејност и остварува доход кој подлежи на оданочување според одредбите на овој закон.

Член 8

(1) Заради примена на даночното изземање или намалување кое произлегува од меѓународен договор за одбегнување на двојното оданочување, органот за јавни приходи по барање на обврзникот - резидент издава потврда за даночен резидент на Република Македонија.

(2) Формата и содржината на барањето, како и начинот на издавање на потврдата за даночен резидент од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

(3) Потврдата за даночен резидент од ставот (1) на овој член, органот за јавни приходи е должен да ја издае во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за нејзино издавање.

(4) Заради одбегнување двојно оданочување, на обврзникот - резидент му се намалува пресметаниот данок на доход за износот на платениот данок на доход во друга држава, најмногу до износот што би се добил со примена на даночните стапки од членот 11 на овој закон.

5. Даночна основа

Член 9

Даночна основа за утврдување на данокот на доход претставува збир на бруто-доход остварен по сите основи (во пари, во хартии од вредност, во натура или во некој друг вид) во земјата и во странство, во текот на даночниот период, намалена за износот на:

- 1) придонесите од задолжително социјално осигурување;
- 2) даночното намалување и
- 3) нормираните или стварните трошоци предвидени со овој закон.

6. Даночно намалување

Член 10

(1) Даночното намалување се користи при исплата на доход од работа по основ на плата, надоместоци на плата и пензија.

(2) Даночното намалување при годишно пресметување на данокот на доход изнесува 96.000 денари.

(3) Даночното намалување за наредната година се утврдува врз основа на износот на даночното намалување од тековната година усогласено со 50% од стапката на остварениот пораст на просечната бруто-плата по вработен во Република Македонија во минатата година, согласно податоците од Државниот завод за статистика.

(4) Износот на даночното намалување од ставот (3) на овој член, пред почетокот на секоја година, најдоцна до 31 декември во тековната година го објавува министерот за финансии.

(5) При пресметување на годишниот данок на доход, даночното намалување се признава во висина на искористеното право на даночно намалување при аконтативното пресметување на данокот на доход за вкупно исплатениот доход од плата, надоместоци на плата и пензија.

7. Даночни стапки

Член 11

(1) За доходот од работа, доходот од самостојна дејност, доходот од авторски и сродни права и доходот од продажба на сопствени земјоделски производи, данокот на доход се плаќа по прогресивни стапки и тоа:

на годишна даночна основа	по стапка
До 1.080.000 денари	10%
од 1.080.001 денар	108.000 + 18% на делот од доходот над 1.080.000 денари

(2) За доходот од права од индустриска сопственост, доходот од закуп и подзакуп, доходот од капитал, капиталните добивки, добивките од игри на среќа, доходот од осигурување и друг доход, данокот се плаќа по единствена стапка од 15%.

8. Надоместоци на кои не се плаќа данок на доход

Член 12

(1) Данок на доход не се плаќа на:

- 1) помош за социјална заштита;
- 2) субвенции доделени од државен орган за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој на физички лица кои остваруваат доход од продажба на сопствени земјоделски производи од членот 43 и 47 на овој закон;

3) надоместок по основа на здравствено осигурување, освен надоместок на плата;

4) паричен надоместок за време на невработеност, утврден со закон;

5) детски додаток;

6) други социјални додатоци за деца, утврдени со закон;

7) цивилна инвалиднина, материјални права од боречка инвалидска заштита, како и плата на инвалидно лице согласно со закон;

8) надоместок за телесно оштетување;

9) надоместок во случај на смрт на вработеното лице, член на семејството на вработеното лице и член на семејството на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност до пропишаниот износ;

10) помош за претрпени штети од елементарни непогоди, до најнискиот износ утврден со општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;

11) помош за претрпени штети настанати од елементарни непогоди или други вонредни настани исплатени од Буџетот на Република Македонија и буџетите на Градот Скопје и единиците на локалната самоуправа;

12) стипендии на ученици и студенти што ги доделуваат органите на државната управа во согласност со закон и стипендии што ги доделуваат фондации врз основа на веродостојна документација, вклучувајќи ги трошоците за школарина/партиципација, превоз, сместување и исхрана;

13) награди на ученици и студенти освоени на натпревари во рамките на образовниот систем, доделени од Министерство за образование и наука, основни, средни и високообразовни установи;

14) надоместок за практична обука на ученици и практична настава на студенти во висина најмногу до 8.000 денари месечно;

15) надоместок на лицата волонтери согласно со Законот за волонтерство;

16) примени донацији во согласност со Законот за донацији и за спонзорства во јавните дејности;

17) надоместок на трошоците за користење сопствен автомобил за потребите на работодавачот во висина од 30% од цената на литар гориво што го користи автомобилот за секој изминат километар, а најмногу до 3.500 денари месечно;

18) надоместок на трошоците за службени патувања, за теренски додаток (сместување, исхрана) или одвоен живот од семејството на вработени лица и на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност во висина на најнискиот износ утврден со општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството во Република Македонија, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;

19) организиран превоз до и од работа, како и исхрана за време на работа утврдени со закон, општи колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;

20) надоместок за учество на лице во органите за спроведување избори и други форми на непосредно изјаснување на граѓаните, како и надоместок на лице за работа во врска со пописот на населението;

21) алиментации и надоместок на штета по судска одлука и надоместок на штета како последица на несреќа при работа;

22) отпремнина што се дава при заминување во пензија во висина од две просечни месечни нето-плати по работник исплатени во Република Македонија во последните три месеци;

23) еднократен надоместок во вид на испратнина, заради трајно работно ангажирање на работниците, под услови и начин утврдени со закон;

24) надоместок на трошоци за службени патувања (трошоци за превоз, сместување и исхрана) при патување на државните репрезентации и спортските клубови на официјални првенства и други меѓународни натпревари;

25) награди на спортисти за постигнати резултати на официјални меѓународни натпревари;

26) стипендии за спортисти што ги доделуваат органите на државната управа согласно закон;

27) награди што ги доделува Организацијата на обединетите нации и меѓународните организации;

28) награди за животни достигнувања во науката, културата и спортот;

29) парични надоместоци доделени на национален уметник согласно со Законот за националниот уметник на Република Македонија;

30) паричен надоместок доделен на уметник и стручни соработници од областа на заштитата на културното наследство, кој остварил право на пензија и кој е добитник на една од наградите за областа на културата и уметноста, согласно со Законот за културата;

31) финансиска помош на физички лица - резиденти на Република Македонија која се користи за лекување во земјата или во странство, согласно лекарска документација и документација за трошоците за лекување (фактура, односно профактура) издадена од страна на здравствената установа која го извршила или ќе го изврши лекувањето, како и документирани трошоци за превоз и сместување неопходни за лекување на лицето;

32) исплатени донацији финансиски средства преку отворени специјални телефонски броеви за донацији кои се користат за хуманитарни цели;

33) надоместок на штета по основ на животно и неживотно осигурување;

34) уплатени премии за колективно осигурување за вработените лица кои ги плаќа работодавачот за повреди на работа и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност;

35) уплатена премија за животно осигурување за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, во висина до две просечни месечни бруто-плати во Република Македонија, објавени во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика;

36) уплатен придонес во доброволен пензиски фонд за една календарска година, за вработени лица и за обврзник кој остварува доход од самостојна дејност, во висина до две просечни месечни бруто-плати во Република Македонија, објавени во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика;

37) камати на депозити во износ до 15.000 денари на годишно ниво;

38) камати по јавни заеми;

39) камати по обврзници издадени од Република Македонија и единиците на локалната самоуправа;

40) надоместоци на трошоци за хотелско сместување, храна и превоз за лица кои не се вработени кај филмскиот продуцент, кои учествуваат при производство на филм наменет за јавно прикажување, во висина на стварните трошоци, утврдени врз основа на документ за направените трошоци;

41) надоместоци на трошоци за сместување, храна и превоз за лица кои се учесници на настани, организирани во рамки на активностите на организацијата основана согласно со Законот за здруженија и фондации, утврдени врз основа на документи за направените трошоци;

42) надоместоци на трошоци за сместување, храна и превоз за членови на синдикатот за активности во рамки на синдикатот, како и примања на членови на синдикатот од средствата на синдикатот согласно Статут, програма и одлуки на органите на синдикатот, врз основа на документи за направените трошоци, освен исплатени надоместоци на членови на синдикатот по основ на повремено или привремено вршење услуги;

43) доход од продажба на собрани лековити билки и шумски плодови, остварен од физичко лице и

44) надоместоци на патните трошоци за лица кои учествуваат во образовни активности и настани на образовни институции и организации реализирани во странство, утврдени врз основа на документи за направените трошоци.

Член 13

Обврзникот кој е вработен кај корисник на државна помош има право да користи даночно ослободување од данокот на доход во рамки на државна помош под услови и по постапка утврдени со закон.

ВТОР ДЕЛ УТВРДУВАЊЕ НА ОДДЕЛНИТЕ ВИДОВИ ДОХОД

1. Доход од работа

Член 14

Доход од работа претставува секој доход што го остварува обврзникот по основ на работен однос, вклучувајќи го и доходот по договор за повремено или привремено вршење услуги на органите на државната управа, на домашните и странските правни и физички лица, како и на домашните и странските физички лица што вршат самостојна дејност, ако со овој закон не е изземен од оданочување.

Член 15

(1) За доход од работа се смета:

1) платата и надоместоците на плата од работен однос и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот;

2) надоместоците на трошоците од работен однос исплатени над износите од член 12 на овој закон, сите други надоместоци на трошоци поврзани со работа утврдени со Законот за работните односи, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, гранските колективни договори, колективниот договор на ниво на работодавач и прописите за органите на државната управа, износот на надоместок за закуп на имот како и износот на надоместок на трошоците поврзани со закупот на имотот на вработено лице кога надоместоците ги плаќа работодавачот;

3) пензиите;

4) примањата на членови на органите на управување и на органите на надзор на трговските друштва;

5) примањата на функционери, пратеници, советници и други носители на јавни функции;

6) примањата на професионални спортсти (премии, трансфери и сл.);

7) надоместоците за врвни спортсти;

8) надоместоците за практична обука на ученици и практична настава на студенти над пропишани износи од член 12 на овој закон;

9) надоместоците за време на боледување;

10) надоместоците за време на отсуство од работа;

11) надоместоците за работа на судии поротници, вешти лица и стечајни управници, кои немаат својство на вработени лица во соодветните институции или друштва;

12) надоместоците на членовите на Македонската академија на науките и уметностите;

13) платата остварена со работа во странство врз основа на работен однос заснован во земјата;

14) пензискиот надоместок од доброволно капитално финансирано осигурување;

15) придонесите во доброволен пензиски фонд уплатени од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност;

16) секој поединечно остварен доход врз основа на договор за повремено или привремено вршење услуги на правни и физички лица и

17) надоместоците за практиканска работа согласно Законот за практиканство.

(2) Како доход во смисла на ставот (1) на овој член се смета и друг доход од работа, кој наместо во пари се прима во вид на ваучери и други парични потврди, хартии од вредност, стоки, услуги или во некој друг облик кој има парична вредност.

Член 16

(1) Основа за пресметување на данокот на доход од работа претставува:

1) остварената плата и надоместокот на плата од работен однос и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот, намалени за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување за месецот за кој се исплатува платата;

2) износот на надоместоците на трошоци од работен однос исплатени над износите од членот 12 на овој закон и сите други надоместоци на трошоци поврзани со работа утврдени со Законот за работните односи, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, гранските колективни договори, колективниот договор на ниво на работодавач и прописите за органите на државната управа и износот на надоместокот за закуп на имот како и износот на надоместок на трошоците поврзани со закупот на имотот на вработено лице кога надоместоците ги плаќа работодавачот;

3) платата остварена со работа во странство врз основа на работниот однос што е заснован во земјата, намалена за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување;

4) пензијата намалена за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување;

5) износот на примањето, надоместокот, односно доходот од член 15 точки 4), 5), 6), 11), 12) и 16) на овој закон;

6) износот на надоместокот за врвни спортсти, намален за придонесите;

7) остварената плата и надоместокот на плата од работен однос и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот за странско физичко лице - нерезидент што ја остварува од работа кај резидент на Република Македонија, намалени за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување за месецот за кој се исплатува платата;

8) износот на надоместоците на трошоци од работен однос исплатени над износите од членот 12 на овој закон и сите други надоместоци на трошоци поврзани со работа на странско физичко лице - нерезидент од работен однос кај резидент на Република Македонија утврдени со Законот за работните односи, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, гранските колективни договори, колективниот договор на ниво на работодавач и прописите за органите на државната управа;

9) остварената плата и надоместокот на плата од работен однос и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот што ја остварува резидент на Република Македонија кој работи во странски дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации во Република Македонија намалени за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување за месецот за кој се исплатува платата;

10) износот на надоместоците на трошоци од работен однос исплатени над износите од членот 12 на овој закон и сите други надоместоци на трошоци поврзани со работа утврдени со Законот за работните односи, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, колективен договор на ниво на работодавач и прописите за органите на државната управа, што се исплатени на резидент кој работи во странски дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации во Република Македонија;

11) надоместокот за практична обука на ученици и практична настава на студенти, исплатен над износите од членот 12 на овој закон;

12) износот на уплатен придонес во доброволен пензиски фонд од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност, над износот утврден во член 12 точка 36) од овој закон;

13) пензискиот надоместок од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (трет столб) намален за износот на уплатените придонеси во доброволен пензиски фонд во случај кога придонесите се уплатени од физичко лице, односно износот на пензискиот надоместок од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (трет столб) намален за уплатените придонеси кои се оданочени согласно точка 12) на овој член.

14) износот на надоместокот за практиканчка работа намален за придонесот врз основа на инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа или професионална болест и дополнителниот придонес за задолжително здравствено осигурување за случај на повреда на работа;

15) номиналната вредност на ваучерите и другите парични потврди и хартии од вредност кои не котираат на берза;

16) пазарната цена на хартиите од вредност кои котираат на берза;

17) цената што би се постигнала со продажба на стоките и услугите, во случаи на доход од работа исплатени во стоки и услуги и

18) надоместокот што би се постигнал на пазарот за примањата во некој друг облик кој не е наведен во точките од 1) до 17) на овој член.

(2) Висината на цената, односно на надоместокот од став (1) точки 17) и 18) на овој член ја утврдува исплатувачот на доходот од работа во моментот на давањето на соодветното примање.

(3) Ако органот за јавни приходи оцени дека утврдената цена, односно надоместокот од став (1) точки 17) и 18) на овој член е пониска од онаа што може да се постигне на пазарот, ќе ја утврди таа цена, односно надоместокот во висина која би можела да се постигне на пазарот.

Член 17

(1) Данокот на доход од работа од член 14 на овој закон е аконтативен.

(2) При аконтативното пресметување на данокот на доход од работа по основ на плата, надоместок на плата и пензија, даночното намалување се признава во износ од една дванаесеттина од објавеното годишно даночно намалување.

Член 18

(1) Од данок на доход од работа остварен со работа во странски дипломатски и конзуларни претставништва, односно кај претставници или службеници на такви претставништва во Република Македонија, ослободени се под услов на реципроцитет:

1) шефовите на странски дипломатски мисии акредитирани во Република Македонија, персоналот на странските мисии во Република Македонија, како и членовите на нивните семејства, ако тие членови на семејства не се државјани или резиденти на Република Македонија;

2) шефовите на странски конзуларни претставништва и конзуларните функционери кои се овластени за вршење конзуларни функции, како и членовите на нивните семејства, ако тие членови на семејства не се државјани или резиденти на Република Македонија;

3) функционерите на ООН и на нејзините специјализирани агенции како и стручњачите за техничка помош на ООН и на нејзините специјализирани агенции;

4) лицата вработени кај странски дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации, лицата вработени кај шефовите на дипломатски и конзуларни претставништва или меѓународни организации, ако не се државјани или резиденти на Република Македонија и

5) почесните конзуларни функционери на странски конзуларни претставништва, за доход од работа и надоместоци што ги добиваат од земјата која ги именуваат за вршење на конзуларните функции.

2. Доход од самостојна дејност

Член 19

(1) Под доход од самостојна дејност се смета доходот остварен од стопанска дејност, доходот од давање професионални и други интелектуални услуги, доходот од земјоделска дејност и доходот од други дејности чија крајна цел е остварување доход.

(2) Под доход од стопанска дејност се подразбира доходот од производна, услужна, трговска, угостителска, превозничка и друга слична дејност.

(3) Под доход од професионални и други интелектуални услуги се подразбира доходот од здравствена, стоматолошка, ветеринарна, адвокатска, нотарска, консултантска, сметководствена, ревизорска, проценителска, инженерска, архитектонска, новинарска, спортска, културна и друга интелектуална дејност.

(4) Под доход од земјоделска дејност се подразбира доходот од производство, доработка, преработка и пласман на сопствени земјоделски производи, како и одгледување добиток и други стопанско-корисни животни и пласман на нивните производи.

Член 20

(1) Обврзник на данокот на доходот од самостојна дејност е трговец поединец, физичко лице кое врши земјоделска дејност, лице кое врши занаетчиска дејност и лице кое врши услуги, кое остварува доход од вршење дејност од членот 19 на овој закон.

(2) Обврзникот од ставот (1) на овој член се запишува во соодветен регистар.

Член 21

Основа за пресметување на данокот на доход од самостојна дејност е разликата меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на обврзникот, зголемена за непризнаените расходи за даночни цели.

Член 22

(1) Ако повеќе физички лица остваруваат доход со заедничко вршење дејност, секое од нив е обврзник на данокот на доход за делот од доходот што му припаѓа според договорот за заедничко вршење дејност. Ако со договорот не е утврдено нивното учество, за утврдување на даночната основа се смета дека доходот се дели на еднакви делови.

(2) На висината на даночната обврска на физичкото лице за делот од доходот од став (1) на овој член нема влијание фактот дали доходот од заедничкото вршење дејност е распределен или не.

Член 23

Остварените вкупни приходи и вкупните расходи од член 21 на овој закон се утврдуваат во согласност со сметководствените прописи, сметководствените стандарди и одредбите на овој закон.

Член 24

(1) Амортизацијата на нематеријалните и материјалните средства се признава како расход од работењето на обврзникот до износот утврден со примена на амортизационите стапки пропишани со номенклатурата на средствата.

(2) Еднаш амортизираните средства или група средства не можат повторно да се вклучат во пресметка на амортизацијата при утврдување на основата за оданочуваша.

(3) Преостаната сегашна вредност на средствата кои не можат понатаму да се користат може да се амортизира во целина независно од пропишаниот век на траење.

(4) Владата на Република Македонија ја пропишува Номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки, како и начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства.

Член 25

Кога со примена на функционалниот метод на амортизација, вкупната амортизација се зголемува за повеќе од 10% од амортизацијата пресметана со пропорционален метод, за пресметка на амортизацијата по функционален метод, потребна е согласност од органот за јавни приходи.

Член 26

Како расходи од работењето на обврзникот се признаваат и:

1) придонесите за пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и придонесот за вработување на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, данокот на имот, таксите и другите јавни давачки што се во функција на вршење на дејноста;

2) платениот данок на доход за извршени исплати кон физички лица.

Член 27

За непризнаени расходи за даночни цели се сметаат:

1) паричните казни и пенали платени од обврзникот;

2) казнените камати и паричните казни за неплатени или ненавремено платени даноци, придонеси и други јавни давачки;

3) трошоците за репрезентација;

4) трошоците за користење и одржување автомобили и други средства за превоз на обврзникот, како и трошоците за користење рентакар возила, во висина од 50% од износот;

5) исплатите по основ на стипендии;

6) каматите на кредитите што се користени за набавка на патнички автомобили, освен каматата по кредит за набавка на возила за изнајмување (рентакар), возила за авто-такси превоз, возила за обука на возачи и специјални возила (погребални, возила за помош на пат и слично);

7) износот на каматата по заем кој го надминува износот на камата кој би се платил на соодветен кредит од деловните банки, при што доколку обврзникот не може евидентирано да докаже дека висината на каматната стапка е во согласност со оваа одредба, каматата ќе се признае најмногу до висината на ЕУРИБОР стапката за девизните кредити со соодветна рочност и СКИБОР стапката за денарски кредити зголемени за еден процентен поен;

8) разликата меѓу трансферната цена, односно цената по која се реализира трансакцијата меѓу поврзани лица, и нејзината пазарна цена, при што при утврдување на разликата меѓу трансферната цена и пазарната цена се користи метод на споредливи цени на пазарот, односно предвид се земаат цените што би се оствариле на домашниот пазар или компаративниот странски пазар кога не би се работело за однос на поврзани лица, а кога тоа не е можно се користи метод на цена на чинење, односно предвид се земаат цените утврдени според трошоците за производство зголемени за вообичаената заработка;

9) исплатениот регрес за годишен одмор над износот утврден со Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството на Република Македонија;

10) надоместоците по основ на дневници за службени патувања во земјата и во странство, теренски додаток или одвоен живот од семејството на вработеното лице и на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, над износот утврден со членот 12 на овој закон;

11) износот на надоместокот за закуп на недвижен имот како и износот на надоместокот на трошоците поврзани со закупот на имотот на вработеното лице кога надоместоците ги плаќа работодавачот;

12) трошоците исплатени за користење сопствен автомобил на вработеното лице и на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност кој се во функција на дејноста, над износот пропишан во член 12 на овој закон;

13) исплатената помош за претрпени штети од елементарни непогоди во износ кој го надминува најниските износ утврден со Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството на Република Македонија, на вработено лице и обврзник кој остварува доход од самостојна дејност;

14) уплатената премија за животно осигурување за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, над две просечни месечни бруто-плати во Република Македонија, објавени во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика;

15) уплатениот придонес во доброволен пензиски фонд за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, над две просечни месечни бруто-плати во Република Македонија, објавени во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика;

16) трошоците за економска пропаганда кои не се во функција на дејноста на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност и

17) други трошоците кои не се поврзани со вршење на дејноста на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност.

Член 28

(1) На обврзникот му се намалува даночната основа за извршените вложувања во материјални средства (недвижности, постројки и опрема) и во нематеријални средства (компјутерски софтвер и патенти), за проширување на својата дејност, во висина од 30% од извршените вложувања, со тоа што извршеното намалување не може да биде поголемо од 50% од утврдената даночна основа за истиот даночен период.

(2) Како вложувања во материјални и нематеријални средства не се сметаат вложувањата во патнички автомобили, мебел, таписи, аудиовизуелни средства, бела техника, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсни предмети за опремување на административните простории, освен вложувањата во патнички автомобили во дејностите: изнајмување возила (рентакар), авто-такси превозот, возила за обука на возачи и специјални возила (погребални, брза помош, возила за помош на пат и слично), за кои обврзникот има право на намалување на даночната основа во висина на извршеното вложување, но не повеќе од висината на даночната основа за истиот даночен период.

(3) За остварување на правото на намалување на даночната основа од став (1) и став (2) на овој член, услов е обврзникот да не ги отгуби или на друг начин ги пренесе средствата за период од пет години, почнувајќи од годината во која е извршено вложувањето.

(4) Ако обврзникот документирано не докаже дека износот на намалувањето на даночната основа го вложил за намените од ставовите (1) и (2) на овој член и не ги отстапил основните средства, го губи правото на намалување по овој основ. Данокот кој би го платил да не го користел ова намалување се наплатува во износ зголемен со камата пропишана за даночите што не се платени во пропишаниот рок.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член, на обврзникот кој е должен согласно Законот за регистрирање на готовински плаќања, да воведе и да користи фискален систем на опрема, односно фискална апаратура и интегриран автоматски систем за управување, му се намалува пресметаниот данок за набавени до десет фискални апарати, во висина на нивната вредност.

(6) Правото од ставот (5) на овој член обврзникот го остварува со одобрение од органот за јавни приходи по поднесено барање до 20 јануари наредната година, по годината за која се поднесува барањето.

(7) Органот за јавни приходи е должен во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот (6) на овој член за издавање одобрение за намалување на пресметаниот данок на доход да постапи по барањето.

(8) Доколку обврзникот не го искористи намалувањето од ставот (5) на овој член до крајот на тековната година, има право да го пренесе во наредниот период.

(9) Формата и содржината на барањето од ставот (6) на овој член ја пропишува министерот за финансии.

a) Паушално оданочување на доходот од самостојна дејност

Член 29

(1) Обврзникот кој поради определени околности не е во состојба да ги води деловните книги, или нивното водење значително му го отежнува вршењето на дејноста, има право да поднесе барање до органот за јавни приходи, данокот на доход остварен од вршење самостојна дејност да го плаќа според паушално утврден нето-доход.

(2) Кога органот за јавни приходи ќе оцени дека се исполнети условите од став (1) на овој член, го утврдува со решение паушалниот нето-доход на обврзникот, имајќи ги предвид:

- 1) местото каде што се наоѓа деловната просторија;
- 2) опременоста на деловната просторија;
- 3) пазарните услови во кои се врши дејноста;
- 4) површината на деловната просторија;
- 5) староста и способноста на обврзникот;
- 6) големината на нето-доходот на обврзникот кој под исти или слични услови врши иста или слична дејност и

7) други околности кои влијаат на остварувањето на доходот.

(3) Обврзникот од ставот (1) на овој член секоја година поднесува барање за паушално оданочување до органот за јавни приходи најдоцна до крајот на годината која ѝ претходи на годината за која се врши утврдување на данокот или во рок од 15 дена или од денот на регистрација во соодветен регистар, или пред отпочнување на вршење на дејноста.

(4) Правото на паушално оданочување не може да се признае на обврзник:

1) кој врши трговска, угостителска и комисиона дејност (освен обврзникот кој врши трговска дејност исклучиво преку продажни места на организирани зелени пазари);

2) кој вработува повеќе од едно лице, покрај обврзникот;

3) во чија дејност вложуваат и други лица и

4) чиј нето-доход во годината што ѝ претходи на годината за која се врши утврдување на данокот е повисок од две годишни просечни бруто-плати по работник во Република Македонија според податоците на Државниот завод за статистика.

(5) Ако органот за јавни приходи утврди дека престанале условите поради кои на обврзникот му е признаено правото данокот да го плаќа според паушално утврден нето-доход, во наредната година ќе го задолжи да води деловни книги.

(6) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот за финансии.

б) Водење деловни книги

Член 30

(1) Обврзникот на данокот на доход од член 20 на овој закон е должен да води деловни книги во кои ги искажува сите деловни промени на начин предвиден со овој закон.

(2) Обврзникот на данок на доход од член 29 и член 47 на овој закон не е должен да води деловни книги.

Член 31

(1) Обврзникот на данокот на доход од член 20 на овој закон е должен да води деловни книги по системот на двојно или просто книгодство.

(2) Деловните книги по системот на просто книгодство се:

1) книга на приходи;

2) книга на расходи;

3) книга на основни средства и ситен инвентар и залихи и

4) книга на парични средства, побарувања и обврски.

Член 32

(1) Обврзникот е должен деловните книги и другата евидентија да ги води уредно, ажуарно и точно.

(2) Се смета дека деловните книги се водени уредно, ажуарно и точно ако:

1) од нив може да се утврди вкупното работење на обврзникот, расчленето по одделни работни промени и тоа по хронолошки ред и во бруто-износ без пребиранье;

2) во нив книжењето на приходите се врши секој ден, а најдоцна во наредниот ден, а книжењето на трошоците во рок од седум дена од нивното настанување;

3) книжењето на секоја деловна промена на средствата, приходите и трошоците на работењето се врши врз основа на веродостојна книговодствена документација и

4) во почетокот односно на крајот од годината е извршен попис на средства, залихите на материјалите, готовите производи, полупроизводите и недовршените производи, на трговска стока и ако оваа состојба е вписана во деловните книги.

Член 33

По завршувањето на деловната година, по книжењето на сите деловни промени, деловните книги се заклучуваат.

Член 34

Обврзникот е должен деловните книги, другата евиденција и документацијата да ги чува во деловната просторија. Ако водењето на деловните книги е доверено на регистриран субјект што врши сметководствени работи, деловните книги и документацијата се чуваат во просториите на субјектот.

Член 35

Формата и содржината на деловните книги, начинот на нивното водење и исказувањето на финансискиот резултат ги пропишува министерот за финансии.

Член 36

Деловните книги, другата евиденција и документација се чуваат најмалку пет години од последниот ден на деловната година на која се однесуваат, доколку со закон не е поинаку пропишано.

Член 37

(1) Обврзникот од членот 20 на овој закон составува годишен даночен биланс.

(2) Формата и содржината на даночниот биланс и начинот на неговото составување ги пропишува министерот за финансии.

3. Доход од авторски и сродни права

Член 38

Под доход од авторски и сродни права се подразбира надоместокот што го остварува обврзникот од авторски дела и предмети на сродни права уредени со Законот за авторското право и сродните права.

Член 39

(1) Обврзник на данокот на доход од авторски и сродни права е физичко лице кое остварува надоместок од авторски и сродни права.

(2) Обврзник на данокот на доход од авторски и сродни права е и физичко лице наследник или носител на авторски и сродни права.

Член 40

(1) Основа за пресметување на данокот на доход од член 38 на овој закон претставува остварениот надоместок намален за износот на нормирани трошоци во висина од:

1) 50% од надоместокот - за вајарски дела, таписери, керамопластика, уметничка керамика и витраж;

2) 40% од надоместокот - за уметничка фотографа, сидно сликарство и сликарство во простор во техничките: фреска, графика, мозаик, интарзија, емајл, интарзији и емајлирани предмети, костимографија, модно креаторство и уметничка обработка на текстил

(ткаен текстил, печатен текстил и слично), сликарски дела, графички дела, индустриско обликување со изработување модели и макети, ситна пластика, уметнички решенија за сценографија, музички и кинематографски дела и реставраторски и конзерваторски дела во областа на културата и уметноста;

3) 30% од надоместокот - за научни, стручни и публицистички дела, изведување уметнички дела во областа на сериозната музика, балетот, операта и театарското и филмското актерство, за рецитирање, снимање филмови и идејни скици за таписерија и идејни скици за костимографија;

4) 20% од надоместокот - за преводи, предавања и слични интелектуални творби, изведување естрадни програми на забавна и народна музика како и за други авторски дела и предмети на сродни права кои не се наведени во овој член.

Член 41

На обврзникот, наследник или носител, кому му е пренесено авторското право и предметот на сродните права согласно закон, како трошоци му се признаваат само платените надоместоци на авторската агенција и на овластените лица за продажба и исплата на доходот.

4. Доход од продажба на сопствени земјоделски производи

Член 42

Под доход од продажба на сопствени земјоделски производи се подразбира доходот што обврзникот го остварува од промет на земјоделски производи од сопствено производство.

Член 43

Обврзник на данок на доход од продажба на сопствени земјоделски производи е физичко лице кое остварува доход од продажба на сопствени земјоделски производи на исплатувачи кои водат деловни книги и на физички лица надвор од продажни места на зелени пазари, а кое не се оданочува согласно со членот 20 од овој закон.

Член 44

Основа за пресметување на данокот за доходот од член 42 на овој закон претставува разликата помеѓу остварениот вкупен доход и нормирани трошоци во висина од 80%.

Член 45

Доколку обврзникот од член 43 на овој закон остварува вкупен доход во годината кој го надминува износот од 1.000.000 денари, должен е најдоцна до 15 јануари наредната година да се регистрира за вршење дејност согласно со закон.

Член 46

(1) Обврзникот од член 43 на овој закон кој во текот на календарската година остварил доход од продажба на сопствени земјоделски производи кој не го надминал износот од 1.000.000 денари има право на враќање на платеното данок за остварениот доход од продажба на сопствени земјоделски производи.

(2) Правото на враќање на платен данок од ставот (1) на овој член не го остварува обврзник кој во календарската година остварил друг доход кој се оданочува согласно со одредбите од овој закон.

(3) Правото на враќање платен данок од ставот (1) на овој член го остварува обврзникот кој во календарската година остварил доход кој не се оданочува согласно со одредбите од овој закон, освен доходот од членот 13 од овој закон.

(4) Врз основа на податоците од потврдените годишни даночни пријави, органот за јавни приходи изготвува листа на обврзници на кои треба да им биде вратен платениот данок која се доставува до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, заради потврдување или коригирање на податоците.

(5) По проверка на податоците од листата од ставот (4) на овој член, преку споредување со податоците од Единствениот регистар на земјоделските стопанства и други податоци со кои што располага Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, листата по потврдување или коригирање се доставува до органот за јавни приходи.

(6) Враќањето на платениот данок се врши најдоцна до крајот на годината која следи по годината за која што се однесува потврдената годишна даночна пријава.

Член 47

(1) Обврзникот на данокот на доход кој остварува доход од продажба на сопствени земјоделски производи на продажни места на зелени пазари, а не се оданочува согласно со одредбите од членот 20 од овој закон, се оданочува според паушално утврден нето-доход.

(2) Паушалниот нето-доход од ставот (1) на овој член го утврдува органот за јавни приходи врз основа на висината на закупнината на продажното место на зелениот пазар и големината на нето-доходот на обврзникот кој под исти или слични услови врши иста или слична дејност.

5. Доход од права од индустриска сопственост

Член 48

Под доход од права од индустриска сопственост се подразбира надоместокот што обврзникот го остварува од права уредени со Законот за индустриската сопственост.

Член 49

(1) Обврзник на данокот на доход од права од индустриска сопственост е физичко лице кое остварува надоместок од права од индустриска сопственост.

(2) Обврзник на данокот на доход од права од индустриска сопственост е и физичко лице наследник или носител на права од индустриска сопственост.

Член 50

(1) Основа за пресметување на данокот на доход од права од индустриска сопственост претставува надоместокот од членот 48 на овој закон што ги остварува обврзникот намален за износот на нормирани трошоци во висина од 10%.

(2) За обврзникот, наследник или носител на права од индустриска сопственост, кому му е пренесено право од индустриска сопственост согласно закон, основа за пресметување на данокот претставува целиот износ на надоместокот.

6. Доход од закуп и подзакуп

Член 51

Под доход од закуп и подзакуп се подразбира доходот што обврзникот го остварува од издавање под закуп и подзакуп на недвижен и подвижен имот.

Член 52

Обврзник на данокот на доход од закуп и подзакуп на недвижен и подвижен имот е физичко лице кое остварува доход од закуп и подзакуп.

Член 53

(1) Основа за пресметување на данокот на доходот од закуп претставува бруто-доходот намален за нормирани трошоци во висина од 10% од доходот.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, основа за пресметување на данокот на доход од закуп на опремени станбени и деловни простории претставува бруто-доходот намален за нормирани трошоци во висина од 15% од доходот.

(3) Основа за пресметување на данокот на доход од подзакуп претставува бруто-доходот намален за закупнината што ја плаќа закуподавачот.

(4) Во доход од закуп и подзакуп се вклучуваат и надоместоците на трошоци за поправки, реновирање, вложување и слично, кои закупецот односно подзакупецот ги врши за сметка на закуподавачот.

Член 54

Ако пријавениот доход од закуп и подзакуп е помал од оној што може да се постигне според локални прилики, органот за јавни приходи го утврдува можнониот доход со споредување на закупнината за сличен имот што се издава под закуп и подзакуп под приближно еднакви услови.

7. Доход од капитал

Член 55

Под доход од капитал с подразбираат:

- 1) дивиденди и друг доход остварен со учество во добивката кај правните лица;
- 2) камати од заеми дадени на физички и правни лица;
- 3) камати од депозити;
- 4) камати од хартии од вредност и
- 5) друг доход од хартии од вредност или финансиски инструменти.

Член 56

Обврзник на данокот на доход од капитал е физичко лице кое остварува доход од член 55 на овој закон.

Член 57

(1) Основа на данокот на доход од член 55 точка 1) на овој закон претставува износот на бруто-дивиденди, односно доходот од учество во добивката, распределени на обврзникот.

(2) Основа на данокот на доход од член 55 точки 2) и 4) на овој закон претставува износот на пресметаната камата.

(3) Основа на данокот на доход од член 55 точка 3) на овој закон претставува износот на пресметаната камата кој надминува 15.000 денари на годишно ниво во противвредност на валутата на депозитот.

(4) Основа на данокот на доход од член 55 точка 5) на овој закон претставува износот на бруто-доходот.

8. Капитални добивки

Член 58

(1) Под капитална добивка се подразбира разликата помеѓу продажната и набавната цена при продажба или размена на недвижен имот, хартии од вредност, учество во капиталот, друг подвижен и нематеријален имот.

(2) Под нематеријален имот од ставот (1) на овој член се подразбира имотот без физичка содржина, кој може да се идентификува.

(3) Ако разликата од став (1) на овој член е негативна, се остварува капитална загуба.

Член 59

Обврзник на данокот на доход од капитални добивки е физичко лице кое остварува добивка од членот 58 став (1) од овој закон.

Член 60

(1) Основа на данокот на доход од капитални добивки претставува разликата помеѓу продажната цена на недвижен имот, хартии од вредност, учество во капиталот, друг подвижен и нематеријален имот и нивната куповна (набавна) цена.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, за капиталната добивка остварена од продажба на хартии од вредност, учество на капиталот, друг подвижен имот и недвижен имот во кој обврзникот живее најмалку една година пред продажбата, се признаваат нормирани трошоци од 10%.

(3) На обврзникот кој остварува капитална добивка од продажба на недвижен имот, на негово барање, заместо нормираните трошоци му се признаваат стварните трошоци за инвестициски вложувања, доколку документирано ги докаже.

Член 61

(1) За целите на утврдување на капиталната добивка, како продажна цена на хартии од вредност, учеството во капиталот, друг подвижен имот и нематеријален имот се смета договорената цена, односно цената која органот за јавни приходи ќе ја утврди ако оцени дека договорената цена е пониска од пазарната.

(2) Како продажна цена при продажба на недвижен имот се смета договорената цена, а доколку органот за јавни приходи оцени дека договорената цена е пониска од пазарната, како продажна цена се смета пазарната вредност на недвижниот имот, утврдена од страна на единицата на локалната самоуправа и Градот Скопје според Методологијата за процена на пазарната вредност на недвижен имот, без данокот на промет на недвижности.

(3) За целите на утврдување на капиталната добивка, како куповна (набавна) цена на недвижен имот, хартии од вредност, учество во капиталот, друг подвижен имот и нематеријален имот, се смета цената по која обврзникот го стекнал недвижниот имот, хартиите од вредност, учеството во капиталот и другиот подвижен и нематеријален имот.

(4) При продажба на недвижен имот кој обврзникот сам го изградил, за набавна цена се смета цената на чинење на недвижноста која обврзникот документираше ќе ја докаже, врз основа на трошоците направени за изградбата на недвижноста. Доколку истата не може да се докаже, за набавна цена ќе се смета цената на чинење (градежна цена) на ист или сличен недвижен имот во периодот на изградбата на подрачјето на кое се наоѓа недвижниот имот, а доколку во тоа подрачје нема таков недвижен имот во тој случај за набавна цена ќе се смета цената на чинење (градежна цена) на ист или сличен недвижен имот во периодот на изградбата, која ќе се утврдува како просечна цена за територијата на Република Македонија.

(5) Како куповна (набавна) цена на хартиите од вредност кои се продадени или купени на берзата се смета цената која обврзникот ја документира како стварно платена, или ако тоа не го стори, најниската објавена цена на берзата по која е извршена купопродажба во период од една година, која претходи на продажбата на хартијата од вредност.

(6) Кај хартиите од вредност кои не котираат на берзата, како набавна цена се смета цената која обврзникот ја документира како стварно платена, или ако тоа не го стори, нејзината номинална вредност.

Член 62

(1) Капитална загуба остварена со продажба на хартии од вредност се пребива со капиталните добивки остварени со продажба на хартии од вредност.

(2) Ако и по извршеното пребивање, според став (1) на овој член, се појави капитална загуба, вишокот се пренесува на идните капитални добивки во наредните три години.

Член 63

Данок на доход не се плаќа за капитална добивка остварена од продажба на недвижен имот, доколку:

- обврзникот, кој живее најмалку една година во недвижниот имот пред продажбата, го продава по истекот на три години од денот на стекнувањето;

- обврзникот го продава недвижниот имот по истекот на пет години од денот на стекнувањето;

- обврзникот го продава недвижниот имот стекнат по основа на наследување или подарок кој е ослободен од плаќање данок согласно одредбите од Законот за даночите на имот;

- обврзникот го продава недвижниот имот стекнат по пат на денационализација и

- доходот е остварен од продажба извршена помеѓу брачните другари, како и од страна на брачните другари, извршена на трето лице во случај кога продадениот недвижен имот е во непосредна поврзаност со развод на бракот.

9. Добивки од игри на среќа**Член 64**

Под добивки од игри на среќа се подразбира доходот што обврзникот го остварува со учество во игри на среќа уредени со Законот за игрите на среќа и за забавните игри.

Член 65

Обврзник на данокот на доход за добивките од игри на среќа е физичкото лице кое остварило добивка од членот 64 од овој закон.

Член 66

(1) Основа за пресметување на данокот на доход на добивките од игрите на среќа претставува износот на поединчната исплата на добивката.

(2) По исклучок на ставот (1) од овој член, основа за пресметување на данокот на доход на добивките од игрите на среќа во обложувалница претставува износот на поединчната исплата на добивката намален за износот на поединчната уплата врз основа на која е остварена добивката.

(3) Под поединчна исплатена добивка не се подразбираат добивките остварени во текот на играта на среќа.

(4) Ако добивката од игри на среќа се состои од предмети, основа на данокот претставува пазарната вредност на предметите во моментот на остварувањето на добивката.

Член 67

(1) Данок на доход за добивките од општите игри на среќа не се плаќа, ако поединчната исплата на добивката не го надминува износот од 5.000 денари.

(2) Ако поединчниот износ на добивката од општите игри на среќа е поголем од износот утврден во став (1) на овој член, данокот се пресметува на целиот износ на добивката.

10. Доход од осигурување

Член 68

Под доход од осигурување се подразбира:

- 1) премијата за осигурување живот уплатена од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност;
- 2) премијата за неживотно осигурување уплатена од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност, освен премијата која е ослободена од оданочување согласно членот 12 точка 34) од овој закон; и
- 3) исплатената осигурена сума, освен надоместокот на штета согласно членот 12 од овој закон.

Член 69

Обврзник на данокот на доход од осигурување е физичкото лице кое остварува доход од членот 68 од овој закон.

Член 70

Основа за пресметување на данокот на доход од осигурување претставува:

- 1) износот на уплатената премија за осигурување живот од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност, над износот утврден во член 12 точка 35) од овој закон;
- 2) износот на уплатената премија за неживотно осигурување од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност; и
- 3) износот на осигурената сума намален за износот на уплатените премии за осигурување живот во случај кога премиите се уплатени од физичко лице, односно износот на осигурената сума намалена за износот на уплатените премии за осигурување живот кои се оданочени согласно точка 1) на овој член.

11. Друг доход

Член 71

(1) Друг доход во смисла на овој закон е секој доход кој не се смета за доход на физичките лица од членот 3 став (1) точки 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8), 9) и 10) од овој закон и не е изземен од оданочување со одредбите од членот 12 од овој закон.

(2) Како друг доход, во смисла на овој закон, се смета и доходот остварен од продажба на корисен цврст отпад, доходот остварен со електронска трговија преку интернет, доходот од маркетиншки интернет услуги, износот на неискористената финансиска помош од членот 12 точка 31) од овој закон, износот на неискористените донирани финансиски средства од членот 12 точка 32) од овој закон, како и кусоци во трговијата кои не се предизвикани од вонредни настани (кражба, пожар или други природни непогоди), кои не се на трошок на платата на одговорното лице.

Член 72

Обврзник на данокот на доход од друг доход е физичкото лице кое остварува доход од членот 71 од овој закон.

Член 73

(1) Основа за пресметување на данокот на доходот од членот 71 од овој закон е бруто-доходот.

(2) По исклучок на ставот (1) на овој член, основа за пресметување на данокот на доход за доходот од продажба на корисен цврст отпад, претставува бруто-доходот намален за нормираните трошоци во висина од 50%.

ТРЕТ ДЕЛ УТВРДУВАЊЕ, ПРЕСМЕТУВАЊЕ И ПЛАЌАЊЕ НА ДАНОКОТ ОД ДОХОД

1. Утврдување на данокот

Член 74

(1) Утврдувањето на данокот на доход го врши органот за јавни приходи, доколку со овој закон не е определено поинаку.

(2) Органот за јавни приходи го утврдува данокот врз основа на аконтативно остварениот доход, деловните книги што ги води обврзникот, службените податоци што ги прибавил органот преку контрола, како и врз основа на други податоци и докази до кои ќе дојде во постапката за утврдување на данокот.

Член 75

(1) Физичко лице кое донира финансиски средства на правно лице според одредбите од Законот за донацији и спонзорства во јавните дејности има право на намалување на данокот на доход утврден во годишната даночна пријава во висина од 20% од годишниот данчен долг на давателот на донацијата, но не повеќе од 24.000 денари.

(2) За остварување на даночното поттикнување физичкото лице - давател на донацијата до органот за јавни приходи доставува извештај најдоцна до 31 јануари наредната година.

(3) Формата, содржината и начинот на доставување и одобрување на извештајот од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

2. Посебна постапка за утврдување данок

Член 76

Кога лице поседува имот или располага со средства поголеми од оданочените, кои потекнуваат од доход на кои не е утврден данок или не е доволно утврден и чие потекло не може да се докаже, органот за јавни приходи донесува решение за утврдување на данокот на тој доход.

Член 77

Основа за пресметување на данокот претставува разликата меѓу вредноста на имотот и докажаната висина на средствата за негово стекнување.

Член 78

Данокот на непријавениот доход се пресметува по стапка од 70%.

3. Пресметување на аконтацијата на данокот на доход во текот на годината

Член 79

(1) На одделните видови доход од член 3 на овој закон, во текот на годината се пресметува аконтација на данокот на доход што се наплатува по одбивка од секој доход по поднесена електронска пресметка од исплатувач, поднесена електронска пресметка од физичко лице или врз основа на решение на органот за јавни приходи, освен ако не е поинаку определено со овој закон.

(2) Аконтацијата од ставот (1) на овој член претставува износот на данок кој обврзникот го плаќа во текот на годината, пред утврдување на годишниот данок на доход со годишната даночна пријава.

(3) Износот на платената аконтација на данокот на доход од став (1) на овој член се одбива од пресметаниот годишен данок на доход, а намалувањата се признаваат во износ во кој се одобрени при аконтативното пресметување.

а) Аконтација на данокот по одбивка**Член 80**

(1) Аконтацијата на данокот на доход се плаќа по одбивка, односно исплатувачот на доходот го пресметува, задржува и плаќа данокот на доход за обврзникот при секоја исплата на следните видови доход:

- 1) доход од работа;
- 2) доход од авторски и сродни права;
- 3) доход од продажба на сопствени земјоделски производи, ако исплатувачот на доходот води деловни книги;
- 4) доход од закуп и подзакуп, ако исплатувачот на доходот води деловни книги;
- 5) доход од права од индустриска сопственост;
- 6) доход од капитал, освен доходот од камати од депозити;
- 7) добивки од игри на среќа;
- 8) доход од осигурување и
- 9) друг доход, ако исплатувачот на доходот води деловни книги.

Член 81

При пресметување на данок по одбивка на доходот од членот 80 од овој закон кој го остварува физичко лице – нерезидент кој е стварен корисник на тој доход, исплатувачот на доходот ги применува одредбите од важечкиот договор за одбегнување на двојното оданочување, доколку физичкото лице го докаже статусот на даночен резидент на државата со која Република Македонија има склучено договор.

Член 82

(1) Доколку примателот на доходот кој се оданочува со данок по одбивка е даночен резидент на странска држава со која Република Македонија има склучено договор за одбегнување на двојното оданочување, тогаш на доходот кој се оданочува се применува даночна стапка која не смее да ја надмине висината на даночната стапка која е пропишана за тој вид доход согласно со договорот.

(2) Даночно изземање или пониска стапка одредена во договорот со странска држава се применува на доходот кој се оданочува со данокот по одбивка ако исплатувачот располага со пропишани обрасци заверени од органот за јавни приходи и од надлежниот даночен орган на странската држава или одобрение за даночно изземање издадено од органот за јавни приходи.

(3) Начинот на примена на даночно изземање или намалување согласно со меѓународните договори за одбегнување на двојното оданочување на доходот кој го остварува странско физичко лице, како и формата и содржината на обрасците од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

(4) Органот за јавни приходи е должен да издаде одобрение или да донесе решение за одбивање на издавање одобрение по поднесените барања за даночно изземање или пониска стапка од ставот (2) на овој член, во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето.

Член 83

(1) Доколку исплатувачот на доходот примени одредби од договорот за одбегнување на двојното оданочување, а не се исполнети условите од членовите 81 и 82 од овој закон и поради тоа е платен помал износ на данок, исплатувачот на доходот е должен да ја надомести разликата меѓу платениот данок и долгуваниот износ на данок согласно со одредбите од овој закон.

(2) Органот за јавни приходи по барање на нерезидентот е должен да издаде потврда за платениот данок во Република Македонија.

Член 84

(1) Аконтацијата на данокот на доходот од член 80 на овој закон пресметува исплатувачот за секој обврзник и за секој поединечно исплатен доход.

(2) Аконтацијата на данокот на доход од закуп и подзакуп (ако исплатувачот на доходот води деловни книги), на доходот од права од индустриска сопственост, на доходот од капитал, на добивки од игри на среќа, на доходот од осигурување и друг доход се пресметува на соодветно утврдена даночна основа со примена на единствена стапка од 15%, а пресметаниот и платениот данок по одбивка се смета за конечно наимрена даночна обврска.

(3) Аконтацијата на данокот од доход од работа, на доходот од авторски и сродни права и на доходот од продажба на сопствени земјоделски производи (ако исплатувачот на доходот води деловни книги) се пресметува на соодветно утврдена даночна основа со примена на следните стапки:

на месечна даночна основа	по стапка
до 90.000 денари	10%
од 90.001 денар	9.000 денари + 18% на делот од доходот над 90.000 денари

Член 85

(1) Исплатувачот од членот 84 од овој закон, пред секоја исплата на доходот на кои аконтацијата на данокот се плаќа по одбивка, е должен до органот за јавни приходи да достави пресметка за бруто-доходот, одбитоците, пресметаниот данок по одбивка и нето-доход за исплата, за секој обврзник поединечно.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, исплатувачите на добивки од посебните игри на среќа се должни до органот за јавни приходи да достават пресметка за бруто-доходот и пресметаниот данок по одбивка за секој обврзник поединечно, кој остварил добивки од посебните игри на среќа најдоцна наредниот ден по денот на исплатата на доходот.

(3) Исплатувачот на добивки од посебни игри на среќа од ставот (2) на овој член е должен на органот за јавни приходи да му достави месечен извештај за исплатен доход - добивки од игри на среќа и за пресметани и платен данок по одбивка, најдоцна до 7-ми во тековниот за претходниот месец.

(4) Исплатувачот на камати од депозити е должен до органот за јавни приходи да достави годишен извештај за пресметаните камати, најдоцна до 31 јануари во годината што следи по годината во која е остварен доходот..

(5) Пресметката од ставовите (1) и (2) на овој член се доставува по пат на пренос на податоци во електронска форма.

(6) Пресметката од ставот (1) на овој член ја одобрува органот за јавни приходи, пред да се изврши плаќањето на данокот и исплатата на доходот кај носителот на платниот промет.

(7) Пресметката од ставот (2) на овој член ја одобрува органот за јавни приходи, пред да се изврши плаќањето на данокот кај носителот на платниот промет.

(8) Начинот на пресметка и уплата на аконтациите на данокот на доход, формата и содржината и начинот на доставување и одобрување на електронската пресметка за доход и данок ги пропишува министерот за финансии.

(9) Формата, содржината и начинот на поднесување на извештајот од ставот (3) и ставот (4) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

(10) По исклучок на ставот (1) на овој член, обврзникот за пресметка и уплата на данок на доход по основ на плата, надоместок на плата и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот е должен пресметката да ја врши месечно, поединечно за секој обврзник за плаќање за соодветниот месец и податоците за пресметана плата или дел од плата, надоместок на плата и исплата по основ на деловна успешност да ги доставува до органот за јавни приходи најдоцна до 10-ти во тековниот за претходниот месец по електронски пат, на образец пропишан со Правилникот за начинот на пресметка и уплата на придонесите од задолжително социјално осигурување.

(11) Исплатувачот од членот 84 од овој закон е должен на обврзникот да му издаде примерок од пресметката за аконтацијата на данокот на доход и платените придонеси при секоја исплата.

(12) Органот за јавни приходи по службена должност прибавува податоци од други субјекти кои се од значење за утврдување на данокот, а се однесуваат на остварениот доход на физички лица.

Член 86

(1) Трговецот кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало е должен на органот за јавни приходи да му доставува извештај за корисниците на продажните места на зелените пазари, најдоцна до крајот на годината која ѝ претходи на годината за која се врши утврдување на данокот.

(2) За секоја промена на бројот на корисниците на продажните места на зелените пазари, трговецот кој организира зелен пазар е должен на органот за јавни приходи да му го доставува извештајот од ставот (1) на овој член најдоцна до 10-ти во месецот кој следи по месецот за кој се однесува промената.

(3) Формата и содржината на извештајот од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот за финансии.

б) Аконтација на данокот што ја пресметува обврзникот

Член 87

(1) Во текот на годината обврзникот пресметува и плаќа аконтација на данокот на доход за следните видови доход:

1) доход од закуп и подзакуп, остварен од издавање на:

- физички лица,
- физички лица кои остваруваат доход од самостојна дејност, а данокот го плаќаат според паушално утврден нето-доход,

- дипломатски, односно конзулатарни претставништва на странски држави и меѓународни организации, во случај кога обврзникот остварува бруто-доход;

2) капитални добивки;

3) доход остварен од странство;

4) доход од работа во дипломатски, односно конзулатарни претставништва на странски држави и меѓународни организации, кај претставници и службеници на такви претставништва кои имаат дипломатски имунитет за кои обврзникот сам го утврдува и уплатува данокот;

5) доход од продажба на сопствени земјоделски производи на физички лица надвор од продажни места на зелени пазари до 10-ти во месецот за доходот остварен во претходниот месец;

6) доход остварен од повремено или привремено вршење услуги на физички лица до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот;

7) друг доход од членот 3 став (1) точка 11 од овој закон.

(2) Аконтациите на данокот на доход за доходот од ставот (1) точките 1), 2), 3) и 7) на овој член се пресметуваат по стапка од 15%, освен за доходот од работа и доходот од авторски и други сродни права остварени во странство. Пресметаниот и платениот данок, се смета за конечно намирена даночна обврска.

(3) Аконтациите на данокот на доход од ставот 1 точки 4), 5) и 6) на овој член и на доходот од работа и доходот од авторски и други сродни права остварени во странство се пресметуваат по следните стапки:

на месечна даночна основа	по стапка
до 90.000 денари	10%
од 90.001 денар	9.000 + 18% на делот од доходот над 90.000 денари

Член 88

(1) Обврзникот кој во текот на годината остварува доход кој подлежи на оданочување со данок на доход врз основа на овој закон е должен да поднесе пресметка на аконтација на данок на доход и докази до органот за јавни приходи за:

1) доход од закуп и подзакуп, остварен од издавање на физички лица, физички лица кои остваруваат доход од самостојна дејност, а данокот го плаќаат според паушално утврден нето-доход и дипломатски, односно конзулатарни претставништва на странски држави и меѓународни организации, во случај кога обврзникот остварува бруто-доход, до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е склучен договорот, односно до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој имотот е предаден во закуп или подзакуп, доколку во договорот е утврдено одложено издавање;

2) доход остварен од издавање имот под закуп и подзакуп на физички лица во случај кога времетраењето на закупот е пократко од 31 ден во еден месец, до 10-ти во месецот кој следи по месецот на издавање;

3) капитални добивки од продажба на:

- хартии од вредност до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е извршена продажбата,

- учаството во капитал до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е извршена продажбата или е извршен упис на промената на сопственоста во трговскиот регистар,

- недвижен имот до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е заверен договорот за купопродажба на нотар,

- друг подвижен имот до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот и

- нематеријален имот до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот;

4) доход остварен од странство до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот;

5) доход од работа во дипломатски, односно конзулатарни претставништва на странски држави, кај претставници и службеници на такви претставништва кои имаат дипломатски имунитет и за кои обврзникот сам го утврдува и уплатува данокот до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот;

6) доход од продажба на сопствени земјоделски производи на физички лица надвор од продажни места на зелени пазари до 10-ти во месецот за доходот остварен во претходниот месец;

7) доходот остварен од повремено или привремено вршење услуги на физички лица до 10-ти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот;

8) друг доход од членот 3 став (1) точка 11) од овој закон, до 10-ти во месецот за доходот остварен во претходниот месец.

(2) По исклучок од став (1) точка 4) од овој член, за доходот остварен по основ на плата и пензија од странство, за кој е платен данок во странската држава, обврзникот е должен да поднесе пресметка на аконтацијата на данок и докази за платениот данок до органот за јавни приходи, најдоцна до 31 март во годината што следи по годината во која е остварен доходот.

(3) Пресметката од ставот (1) на овој член обврзникот ја доставува по пат на пренос на податоци во електронска форма.

(4) Пресметката на аконтацијата на данокот на доход од ставот (1) на овој член ја одобрува органот за јавни приходи.

(5) Начинот на пресметка и уплата на аконтациите на данок на доход, формата и содржината и начинот на доставување и одобрување на електронската пресметка за доход и данок ги пропишува министерот за финансии.

Член 89

(1) Обврзникот - нерезидент поднесува пресметка за секој доход што го остварува, а за кој не е предвидено плаќање данок на доход по одбивка.

(2) Начинот на пресметка и уплата на аконтациите на данокот на доход, формата и содржината и начинот на доставување и одобрување на електронската пресметка за доход и данок ги пропишува министерот за финансии.

в) Аконтација на данокот на доход од самостојна дејност

Член 90

Аконтацијата на данокот на доход за доходот од членот 19 од овој закон кој се оданочува според вистински доход во тековната година, ја пресметува обврзникот врз основа на податоците од годишниот даночен биланс за претходната година.

Член 91

Доколку условите под кои е утврдена аконтацијата на данокот на доход значајно се изменат, обврзникот може да бара промена на аконтацијата, односно органот за јавни приходи може во согласност со новите околности да утврди нова аконтација.

4. Плаќање на данокот

а) Плаќање на аконтацијата на данокот по одбивка

Член 92

(1) Исплатувачот на доходот од член 80 од овој закон за кој аконтацијата на данокот на доход се плаќа по одбивка е должен задржаниот данок да го уплати при секоја поединечна исплата.

(2) Аконтациите на данокот на доход по одбивка се пресметуваат и плаќаат според стапката што важи на денот на исплатата на доходот, освен данокот на доход по основ на плата, надоместок на плата, пензија и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот кој ќе се пресметува и плаќа според стапката и даночното намалување што важат за месецот за кој се пресметува и исплатува платата, надоместок на плата, пензија и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот.

б) Плаќање аконтација на данокот од обврзникот

Член 93

(1) Аконтација на данокот на доход утврден во одобрениите пресметки се плаќа најдоцна до 15-ти во месецот за претходниот месец:

- доходот од закуп и подзакуп на кој аконтацијата на данокот не се плаќа по одбивка,

- капиталните добивки,

- доходот остварен од странство,

- доходот од работа во дипломатски, односно конзуарни претставништва на странски држави, кај претставници и службеници на такви претставништва кои имаат дипломатски имунитет, на кој данокот не е пресметан и платен по одбивка,

- доходот од продажба на сопствени земјоделски производи на физички лица надвор од продажни места на зелени пазари,

- доходот остварен од повремено или привремено вршење услуги на физички лица и

- друг доход на кој данокот не е пресметан и платен по одбивка.

(2) Данокот на доходот остварен во странска валута се пресметува во денарска противвредност по среден курс на Народната банка на Република Македонија на денот на остварување на доходот.

(3) Аконтација на данокот на доход утврдена со решение на органот за јавни приходи се плаќа за:

- доходот остварен од обврзник од членот 29 и членот 47 од овој закон до 15 во месецот за претходниот месец,

- доходот од закуп и подзакуп до 15-ти во месецот за претходниот месец,

- доходот од капитални добивки во рок од 15 дена од денот на доставување на решението и

- доходот прикажан во неодобрениите пресметки од членот 88 од овој закон во рок од 15 дена од денот на доставување на решението.

в) Плаќање аконтација на данокот на доход од самостојна дејност

Член 94

(1) Месечната аконтација на данок на доход за самостојна дејност се плаќа во износ од једна дванаесеттина од пресметаниот данок во годишниот даночен биланс, за претходната година.

(2) Обврзникот кој започнува да врши самостојна дејност месечните аконтации на данокот на доход за првата година ги плаќа на основа од 50% од просечна нето-плата по работник во Република Македонија објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика.

(3) Аконтацијата на данок на доход за јануари во тековната година се плаќа во висина на платената аконтација за декември претходната календарска година.

(4) Месечната аконтација на данок на доход се плаќа до 15-ти во тековниот за претходниот месец.

Член 95

Додека органот за јавни приходи не го утврди паушалниот нето-доход, за обврзникот од членот 29 од овој закон, обврзникот е должен да плаќа аконтација на данок во висина утврдена во решението за претходната година.

5. Даночна пријава

а) Годишна даночна пријава

Член 96

(1) Органот за јавни приходи изготвува годишна даночна пријава за обврзникот, која ги содржи податоците за остварениот доход и платените аконтации на данокот во текот на годината за која се утврдува данокот.

(2) Годишната даночна пријава, од ставот (1) на овој член, органот за јавни приходи ја доставува до обврзникот најдоцна до 30-ти април наредната година.

(3) Обврзникот на данокот на доход е должен да ја потврди точноста на податоците од доставената пополнета годишна даночна пријава од ставот (1) на овој член или да ја коригира пријавата најдоцна до 31-ви мај.

(4) Доколку обврзникот не ја потврди или коригира доставената пополнета годишна даночна пријава во рокот од ставот (3) на овој член, доставената пополнета годишна даночна пријава се смета за потврдена.

(5) Формата и содржината на годишната даночна пријава за утврдување данок на доход, начинот на доставување на годишната даночна пријава од страна на органот за јавни приходи и начинот на потврдување од страна на обврзникот ги пропишува министерот за финансии.

6) Годишен даночен биланс

Член 97

(1) Обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност и кој води деловни книги е должен, по истекот на годината за која се утврдува данокот, најдоцна до 15-ти март наредната година да поднесе годишна пресметка за исказаниот финансиски резултат и даночен биланс.

(2) Доколку обврзникот од ставот (1) на овој член работел пократок период во една календарска година, за даночен период ќе се смета периодот од годината за која работел и за истиот период треба да состави годишен даночен биланс.

6. Пресметување на годишниот данок на доход

Член 98

Пресметаниот данок на доход во годишната даночна пријава од членот 96 став (3) од овој закон, се смета за утврдена обврска по која треба да се изврши плаќање во рокот пропишан со членот 100 од овој закон.

Член 99

(1) Доколку органот за јавни приходи не ја одобри корекцијата на годишната даночна пријава доставена од обврзникот од членот 96 од овој закон, данокот на доход го утврдува органот за јавни приходи со решение.

(2) Решението од ставот (1) на овој член органот за јавни приходи е должен да го донесе најдоцна во рок од 60 дена од денот на приемот на коригираната годишна даночна пријава.

(3) Решението за утврдување на данокот за обврзниците од членот 29 од овој закон, органот за јавни приходи е должен да го донесе најдоцна до 31-ви јануари во годината што следи по годината во која е поднесено барањето од членот 29 став (3) од овој закон, односно најдоцна до крајот на месецот кој следи по месецот во кој обврзниците започнуваат со вршење дејност.

(4) Решението за утврдување на данокот за обврзниците од членот 47 од овој закон, органот за јавни приходи е должен да го донесе најдоцна до 31-ви јануари врз основа на извештајот од членот 86 став (1) од овој закон или најдоцна до крајот на месецот кој следи по месецот за кој се однесува промената во извештајот од членот 86 став (2) од овој закон.

(5) Решението за аконтација на данок, за пресметките од членот 88 од овој закон кои нема да бидат одобрени, органот за јавни приходи е должен да го донесе во рок од 30 дена од приемот на пресметката, врз основа на службените податоци со кои располага за целите на утврдување на даночната обврска.

7. Плаќање на годишниот данок на доход

Член 100

(1) Обврзникот на данокот на доход за доходот освартен од самостојна дејност е должен разликата меѓу уплатената аконтација и пресметаниот данок на доход да ја уплати во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот за предавање на годишниот даночен биланс.

(2) Обврзникот на данокот на доход е должен да ја плати утврдената обврска на данок на доход од членот 98 од овој закон најдоцна до 30-ти јуни во тековната година.

(3) Обврзникот на данокот на доход е должен разликата помеѓу утврдената обврска на данок на доход од членот 98 од овој закон и износот утврден со решение на органот за јавни приходи од членот 99 став (1) од овој закон да ја плати во рок од 15 дена од денот на доставувањето на решението.

(4) Ако обврзникот на данокот на доход во вид на аконтација платил поголем износ на данок од износот што бил должен да го плати, органот за јавни приходи му ја враќа разликата на обврзникот врз основа на барање кое обврзникот го искајкува во годишната даночна пријава. Ако обврзникот не искаже такво барање, разликата се пренесува како аконтација на данокот на доход за следниот даночен период..

(5) Органот за јавни приходи е должен да ја врати разликата од ставот (4) од овој член на обврзникот во рок од 60 дена.

Член 101

На износите на даночите што не се платени во пропишаните рокови, обврзникот плаќа камата.

8. Гаранција

Член 102

За аконтациите на данокот на доход што се плаќа по одбивка при исплатата на доходот гарантира исплатувачот.

Член 103

За аконтациите на данокот на доход од член 88 и член 90 од овој закон, гарантира со својот имот обврзникот.

Член 104

(1) Во случај на смрт на обврзникот пред да се утврди висината на даночната обврска, даночната обврска преминува на наследниците.

(2) Плаќањето на утврдената обврска ќе се изврши од наследниците најмногу до висината на вредноста на наследениот имот.

ЧЕТВРТИ ДЕЛ

ПРЕКРИШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 105

Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност за сторен прекршок ќе му се изрече на обврзникот ако деловните книги, другата евиденција и документација не ги чува во деловната просторија или во просториите на регистриран субјект што врши сметководствени работи (член 34).

Член 106

Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност за сторен прекршок ќе му се изрече на обврзникот, доколку деловните книги ги води неажурно (членови 30 став (1), 31 и 32).

Член 107

(1) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност за сторен прекршок ќе му се изрече на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, ако:

1) не поднесе пресметка и даночен биланс во пропишаниот рок (членови 88 и 97);

2) не ги води или неточно ги води деловните книги (членови 30 став (1), 31 и 32); и

3) деловните книги, другата евиденција и документација не ги чува најмалку пет години (член 36).

(2) За прекршоците од ставот (1) на овој член на обврзникот ќе му се изрече и забрана за вршење професија, дејност или должност во траење од 15 дена.

(3) Глоба во износ од 100 до 200 евра во денарска противвредност за сторен прекршок ќе му се изрече на обврзникот - физичко лице, доколку не поднесе пресметка (член 88).

Член 108

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност за сторен прекршок ќе му се изрече на обврзникот- исплатувач на доход, ако:

1) не го пресмета данокот и не го уплати на соодветната сметка (членови 84 и 92); и

2) не ги исполнува обврските од членот 85 на овој закон.

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за обврзникот ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршокот од став (1) на овој член.

Член 109

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност за сторен прекршок ќе му се изрече на трговецот кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало, ако трговецот на органот за јавни приходи не му доставува извештај за корисниците на продажните места на зелените пазари.

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за трговецот – правно лице ќе му се изрече на одговорното лице кај трговецот кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало за прекршокот од став (1) на овој член.

Член 110

Одмерувањето на висината на глобата за правно лице и обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност се врши согласно со Законот за прекршоците.

Член 111

(1) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе се изрече на овластеното службено лице во органот за јавни приходи ако не издаде одобрение, односно не донесе решение во роковите утврдени со член 8 став 3, член 28 став 7, член 82 став 4 и член 99 ставови 2, 3, 4, и 5 од овој закон.

(2) За прекршоците од ставот (1) на овој член, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

ПЕТТИ ДЕЛ**ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ****Член 112**

Пресметаниот данок на доход по основ на пензии и инвалиднини се отстапува на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување.

Член 113

За обврзниците кои во текот на 2018 година оствариле доход само од пензија исплатена од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија, нема да се применува одредбата од членот 68 од Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06, 139/06, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15, 23/16 и 190/17) која се однесува на обврската за доставување на пополнета годишна даночна пријава.

Член 114

Одредбата од членот 96 став (2) од овој закон која се однесува на обврската за доставување на годишната даночна пријава, нема да се применува за обврзниците кои во текот на годината оствариле доход само од пензија исплатена од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија за даночните периоди од 1 јануари 2019 до 31 декември 2024 година.

Член 115

Пресметката на приходите остварени до 31 декември 2018 година заради пресметување на персоналниот данок на доход за 2018 година ќе се врши согласно со одредбите од Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06, 139/06, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15, 23/16 и 190/17).

Член 116

Одредбите од членовите 55, 56 и 57 од овој закон кои се однесуваат на оданочувањето на каматите од депозити, како и одредбите од членовите 58, 59, 60, 61, 62, 87 и 93 од овој закон кои се однесуваат на оданочувањето на капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност, ќе се применуваат од 1 јануари 2020 година.

Член 117

Започнатите постапки до денот на започнување на примената на овој закон ќе завршат согласно Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06, 139/06, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15, 23/16 и 190/17).

Член 118

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 119

Со денот на започнувањето на примената на овој закон престанува да важи Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06, 139/06, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15, 23/16 и 190/17).

Член 120

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 јануари 2019 година.

L I GJ PËR TATIM MBI TË ARDHURA PERSONALE

PJESA E PARË
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Lënda e ligjit

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet tatimimi i të ardhurave personale të personave fizikë, obliguesit për pagesën e tatimit mbi të ardhurat personale, baza tatimore përrlogaritjen e tatimit mbi të ardhurat personale, shkallët tatimore, afatet për pagesën e tatimit mbi të ardhurat personale, si dhe çështje tjera që janë të rëndësishme përcaktimin dhe pagesën e tatimit mbi të ardhurat personale.

2. Llojet e të ardhurave

Neni 2

Tatimi mbi të ardhurat (në tekstin e mëtejmë: tatimi mbi të ardhura) paguhet në nivel vjetor në shumën e të ardhurave nga të gjitha burimet, përveç të ardhurave që përjashtohen nga tatimimi me këtë ligj.

Neni 3

(1) Me të ardhura personale nënkuptohen këto lloje të të ardhurave të realizuara në vend dhe jashtë vendit:

- 1) të ardhurat nga puna;
 - 2) të ardhurat nga veprimtaria e pavarur;
 - 3) të ardhurat nga të drejtat autoriale dhe të drejtat e ngjashme;
 - 4) të ardhurat nga shitja e produkteve bujqësore personale;
 - 5) të ardhurat nga të drejtat e pronësisë industriale;
 - 6) të ardhurat nga qiraja dhe nënqiraja;
 - 7) të ardhurat nga kapitali;
 - 8) fitimet kapitale;
 - 9) fitimet nga lojërat e fatit;
 - 10) të ardhurat nga sigurimi dhe
 - 11) të ardhurat tjera.
- (2) Tatimimit i nënshtronen të ardhurat nga paragrafi (1) i këtij neni që janë realizuar në të holla, në letra me vlerë, në naturë, ose në ndonjë lloj tjetër.

3. Periudha tatimore

Neni 4

(1) Periudha tatimore për të cilën përcaktohet tatimi mbi të ardhurat eshtë viti kalendarik.

(2) Për lloje të caktuara të të ardhurave nga neni 3 të këtij ligji, gjatë vitit llogaritet akontacion i tatimit mbi të ardhura.

4. Obliguesi tatimor

Neni 5

(1) Obliguesi tatimor (në tekstin e mëtejmë: obliguesi) i tatimit mbi të ardhura eshtë çdo person fizik rezident i Republikës së Maqedonisë për të ardhurat që i realizon në vend dhe jashtë vendit.

(2) Rezident në kuptim të këtij ligji eshtë personi fizik i cili në territorin e Republikës së Maqedonisë ka vendbanim ose vendqëndrim të përhershëm.

(3) Rezidenti ka vendqëndrim nëse në territorin e Republikës së Maqedonisë qëndron pandërprerë ose me ndërprerje 183 ose më tepër ditë në cilëndo qoftë periudhë 12-mujore.

Neni 6

Obliguesi i tatimit mbi të ardhura, në kuptim të këtij ligji eshtë edhe individi tregtar, si dhe personi fizik i cili merret me veprimtarinë bujqësore, me veprimtarinë zejtare dhe personi i cili kryen shërbime ose ushtron profesion të lirë.

Neni 7

(1) Obliguesi i tatimit mbi të ardhura eshtë edhe personi fizik që nuk eshtë rezident i Republikës së Maqedonisë për të ardhurat që janë realizuar në territorin e Republikës së Maqedonisë.

(2) Obliguesi i tatimit mbi të ardhurat eshtë edhe personi fizik i cili pa u paraqitur kryen veprimtari dhe realizon të ardhura që i nënshtronen tatimimit sipas dispozitave të këtij ligji.

Neni 8

(1) Për shkak të zbatimit të përjashtimit tatimor ose zvogëlimit që del nga marrëveshja ndërkombëtare për shhangjen e tatimimit të dyfishtë, organi për të ardhurat publike me kërkësë të obliguesit - rezident lëshon vërtetim për rezident tatimor të Republikës së Maqedonisë.

(2) Formën dhe përbajtjen e kërkësës, si dhe mënyrën e lëshimit të vërtetimit për rezident tatimor nga paragrafi (1) i këtij neni i përcakton ministri i Financave.

(3) Vërtetimin për rezident tatimor nga paragrafi (1) i këtij neni, organi për të ardhura publike ka për detyrë ta lëshojë në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtimit të kërkësës për lëshimin e tij.

(4) Për shkak të shhangjes së tatimimit të dyfishtë, obliguesit - rezident i zvogëlohet tatimi i përrlogaritur i të ardhurave për shumën e tatimit të paguar të të ardhurave në shtetin tjetër, më së shumti deri në shumën që do të fitohet me zbatimin e shkallëve tatimore nga neni 11 të këtij ligji.

5. Baza tatimore

Neni 9

Baza tatimore për përcaktimin e tatimit mbi të ardhura paraqet shumë të bruto të ardhurave të realizuara në të gjitha bazat (në të holla, në letra me vlerë, në naturë ose në ndonjë lloj tjetër) në vend dhe jashtë vendit, gjatë periudhës tatimore, të zvogëluar për shumën e:

- 1) kontributive nga sigurimi i detyrueshëm social;
- 2) zvogëlimit tatimor dhe
- 3) shpenzimeve të normuara ose reale të parapara me këtë ligj.

6. Zvogëlimi tatimor

Neni 10

(1) Zvogëlimi tatimor shfrytëzohet gjatë pagesës së të ardhurave nga puna në bazë të rrogës, kompensimeve të rrogës dhe pensionit.

(2) Zvogëlimi tatimor gjatë llogaritjes vjetore të tatimit mbi të ardhura eshtë 96.000 denarë.

(3) Zvogëlimi tatimor për vitin e ardhshëm përcaktohet në bazë të shumës së zvogëlimit tatimor nga viti rrjedhës të harmonizuar me 50% të shkallës së rrjtes së realizuar të bruto rrogës mesatare për të punësuar në Republikën e Maqedonisë në vitin e kaluar, në pajtim me të dhënat nga Enti Shtetëror i Statistikës.

(4) Shumën e zvogëlimit tatimor nga paragrafi (3) i këtij neni, para fillimit të çdo viti, më së voni deri më 31 dhjetor në vitin rrjedhës e publikon ministri i Financave.

(5) Gjatë llogaritjes së tatimit vjetor mbi të ardhura, zvogëlimi tatimor pranohet në lartësinë e së drejtës së shfrytëzuar të zvogëlimit tatimor gjatë llogaritjes akontative të tatimit mbi të ardhura për të ardhurat e përgjithshme të paguara nga rroga, kompensimet e rrogës dhe pensioni.

7. Shkallët tatumore

Neni 11

(1) Për të ardhurat nga puna, të ardhurat nga veprimtaria e pavarur, të ardhurat nga të drejtat e autorit dhe të drejtat e ngjashme dhe të ardhurat nga shitja e produkteve bujqësore personale, tatum i mbi të ardhura paguhet me shkallë progresive, edhe atë:

në bazë tatumore vjetore	me shkallë
Deri më 1.080.000 denarë	10%
prej 1.080.001 denarë	108.000 + 18% të pjesës së të ardhurave mbi 1.080.000 denarë

(2) Për të ardhurat nga të drejtat e pronësisë industriale, të ardhurat nga qiraja dhe nënqiraja, të ardhurat nga kapitali, fitimet kapitale, fitimet nga lojërat e fatit, të ardhurat nga sigurimi dhe të ardhurat tjera, tatum paguhet me shkallë unike prej 15%.

8. Kompensimet për të cilat nuk paguhet tatum i mbi të ardhura

Neni 12

(1) Tatumi i mbi të ardhura nuk paguhet për:
 1) ndihmën për mbrojtje sociale;
 2) subvencionet e ndara nga organi shtetëror për mbëshqetjen financiare në bujqësi dhe zhvillim rural të personave fizikë të cilët realizojnë të ardhura nga shitja e produkteve bujqësore personale nga nenet 43 dhe 47 të këtij ligji;

3) kompensimin në bazë të sigurimit shëndetësor, përvèç kompensimit të rrogës;
 4) kompensimin me para gjatë kohës së papunësisë, të përcaktuar me ligi;

5) shtesën fëmijërore;
 6) shtesat tjera sociale përfshirë, të përcaktuara me ligj;

7) pagesë invaliditeti civile, të drejtat materiale nga mbrojtja e luftëtarëve invalidë, si dhe rrogës së personit invalid në pajtim me ligjin;

8) kompensimin përfshirë trupor;
 9) kompensimin në rast të vdekjes së personit të punësuar, anëtarit të familjes së personit të punësuar dhe anëtarit të familjes së obliguesit i cili ka realizuar të ardhura nga veprimtaria e pavarur deri në shumën e përcaktuar;

10) ndihmën përfshirë dëmet e pësuara nga fatkeqësitet natyrore, deri në shumën më të ulët të përcaktuar me marrëveshjen e përgjithshme kolektive përfshirë sektorin privat nga sfera e ekonomisë, përkatesisht përfshirë punësuarit në sferën e joekonomisë në lartësinë e përcaktuar me rregullat përfshirë organet e administratës shtetërore;

11) ndihmën përfshirë dëmet e pësuara nga fatkeqësitet elementare ose ngjarjet e tjera të jashtëzakonshme të paguara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe buxhetet e Qytetit të Shkupit dhe njësive të vetëqeverisjes lokale;

12) bursat e nxënësve dhe studentëve që i ndajnë organet e administratës shtetërore në pajtim me ligj dhe bursat që i ndajnë fondacionet në bazë të dokumentacionit autentik;

13) çmimet e nxënësve dhe studentëve të fituara në gara në kornizat e sistemit arsimor, të ndara nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës, institucionet e arsimit fillor, të mesëm dhe të lartë, duke i përfshirë edhe shpenzimet e shkollimit/participimin, transportin, vendosjen dhe ushqimin;

14) kompensimin përfshirë trajnimin praktik të nxënësve dhe mësimin praktik të studentëve në lartësi më së shumti deri në 8.000 denarë në muaj;

15) kompensimin e personave vullnetarë në pajtim me Ligjin përfshirë vullnetarizëm;

16) donacionet e pranuara në pajtim me Ligjin përfshirë donacione dhe përsponsorime në veprimtaritë publike;

17) kompensimin e shpenzimeve përfshirë shfrytëzimin e automjetit personal përfshirë nevojat e punëdhënësit në lartësi prej 30% të çmimit përfshirë karburant që e shfrytëzon automjeti përfshirë çdo kilometër të kaluar, e më së shumti deri më 3.500 denarë në muaj;

18) kompensimin e shpenzimeve përfshirë udhëtimet zyrtare, përshtesën përfshirë terren (akomodim, ushqim) ose jetë, të ndarë nga familja e personave të punësuar dhe obliguesit i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur në lartësinë e shumës më të ulët të përcaktuar me marrëveshjen e përgjithshme kolektive përfshirë sektorin privat nga sfera e ekonomisë në Republikën e Maqedonisë, përkatesisht përfshirë punësuarit në sferën joekonomike në lartësinë e përcaktuar me rregullat përfshirë organet e administratës shtetërore;

19) transportit të organizuar deri në dherë prej punës, si dherë të ushqyerit gjatë kohës së punës të përcaktuar me ligi, marrëveshjen e përgjithshme kolektive përfshirë sektorin privat nga sfera e ekonomisë, përkatesisht përfshirë punësuarit në sferën joekonomike në lartësinë e përcaktuar me rregullat përfshirë organet e administratës shtetërore;

20) kompensimin përfshirë zbatimin e zgjedhjeve dhe formave tjera të prononcimit të drejtëpërdrejtë të qytetarëve, si dherë kompensimin e personit përfshirë punësuarit në popullsisë;

21) alimentacionet dhe kompensimin e dëmit me vendim gjyqësor dhe kompensimin e dëmit si pasojë e fatkeqësise gjatë punës;

22) kompensimin i njëherëshëm që jepet gjatë shkuarjes në pension në lartësinë e dy neto rrogave mujore mesatare përfshirë të paguara në Republikën e Maqedonisë në tri muajt e fundit;

23) kompensimin e njëherëshëm në formë të pagesës përefjellës, përfshirë shkak të angazhimit të përhershëm me punë të punëtorëve, me kushte dhe mënyrën e përcaktuar me ligj;

24) kompensimin e shpenzimeve përfshirë udhëtime zyrtare (shpenzimeve përfshirë transport, akomodim dhe ushqim) gjatë udhëtimit të reprezentacioneve shtetërore dhe klubeve sportive në kampionatet zyrtare dhe garat tjera ndërkombëtare;

25) çmimet e sportistëve përfshirë rezultatet e arritura të garave ndërkombëtare zyrtare;

26) bursat përfshirë sportistë që i ndajnë organet e administratës shtetërore në pajtim me ligjin;

27) çmimet që i ndan Organizata e Kombeve të Bashkuara dhe organizatat ndërkombëtare;

28) çmimet përfshirë arritjet jetësore në shkencë, kulturë dhe sport;

29) kompensimet me para që i ndahen artistit nacional në pajtim me Ligjin përfshirë artistin nacional të Republikës së Maqedonisë;

30) kompensimin me para që i ndahet artistit dhe bashkëpunëtorit profesional nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë kulturore, i cili ka realizuar të drejtën e pensionit dhe i cili është fitues i njërit nga çmimet përfshirë sferën e kulturës dhe të artit, në pajtim me Ligjin përfshirë kulturë;

31) ndihmën financiare të personave fizikë - rezidentë të Republikës së Maqedonisë që shfrytëzohet përfshirë mjekim në vend ose jashtë vendit, në pajtim me dokumentacionin e mjekut dhe dokumentacionin përfshirë shpenzimet përfshirë mjekim (faturë, përkatesisht profaturë) të lëshuar nga ana e institucionit shëndetësor i cili e ka kryer ose do ta kryejë mjekimin, si dherë shpenzimet e dokumentuara përfshirë transport dherë akomodim që janë të domosdoshme përfshirë mjekimin e personit;

32) mjetet financiare të dhuruara dhe të paguara përmes numrave të hapura speciale të telefonit për donacione që shfrytëzohen për qëllimet humanitare;

33) kompensimin e dëmit në bazë të sigurimit jetësor dhe jojetësor;

34) premitë e paguara për sigurimin kolektiv për personat e punësuar që i paguan punëdhënësi për lëndimet në punë dhe për obliguesin i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur;

35) preminë e paguar për sigurimin jetësor për një vit kalendarik, për personat e punësuar dhe për obliguesin i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur, në lartësi deri në dy bruto rroga mujore mesatare në Republikën e Maqedonisë, të publikuara në janar në vitin rrjedhës sipas të dhënave të Entitet Shtetëror të Statistikës;

36) kontributin e paguar për sigurimin pensional vullnetar për një vit kalendarik, për personat e punësuar dhe për obliguesin i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur, në lartësi deri në dy bruto rroga mujore mesatare në Republikën e Maqedonisë, të publikuara në janar në vitin rrjedhës sipas të dhënave të Entitet Shtetëror të Statistikës;

37) kamatat e depozitave në shumë deri më 15.000 denarë në nivel vjetor;

38) kamatat për huat publike;

39) kamatat për obligacionet e lëshuara nga Republika e Maqedonisë dhe njësítë e vetëqeverisjes lokale;

40) kompensimet e shpenzimeve për akomodim në hotel, ushqim dhe transport për personat që nuk janë të punësuar te producenti filmik, që marrin pjesë gjatë prodhimit të filmit të dedikuar për paraqitjen publike, në lartësinë e shpenzimeve reale, të përcaktuara në bazë të dokumentit për shpenzimet e bëra;

41) kompensimet e shpenzimeve për akomodim, ushqim dhe transport për personat që janë pjesëmarrës në ngjarje, të organizuara në kornizat e aktiviteteve të organizatës të themeluar në pajtim me Ligjin për shoqata dhe fondacione, të përcaktuara në bazë të dokumenteve për shpenzimet e bëra;

42) kompensimet e shpenzimeve për akomodim, ushqim dhe transport për anëtarët e sindikatës për aktivitetet në kornizat e sindikatës, si dhe të ardhurat e anëtarëve të sindikatës nga mjetet e sindikatës në pajtim me Statutin, programin dhe vendimet e organeve të sindikatës, në bazë të dokumenteve për shpenzimet e bëra, përvëç kompensimeve të paguara të anëtarëve të sindikatës në bazë të kryerjes së kohëpaskohshme ose kryerjes së përkohshme të shërbimeve;

43) të ardhurat nga shitja e bimëve shëruuese dhe fryteve pyjore të mbledhura, të realizuara nga personi fizik dhe

44) kompensimet e shpenzimeve për udhëtim për personat që marrin pjesë në aktivitete dhe ngjarje të institucioneve dhe organizatave arsimore të realizuara jashtë vendit, të përcaktuara në bazë të dokumenteve për shpenzimet e bëra.

Neni 13

Obliguesi i cili është i punësuar te shfrytëzuesi i ndihmës shtetërore ka të drejtë të shfrytëzojë lirimin tatimor nga tatimi mbi të ardhurat në kornizat e ndihmës shtetërore me kushte dhe me procedurë të përcaktuar me ligj.

PJESA E DYTË

PËRCAKTIMI I LLOJEVE TË VEÇANTA TË TË ARDHURAVE

1. Të ardhurat nga puna

Neni 14

Të ardhurat nga puna paraqesin të ardhura që i realizon obliguesi në bazë të marrëdhënies së punës, duke i përfshirë edhe të ardhurat nga marrëveshja për kryerjen e

shërbimeve të kohëpaskohshme ose kryerjes së përkohshme të shërbimeve të organeve të administratës shtetërore, personave vendorë dhe të huaj juridikë dhe fizikë, si dhe personave vendorë dhe të huaj fizikë të cilët kryejnë veprimtari të pavarur, nëse me këtë ligj nuk është përashtuar nga tatimi.

Neni 15

(1) Të ardhura nga puna konsiderohen:

1) rroga dhe kompensimet e rrogës nga marrëdhënia e punës dhe pagesa në bazë të suksesit afarist të punëdhënësit;

2) kompensimet e shpenzimeve nga marrëdhënia e punës të paguara mbi shumat nga neni 12 i këtij ligji, të gjitha kompensimet tjera të shpenzimeve lidhur me punën të përcaktuara me Ligjin për marrëdhënie pune, marrëveshjen e përgjithshme kolektive për sektorin privat nga sfera e ekonomisë, marrëveshjet kolektive të degës, marrëveshjen kolektive në nivel të punëdhënësit dhe rregullat për organet e administratës shtetërore, shumën e kompensimit për qira të pronës si dhe shumën e kompensimit të shpenzimeve lidhur me qiranë e pronës së personit të punësuar kur kompensimet i paguan punëdhënësi;

3) pensionet;

4) të ardhurat e anëtarëve të organeve të menaxhimit dhe organeve të mbikëqyrjes së shoqërive tregtare;

5) të ardhurat e funksionarëve, deputetëve, këshilltarëve dhe bartësve tjerë të funksioneve publike;

6) të ardhurat e sportistëve profesionalë (premitë, transferet, dhe të ngj.);

7) kompensimet për sportistët e nivelit të lartë;

8) kompensimet për trajnimin praktik të nxënësve dhe mësimin praktik të studentëve mbi shumat e përcaktuara nga neni 12 të këtij ligji;

9) kompensimet gjatë kohës së pushimit mjekësor;

10) kompensimet gjatë kohës së mungesës nga puna;

11) kompensimet për punën e gjykatësve porotë, personave ekspertë dhe drejtoreve të falimentimit, të cilët nuk kanë cilësinë e personave të punësuar në institucionet ose shoqëritë përkatëse;

12) kompensimet e anëtarëve të Akademisë së Shkencave dhe Arteve të Maqedonisë;

13) rroga e realizuar me punë jashtë vendit në bazë të marrëdhënies së punës të themeluar në vend;

14) kompensi pensional nga sigurimi vullnetar me financim kapital;

15) kontributet në fondin pensional vullnetar të paguara nga personi juridik ose obliguesi i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur;

16) të ardhurat të realizuara veçmas në bazë të marrëveshjes për kryerjen e kohëpaskohshme ose kryerjes së përkohshme të shërbimeve të personave juridikë dhe fizikë dhe

17) kompensimet për punën e praktikantit në pajtim me Ligjin për praktikë.

(2) Si të ardhura në kuptim të paragrafit (1) të këtij neni konsiderohen edhe të ardhurat tjera nga puna, të cilat në vend se në të holla pranohen në formë të vauçërëve dhe vërtetimëve tjerë me para, letra me vlerë, mallra, shërbime ose në ndonjë formë tjeter që ka vlerë monetare.

Neni 16

(1) Bazë për llogaritjen e tatimit mbi të ardhura nga puna paraqet:

1) rroga e realizuar dhe kompensimi i rrogës nga marrëdhënia e punës dhe pagesa në bazë të suksesit afarist të punëdhënësit, të zvogëluara për kontributet nga sigurimi i detyrueshëm social dhe zvogëlimi tatimor për muajin për të cilin paguhet rroga;

2) shuma e kompensimeve të shpenzimeve nga marrëdhënia e punës të paguara mbi shumat nga neni 12 i këtij ligji dhe të gjitha kompensimet tjera të shpenzimeve lidhur me punën të përcaktuara me Ligjin për marrëdhënie pune, marrëveshjen e përgjithshme kolektive për sektorin privat nga sfera e ekonomisë, marrëveshjet kolektive të degës, marrëveshjen kolektive në nivel të punëdhënësit dhe rregullat për organet e administratës shtetërore dhe shumën e kompensimit për qira të pronës si dhe shumën e kompensimit të shpenzimeve lidhur me qiranë e pronës së personit të punësuar kur kompensimet i paguan punëdhënësi;

3) rroga e realizuar me punë jashtë vendit në bazë të marrëdhënieve së punës që është themeluar në vend, të zvogëluar për kontributet nga sigurimi i detyrueshëm social dhe zvogëlimi tatimor;

4) pensioni i zvogëluar për kontributet nga sigurimi i detyrueshëm social dhe zvogëlimi tatimor;

5) shuma e pagesave, kompensimit, përkatesisht të ardhurave nga neni 15 pikat 4), 5), 6), 11), 12) dhe 16) të këtij ligji;

6) shuma e kompensimit për sportistët e nivelit të lartë, të zvogëluar për kontributet;

7) rroga e realizuar dhe kompensimi i rrogës nga marrëdhënia e punës dhe pagesa ne bazë të suksesit afarist të punëdhënësit për personin e huaj fizik - jorezident që e realizon nga puna te rezidenti i Republikës së Maqedonisë, të zvogëluara për kontributet nga sigurimi i detyrueshëm social dhe zvogëlimi tatimor për muajin për të cilin paguhet rroga;

8) shuma e kompensimeve të shpenzimeve nga marrëdhënia e punës të paguara mbi shumat nga neni 12 i këtij ligji dhe të gjitha kompensimet tjera të shpenzimeve lidhur me punën e personit të huaj fizik - jorezident nga marrëdhënia e punës te rezidenti i Republikës së Maqedonisë të përcaktuara me Ligjin për marrëdhënie pune, marrëveshjen e përgjithshme kolektive për sektorin privat nga sfera e ekonomisë, marrëveshjet kolektive të degës, marrëveshjen kolektive në nivel të punëdhënësit dhe rregullat për organet e administratës shtetërore;

9) rroga e realizuar dhe kompensimi i rrogës nga marrëdhënia e punës dhe pagesa ne bazë të suksesit afarist të punëdhënësit që e realizon rezidenti i Republikës së Maqedonisë i cili punon në përfaqësitet e huaja konsullore dhe diplomatike dhe organizatat ndërkombëtare në Republikën e Maqedonisë të zvogëluara për kontributet nga sigurimi i detyrueshëm social dhe zvogëlimi tatimor për muajin për të cilin paguhet rroga;

10) shuma e kompensimeve të shpenzimeve nga marrëdhënia e punës të paguara mbi shumat nga neni 12 i këtij ligji dhe të gjitha kompensimet tjera të shpenzimeve të lidhura me punën të përcaktuara me Ligjin për marrëdhënie pune, Marrëveshjen e përgjithshme kolektive për sektorin privat nga sfera e ekonomisë, marrëveshjen kolektive në nivel të punëdhënësit dhe rregullat për organet e administratës shtetërore, që i janë paguar rezidentit i cili punon në përfaqësi të huaja diplomatike dhe konsullore dhe organizata ndërkombëtare në Republikën e Maqedonisë;

11) kompensimi për trajnim praktik të nxënësve dhe mësim praktik të studentëve, i paguar mbi shumat nga neni 12 i këtij ligji;

12) shuma e kontributit të paguar në fondin pensional vullnetar nga person juridik ose obligues i cili realizon të ardhura nga veprimitaria e mëvetësishme, mbi shumën e përcaktuar në nenin 12 pika 36) e këtij ligji;

13) kompensimi pensional nga sigurimi pensional vullnetar me financim kapital (shtylla e tretë) i zvogëluar për shumën e kontributive të paguara në fondin pensional vullnetar në rast kur kontributet janë paguar nga person

fizik, përkatesisht shuma e kompensimit pensional nga sigurimi pensional vullnetar me financim kapital (shtylla e tretë) i zvogëluar për kontributet e paguara të cilat janë tatimuar në pajtim me pikën 12) të këtij neni.

14) shuma e kompensimit për punë të praktikantit e zvogëluar për kontributin në bazë të invaliditetit dhe dëmtimit trupor të shkaktuar me lëndim në punë ose sëmundje profesionale dhe kontributi plotësues për sigurim të detyrueshëm shëndetësor për rast të lëndimit në punë;

15) vlera nominale e vauçerëve dhe vërtetimeve tjera monetare dhe letrave me vlerë të cilat nuk kotojnë në bursë;

16) çmimi tregtar i letrave me vlerë që kotojnë në bursë;

17) çmimi që do të arrihet me shitjen e mallrave dhe shërbimeve, në raste të të ardhurave nga puna të paguara në mallra dhe shërbime dhe

18) kompensimi që do të arrihet në tregun për të ardhurat në ndonjë formë tjetër që nuk është cekur në pikat nga 1) deri në 17) të këtij neni.

(2) Lartësinë e çmimit, përkatesisht kompensimit nga paragrafi (1) pikat 17) dhe 18) të këtij neni e përcakton paguesi i të ardhurave nga puna në momenin e dhënies së pagesës përkatesë.

(3) Nëse organi për të ardhura publike vlerëson se çmimi i përcaktuar, përkatesisht kompensimi nga paragrafi (1) pikat 17) dhe 18) të këtij neni është më i ulët se ai që mund të arrihet në treg, do ta përçaktojë atë çmim, përkatesisht kompensimin në lartësinë në të cilën do të mund të arrihet në treg.

Neni 17

(1) Tatimi mbi të ardhurat nga puna nga neni 14 i këtij ligji është akontativ.

(2) Gjatë përllogaritjes akontative të tatimit mbi të ardhurat nga puna në bazë të rrogës, kompensimit të rrogës dhe pensionit, zvogëlimi tatimor pranohet në shumë prej një të dymbëdhjetë e zvogëlimit të publikuar vjetor tatimor.

Neni 18

(1) Nga tatimi mbi të ardhurat nga puna të realizuar me punë në përfaqësitet e huaja diplomatike dhe konsullore, përkatesisht te përfaqësuesit ose nëpunësit e përfaqësive të tillë në Republikën e Maqedonisë, janë të liruar me kusht të reciprocitetit:

1) shefat e misioneve të huaja diplomatike të akredituara në Republikën e Maqedonisë, personeli i misioneve të huaja në Republikën e Maqedonisë, si dhe anëtarët e familjeve të tyre, nëse ato anëtarë të familjeve nuk janë shtetas ose residentë të Republikës së Maqedonisë;

2) shefat e përfaqësive të huaja konsullore dhe funksionarët konsullorë të cilat janë të autorizuar për kryerjen e funksioneve konsullore, si dhe anëtarët e familjeve të tyre, nëse ato anëtarë të familjeve nuk janë shtetas ose residentë të Republikës së Maqedonisë;

3) funksionarët e OKB-së dhe agjencive të saj të specializuara si dhe ekspertët për ndihmë teknike të OKB-së dhe agjencive të saj të specializuara;

4) personat e punësuar te përfaqësitet e huaja diplomatike dhe konsullore dhe organizatat ndërkombëtare, personat e punësuar te shefat e përfaqësive diplomatike dhe konsullore ose organizatat ndërkombëtare, nëse nuk janë shtetas ose residentë të Republikës së Maqedonisë dhe

5) funksionarë konsullorë nderi të përfaqësive të huaja konsullore, për të ardhura nga puna dhe kompsnime që i marrin nga vendi i cili i ka emëruar për kryerje të funksioneve konsullore.

2. Тë ardhura nga veprimtaria e mëvetësishme

Neni 19

(1) Të ardhura nga veprimtaria e mëvetësishme konsiderohen të ardhurat e realizuara nga veprimtaria ekonomike, të ardhurat nga dhënia e shërbimeve profesionale dhe shërbimeve tjera intelektuale, të ardhurat nga veprimtaria bujqësore dhe të ardhurat nga veprimtaritë tjera qëllimi i fundit i të cilave është realizimi i të ardhurave.

(2) Me të ardhura nga veprimtaria ekonomike nënkuptohen të ardhurat nga veprimtaria e prodhimit, shërbimit, tregtisë, hotelerisë, transportit dhe veprimtari tjetër e ngjashme.

(3) Me të ardhura nga shërbime profesionale dhe shërbime tjera intelektuale nënkuptohen të ardhurat nga veprimtaria shëndetësore, stomatologjike, veterinare, e avokatit, noterisë, këshillimore, kontabilitetit, revizore, vlerësuese, inxhinierike, arkitektonike, gazetarisë, sportit, kulturës dhe veprimtari tjetër intelektuale.

(4) Me të ardhura nga veprimtaria bujqësore nënkuptohen të ardhurat nga prodhimi, përpunimi, ripërpunimi dhe plasmani i prodhimeve personale bujqësore, si dhe rritja e bagëtisë dhe kafshëve tjera të dobishme ekonomikisht dhe plasmani i prodhimeve të tyre.

Neni 20

(1) Obligues i tatimit mbi të ardhurat nga veprimtaria e mëvetësishme është tregtari individ, person fiziki i cili kryen veprimtari bujqësore, personi i cili kryen veprimtari të zejtarisë dhe personi i cili kryen shërbime, i cili realizon të ardhura nga veprimtaria nga neni 19 i këtij ligji.

(2) Obliguesi nga paragrafi (1) i këtij neni regjistrohet në regjistrin përkatës.

Neni 21

Bazë për përllogaritje të tatimit mbi të ardhurat nga veprimtaria e mëvetësishme është dallimi ndërmjet të ardhurave të përgjithshme dhe shpenzimeve të përgjithshme të obliguesit, i rritur për shpenzimet e papranuara për qëllime tatimore.

Neni 22

(1) Nëse më shumë persona fizikë realizojnë të ardhura me kryerje të përbashkët të veprimtarisë, secili prej tyre është obligues i tatimit mbi të ardhurat për pjesën nga të ardhurat që i përket sipas marrëveshjes për kryerje të përbashkët të veprimtarisë. Nëse me marrëveshje nuk është përcaktuar pjesëmarrja e tyre, për përcaktimin e bazës tatimore konsiderohet se të ardhurat ndahen në pjesë të barabarta.

(2) Në lartësinë e obligimit tatimor të personit fizik për pjesën nga të ardhurat nga paragrafi (1) i këtij neni nuk ka ndikim fakti nëse të ardhurat nga kryerja e veprimtarisë së përbashkët janë ndarë ose jo.

Neni 23

Të ardhurat e realizuara të përgjithshme dhe shpenzimet e përgjithshme nga neni 21 i këtij ligji përcaktohen në pajtim me irregullat e kontabilitetit, standardet e kontabilitetit dhe dispozitat e këtij ligji.

Neni 24

(1) Amortizimi i mjeteve jomateriale dhe materiale pranohet si shpenzim nga puna e obliguesit deri në shumën e përcaktuar me aplikim të shkallëve të amortizimit të përcaktuara me nomenklaturën e mjeteve.

(2) Mjetet e amortizuara një herë ose grapi i mjeteve nuk mund përsëri të përfshihen në përllogaritje të amortizimit gjatë përcaktimit të bazës së tatiminimit.

(3) Vlera e mbetur e tanishme e mjeteve të cilat nuk mund të shfrytëzohen më tutje mund të amortizohet në tërësi pavarësisht nga jetëgjatësia e përcaktuar.

(4) Qeveria e Republikës së Maqedonisë e përcaktion Nomenklaturën e mjeteve për amortizim dhe shkallët amortizuese vjetore, si dhe mënyrën e përllogaritjes së amortizimit, përkatësisht shlyerjen e vlerës së mjeteve jomateriale dhe materiale.

Neni 25

Kur me zbatimin e metodës funksionale të amortizimit, amortizimi i përgjithshëm rritet për më shumë se 10% të amortizimit të përllogaritur me metodën proporcionale, për përllogaritje të amortizimit sipas metodës funksionale, nevojitet pëlqim nga organi për të ardhura publike.

Neni 26

Si shpenzime nga puna e obliguesit pranohen edhe:

1) kontributet për sigurim pensional dhe invalidor, sigurimi shëndetësor dhe kontributi për punësim të obliguesit i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e mëvetësishme, tatimi mbi pronën, taksat dhe tatimet tjera publike që janë në funksion të kryerjes së veprimtarisë;

2) tatimi i paguar mbi të ardhurat për pagesa të kryera ndaj personave fizikë.

Neni 27

Shpenzime të papranuara për qëllime tatimore konsiderohen:

1) dënimet dhe penalet me para të paguara nga obliguesi;

2) kamatat ndëshkimore dhe dënimet me para për tatime, kontribute ose tatime tjera publike të papaguara ose të paguara jo në kohë;

3) shpenzime për reprezentim;

4) shpenzime për shfrytëzim dhe mirëmbajtje të automjeteve dhe mjeteve tjera për transport të obliguesit, si dhe shpenzime për shfrytëzim të mjeteve rentakar, në lartësi prej 50% të shumës;

5) pagesat në bazë të bursave;

6) kamatat e kredive që shfrytëzohen për blerje të automobilave për pasagjerë, përvç kamatave për kredi për blerje të mjeteve për marrje me qira (rentakar), mjeteve për transport auto taksi, mjeteve për trajnim të shoferëve dhe mjeteve speciale (për varrim, mjete për ndihmë në rrugë dhe ngjashëm);

7) shuma e kamatës për hua e cila e tejkalon shumën e kamatës e cila do të paguhet për kredi adekuat nga bankat afariste, me ç'rast nëse obliguesi nuk mund në mënyrë të evidentuar të dëshmojë se lartësia e shkallës së kamatës është në pajtim me këtë dispozitë, kamata do të pranohet më së shumti deri në lartësinë e shkallës EURIBOR për kredi devizore me afat adekuat dhe shkallës SKIBOR për kredi me denarë të rritura për një pikë përqindjeje;

8) dallimi ndërmjet çmimit transferues, përkatësisht çmimit sipas cilit realizohet transaksioni ndërmjet personave të lidhur, dhe çmimit të tij tregtar, me ç'rast gjatë përcaktimit të dallimit ndërmjet çmimit transferues dhe çmimit të tregtar shfrytëzohet metodë e çmimeve të krahasueshme të tregut, përkatësisht merren parasysh çmimet që do të realizohen në tregun vendor ose tregjet e huaja komparative kur nuk bëhet fjalë për marrëdhënie të personave të lidhur, e kur kjo nuk është e mundshme shfrytëzohet metodë e çmimit të kostos, përkatësisht merren parasysh çmimet e përcaktuara sipas shpenzimeve për prodhim të rritura përfitimin e zakonshëm;

9) regresi i paguar për pushim vjetor mbi shumën e përcaktuar me Marrëveshjen e përgjithshme kolektive për sektorin privat nga sfera e ekonomisë së Republikës së Maqedonisë;

10) kompensimet nē bazē tē mēditjeve pēr udhētime zyrtare nē vend dhe jashtē vendit, shtesē pēr terren ose jetē tē ndarē nga familia e personit tē punēsuar dhe obliguesit i cili realizon tē ardhura na veprīmtaria e mēvetēsishme, mbi shumēn e pērcaktuar me nenin 12 tē kētij ligi;

11) shuma e kompensimit pēr marrje me qira tē pronēs sē patundshme si dhe shuma e kompensimit tē shpenzimeve lidhur me marrjen me qira tē pronēs pēr personin e punēsuar kur kompensimet i paguan punēdhnēsi;

12) shpenzimet e paguara pēr shfrytēzim tē automobil personal pēr personin e punēsuar dhe pēr obliguesin i cili realizon tē ardhura nga veprīmtaria e mēvetēsishme qē janē nē funksion tē veprīmtarisē, mbi shumēn e pērcaktuar nē nenin 12 tē kētij ligi;

13) ndihma e paguara pēr dēmet e pēsuara nga fatkeqēsiti elementare nē shumē e cila e tejkalon shumēn mē tē ulēt tē pērcaktuar me Marrēveshjen e pērgjithshme kolektive pēr sektorin privat nga sfera e ekonomisē tē Republikēs sē Maqedonisē, pēr person tē punēsuar ose obligues i cili realizon tē ardhura nga veprīmtaria e mēvetēsishme;

14) premia e paguara pēr sigurim jetēsor pēr njē vit kalendarik, pēr persona tē punēsuar dhe pēr obliguesin i cili realizon tē ardhura nga veprīmtaria e mēvetēsishme, mbi dy bruto-rrugo mujore mesatare nē Republikēn e Maqedonisē, tē publikuara nē janar nē vitin rrjedhēs sipas tē dhēnave tē Entit Shtetēror tē Statistikēs;

15) kontributi i paguara nē fondin pensional vullnetar pēr njē vit kalendarik, pēr persona tē punēsuar dhe pēr obliguesin i cili realizon tē ardhura nga veprīmtaria e mēvetēsishme, mbi dy bruto-rrugo mujore mesatare nē Republikēn e Maqedonisē, tē publikuara nē janar nē vitin rrjedhēs sipas tē dhēnave tē Entit Shtetēror tē Statistikēs;

16) shpenzimet pēr propagandē ekonomike tē cilat nuk janē nē funksion tē veprīmtarisē sē obliguesit i cili realizon tē ardhura nga veprīmtaria e mēvetēsishme dhe

17) shpenzime tjera tē cilat nuk janē tē lidhura me kryerjen e veprīmtarisē sē obliguesit i cili realizon tē ardhura nga veprīmtaria e mēvetēsishme.

Neni 28

(1) Obliguesit i zvogēlohet baza tatinore pēr investime tē kryera nē mjete materiale (patundshmēri, stabilimente dhe pajisje) dhe nē mjete jomateriale (softuer kompjuterik dhe patent), pēr zgjerim tē veprīmtarisē sē vet, nē lartēsi prej 30% tē investimeve tē parealizuara, me atē qē ulja e bērē nuk mund tē jetē mē e madhe se 50% e bazēs sē pērcaktuar tatinore pēr periudhēn e njējtē tatinore.

(2) Si investime nē mjete materiale dhe jomateriale nuk konsiderohen, investime nē automobila pasagjerēsh, mobilie, tepihē, mjete audiovizuale, teknikē tē bardhē, vepra artistike nga arti figurativ dhe aplikativ dhe sende tjera dekorative pēr pajimin e hapēsirave administrative, pērveç investimeve nē automobila pasagjerēsh nē veprīmtaritē: marrje me qira tē mjeteve (rentakar), transporti auto taksi, mjete pēr trajnim tē shoferēve dhe mjete speciale (pēr varrim, ndihmē tē shpejtē, mjete pēr ndihmē nē rrugē dhe ngjashēm), pēr tē cilat obliguesi ka tē drejtē tē zvogēlimit tē bazēs tatinore nē lartēsi tē investimit tē realizuar, por jo mē shumē se lartēsia e bazēs tatinore pēr periudhēn e njējtē tatinore.

(3) Pēr realizimin e tē drejtēs sē zvogēlimit tē bazēs tatinore nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) i kētij neni, kusht eshtē obliguesi tē mos i tjetēsorjē ose nē mēnyrē tjetēr t'i bart mjetet pēr periudhē prej pesē vitesh, duke filluar nga viti nē tē cilin eshtē bērē investimi.

(4) Nēse obliguesi nē mēnyrē tē dokumentuar nuk dēshmon se shuma e zvogēlimit tē bazēs tatinore e ka investuar pēr dedikimet nga paragrafēt (1) dhe (2) tē kētij neni dhe nuk i ka shmangur mjetet themelore, e humb tē drejtēn e zvogēlimit sipas kēsaj baze. Tatimi tē cilin do ta

kishte paguar paguajē po tē mos e kishte shfrytēzar kētē zvogēlim paguhet nē shumē tē rritur me kamatē tē pērcaktuar pēr tatimet qē nuk janē paguar nē afatin e pērcaktuar.

(5) Me pērjashtim nga paragrafi (1) i kētij neni, obliguesit i cili eshtē i detyruar qē nē pajtim me Ligjin pēr registrim tē pagesave me para tē gatshme, tē vendosē dhe tē shfrytēzojē sistem fiskal tē pajisjes, pērkatēsisht aparaturē fiskale dhe sistem tē integruar automatik pēr menaxhim, i zvogēlohet tatimi i pērllogarit pēr deri dhjetē aparate tē blera fiskale, nē lartēsi tē vlerēs sē tyre.

(6) Tē drejtēn nga paragrafi (5) i kētij neni obliguesi e realizon me pēlqim nga organi pēr tē ardhura publike pas kērkesēs sē parashtuar deri mē 20 janar vitin e ardhshēm, pas vitit pēr tē cilin parashtrohet kērkesa.

(7) Organi pēr tē ardhura publike eshtē i detyruar qē nē afat prej 30 ditēsh nga dita e parashtrim tē kērkesēs nga paragrafi (6) i kētij neni pēr lēshimin e pēlqimit pēr zvogēlim tē tatimit tē pērllogarit mbi tē ardhurat tē veprojē pēr kērkesen.

(8) Nēse obliguesi nuk e shfrytēzon zvogēlimin nga paragrafi (5) i kētij neni deri nē fund tē vitit rrjedhēs, ka tē drejtē ta bartē nē periudhēn e ardhshēm.

(9) Formēn dhe pērbajtjen e kērkesēs nga paragrafi (6) i kētij i percaktion ministri i Financave.

a) Tatimimi paushall mbi tē ardhurat nga veprīmtaria e mēvetēsishme

Neni 29

(1) Obliguesi i cili pēr shkak tē rethanave tē caktuara nuk eshtē nē gjendje t'i mbajē librat afaristē ose mbajtja e tyre e vështirēson jashtēzakonisht kryerjen e veprīmtarisē, ka tē drejtē tē parashtrojē kērkesē nē organin pēr tē ardhura publike, qē tatimin mbi tē ardhurat tē realizuar nga kryerja e veprīmarisē sē mēvetēsishme ta paguajē sipas neto tē ardhurave tē pērcaktuara nē mēnyrē paushalle.

(2) Kui organi pēr tē ardhura publike do tē vlerēsojē se janē pērbushur kushtet nga paragrafi (1) i kētij neni, i percaktion me aktvendim neto tē ardhurat paushalle tē obliguesit, duke i pasur parasysh:

- 1) vendin ku giendet hapēsira afariste;
- 2) pajisje e hapēsirēs afariste;
- 3) kushtet e tregut nē tē cilat kryhet veprīmtaria;
- 4) sipērfaqja e hapēsirēs afariste;
- 5) mosha dhe aftēsia e obliguesit;
- 6) madhēsia e neto tē ardhurave tē obliguesit i cili nē kushtet tē njējtā ose tē ngjashme kryen veprīmtari tē njējtē ose tē ngjashme dhe

7) irrethana tjera qē ndikojnē nē realizimin e tē ardhurave.

(3) Obliguesi nga paragrafi (1) i kētij neni çdo vit parashtron kērkesē pēr tatimin paushall nē organet pēr tē ardhura publike mē sē voni deri nē fund tē vitit qē i paraprin vitit pēr tē cilin kryhet pērcaktimi i tatimit ose nē afat prej 15 ditēsh ose nga dita e registrim nē registrin adekuat, ose para fillimit tē kryerjes sē veprīmtarisē.

(4) E drejta e tatimin paushall nuk mund t'i pranohet obliguesit:

- 1) i cili kryen veprīmtari tregtare, hotelerike dhe tē komisionit (pērveç obliguesit i cili kryen veprīmtari tregtare veçanērisht pērmes vendeve pēr shitje nē tregjet e gjelbra tē organizuara);
- 2) i cili puneson mē shumē se njē person tjetēr, pērveç obliguesit;

3) nē veprīmtarinē nē tē cilēn investojnē edhe persona tjerē dhe

4) tē ardhurat neto tē tē cilit nē vitin qē i paraprin vitit pēr tē cilin kryhet pērcaktimi i tatimit janē mē tē larta se dhy bruto rrugat mesatare pēr punētor nē Republikēn e Maqedonisē sipas tē dhēnave tē Entit Shtetēror pēr Statistikē.

(5) Нёсе органи пёр тё ardhura publike konstaton se kanë pushuar kushtet пёр тё cilat obliguesit i ёштë pranuar e drejta e tatimit пёр ta paguar sipas тё neto тё ardhurave тё përcaktuara нё ményrë paushalle, нё vitin e ardhshëm do ta ngarkojë тё mbajë libra afaristë.

(6) Formën dhe përbajtjen e kérkesës nga paragafi (1) i këtij i përcakton ministri i Financave.

b) Mbajtja e librave afaristë

Neni 30

(1) Obliguesi i tatimit mbi тё ardhurat nga neni 20 i këtij ёштë i detyruar тё mbajë libra afaristë нё тё cilat i paraqet тё gjitha ndryshimet afariste нё ményrë тё paraparë me këtë ligj.

(2) Obliguesi i tatimit mbi тё ardhurat nga neni 29 dhe neni 47 i këtij ligji nuk ёштë i detyruar тё mbajë libra afaristë.

Neni 31

(1) Obliguesi i tatimit mbi тё ardhurat nga neni 20 i këtij ligji nuk ёштë i detyruar тё mbajë libra afaristë sipas sistemit тё kontabilitetit тё dyfishtë ose тё thjeshtë.

(2) Librat afaristë sipas sistemit тё kontabilitetit тё thjeshtë janë:

- 1) libri i тё ardhurave;
- 2) libri i shpenzimeve;
- 3) libri i mjeteve themelore dhe inventari i imët dhe rezervat dhe
- 4) libri i mjeteve monetare, kérkesave dhe detyrimeve.

Neni 32

(1) Obliguesi ёштë i detyruar që librat afariste dhe evidencën tjetër t'i mbajë нё ményrë тё rregullt, azhurne dhe тё saktë.

(2) Konsiderohet se librat afariste mbahen нё ményrë тё rregullt, azhurne dhe тё saktë nëse:

1) prej tyre mund тё konstatohet puna e përgjithshme e obliguesit, e arsyetur nëpër ndryshime тё caktuara pune dhe atë sipas rendit kronologjik dhe нё bruto shumë pa barazim;

2) нё to regjistrimi i тё ardhurave bëhet çdo ditë, e më së voni нё ditën e ardhshme, ndërsa regjistrimi i shpenzimeve нё afat prej shtatë ditësh nga ndodhja e tyre;

3) regjistrimi i çdo ndryshimi afarist тё mjeteve, тё ardhurave dhe shpenzimeve тё punës kryhet në bazë тё dokumentacionit тё besueshëm тё kontabilitetit dhe

4) нё fillim përkatesisht нё fund тё vitit ёштë bëre regjistrimi i mjeteve, rezervave тё materialeve, prodhimeve тё gatshme, gjysmë prodhimeve dhe prodhimeve тё papërfunduara, тё mallrave tregtare dhe нёse kjo gjendje ёштë regjistruar нё librat afariste.

Neni 33

Pas përfundimit тё vitit afarist, pas regjistrimit тё тё gjitha ndryshimeve afariste, librat afariste myllen.

Neni 34

Obliguesi ёштë i detyruar librat afarist, evidencën tjetër dhe dokumentacionin t'i ruajë нё hapësirën afariste. Nëse mbajtja e librave afaristë i ёштë besuar ndonjë subjekti тё regjistruar që kryen punë kontabilitetit, librat afarist dhe dokumentacioni ruhen нё hapësirat e subjektit.

Neni 35

Formën dhe përbajtjen e librave afaristë, ményrën e mbajtjes сё tyre dhe paraqitjen e rezultatit financiar e përcakton ministri i Financave.

Neni 36

Librat afarist, evidencia tjetër dhe dokumentacioni ruhen сё paku pesë vite nga dita e fundit e librit afarist me тё cilin kanë тё bëjnë, нёse me ligj nuk ёштë caktuar ndryshe.

Neni 37

(1) Obliguesi nga neni 20 i këtij ligji përgatit bilanc vjetor tatimor.

(2) Formën dhe përbajtjen e bilancit tatimor dhe ményrën përgatitjes сё тё njëjtë e përcakton ministri i financave.

3. Тё ardhura nga тё drejtat autoriale dhe тё ngashme

Neni 38

Me тё ardhura prej тё drejave autoriale dhe тё ngashme nënkuptohet kompensimi që e realizon obliguesi me vepra autoriale dhe lëndë тё тё drejave тё ngashme тё rregulluara me Ligjin пёр тё drejta autoriale dhe тё drejtat e ngashme.

Neni 39

(1) Obliguesi i tatimit mbi тё ardhurat nga тё drejtat autoriale dhe тё ngashme ёштë person fizik që realizon kompensim prej тё drejave autoriale dhe тё ngashme.

(2) Obliguesi i tatimit mbi тё ardhurat nga тё drejtat autoriale dhe тё ngashme ёштë person fizik trashëgimtar ose bartës i тё drejave autoriale dhe тё drejte тё ngashme.

Neni 40

(1) Bazë пёр përllogaritje тё tatimit mbi тё ardhurat nga neni 38 тё këtij ligji paraqet kompensimi i realizuar, i zvogëluar пёr shumën e shpenzimeve тё normuara нё lartësi prej:

1) 50% тё kompensimit – пёr vepra skulpture, tapiceri, keramikoplastikë, qeramikë artistike dhe vitrazh;

2) 40% тё kompensimit - пёr fotografi artistike, pikture нё mur dhe pikture нё hapësirë нё teknikat: afresk, grafikë, mozaik, intarsi, emal, sende me intarsion dhe emalim, kostumografi, kreacione mode dhe përpunim artistik тё tekstilit (tekstil i thurrur, tekstil i shtypur dhe ngashëm), vepra тё artit figurativ, vepra grafike, formësim industrial me përpunim тё modeleve dhe maketave, plastmasë e imët, zgjidhje artistike пёr skenografi, vepra muzikore dhe kinematografike dhe vepra restaurimi dhe konservimi нё fushën e kulturës dhe artit;

3) 30% тё kompensimit – пёr vepra shkencore, profesionale dhe publicistike, realizim тё veprave artistike нё fushën e muzikës serioze, baletit, operës dhe aktrimit teatral dhe filmik, пёr recitum, incizim тё filmave dhe skicave ideore пёr tapiceri dhe skicave ideore пёr kostumografi;

4) 20% тё kompensimit - пёr përkthime, ligjërimë dhe krijimtari тё ngashme intelektuale, realizim тё programeve тё estradës тё muzikës argëtuese dhe popullore si dhe пёr vepra tjera autoriale dhe lëndë тё тё drejave тё ngashme тё cilat nuk janë shënuar нё këtë nen.

Neni 41

Obliguesit, trashëgues apo bartës, тё cilit i ёштë bartur e drejta autoriale dhe lënda e тё drejte тё ngashme нё pajtim me ligjin, si shpenzime i pranohen vetëm kompensimet e paguara тё agjencisë autoriale dhe тё personave тё autorizuar пёr shitje dhe pagesë тё тё ardhurave.

4. Тё ardhura nga shitja e prodhimeve personale bujqësore

Neni 42

Me тё ardhura nga shitja e prodhimeve personale bujqësore nënkuptohen тё ardhura тё cilat obliguesi i realizon nga qarkullimi i prodhimeve bujqësore nga prodhimitaria e vet.

Neni 43

Obligues i tatimit mbi tē ardhurat nga shitja e prodhimeve personale bujqësore është personi fizik i cili realizon tē ardhura nga shitja e prodhimeve personale bujqësore ndaj paguesve që mbajnë libra afaristë dhe personave fizikë jashtë vendeve tē shitjes nē tregjet e gjelbra, e që nuk tatumohet nē pajtim me nenin 20 tē këtij ligji.

Neni 44

Bazë pér përllogaritjen e tatimit mbi tē ardhurat nga nenin 42 i këtij ligji paraqet dallimi ndërmjet tē ardhurave tē realizuara tē përgjithshme dhe shpenzimeve tē normuara nē lartësi prej 80%.

Neni 45

Nëse obliguesi nga nenin 43 i këtij ligji realizon tē ardhura tē përgjithshme gjatë viti që tejkalojnë shumën prej 1.000.000 denarësh, është i obliguar që më së voni deri më 15 janar tē vitit tē ardhshëm tē regjistrohet pér kryerje tē veprimtarisë nē pajtim me ligjin.

Neni 46

(1) Obliguesi nga nenin 43 i këtij ligji i cili gjatë vitit kalendarik ka realizuar tē ardhura nga shitja e prodhimeve personale bujqësore, që nuk e tejkalojnë shumën prej 1.000.000 denarësh, ka tē drejtë kthimi tē tatimit tē paguar pér tē ardhurat e realizuara nga shitja e produkteve personale bujqësore.

(2) Tē drejtën pér kthim tē tatimit tē paguar nga paragrafi (1) i këtij nenin nuk e realizon obliguesi i cili nē vitin kalendarik ka realizuar tē ardhura tjera që tatumohen nē pajtim me dispozitat e këtij ligji.

(3) Tē drejtën pér kthim tē tatimit tē paguar nga paragrafi (1) i këtij nenin e realizon obliguesi i cili nē vitin kalendarik ka realizuar tē ardhura që nuk tatumohen nē pajtim me dispozitat e këtij ligji, përvëc tē ardhurave nga nenin 13 i këtij ligji.

(4) Në bazë tē tē dhënavë nga fletëparaqitjet e vërtetuara vjetore tatumore, organi pér tē ardhura publike përpilon listë tē obliguesve tē cilëve duhet t'u kthehet tatumit i paguar që parashtrohet në Ministrinë e Bujqësi, Pylltarisë dhe Ekonomi së Ujërave, pér vërtetimin ose korrigjimin e tē dhënavë.

(5) Pas kontrollimit tē tē dhënavë nga lista nga paragrafi (4) tē këtij nenin, nëpërmjet krahasimit me tē dhënat nga Regjistri unik i ekonomive bujqësore dhe tē dhënat tjera me tē cilat disponon Ministria e Bujqësi, Pylltarisë dhe Ekonomi së Ujërave, lista pas vërtetimit ose korrigjimit dërgohet te organi pér tē ardhura publike.

(6) Kthimi i tatimit tē paguar bëhet më së voni deri nē fund tē vitit që vijon pas vitit me tē cilin ka tē bëjë fletëparaqitja e vërtetuar tatumore vjetore.

Neni 47

(1) Obliguesi i tatimit mbi tē ardhurat, i cili realizon tē ardhura nga shitja e produkteve tē veta bujqësore nē pikat e shitjes nē tregjet e gjelbra, e nuk tatumohet nē përputhje me dispozitat e nenit 20 tē këtij ligji, tatumohet sipas tē ardhurave neto tē pëcaktuara paushalle.

(2) Tē ardhurat neto paushalle nga paragrafi (1) i këtij nenin i përcakton organi i tē ardhurave publike nē bazë tē lartësisë së qirasë nē pikën e shitjes nē tregun e gjelbër dhe madhësisë së tē ardhurave neto tē obliguesit i cili nē kushte tē njëjtë ose tē ngjashme kryen veprimtari tē njëjtë ose tē ngjashme.

5. Tē ardhurat mbi tē drejtat e pronësisë industriale**Neni 48**

Me tē ardhura nga tē drejtat e pronësisë industriale nënkuptohet kompensimi që obliguesi e realizon nga tē drejtat e rregulluara me Ligjin pér pronësinë industriale.

Neni 49

(1) Obliguesi i tatimit mbi tē ardhurat nga tē drejtat e pronësisë industriale është personi fizik i cili realizon kompensim nga tē drejtat e pronësisë industriale.

(2) Obliguesi i tatimit mbi tē ardhurat, nga tē drejtat e pronësisë industriale është edhe personi fizik trashëgues ose bartës i tē drejtave tē pronësisë industriale.

Neni 50

(1) Bazë pér llogaritjen e tatimit mbi tē ardhurat nga tē drejtat e pronësisë industriale paraqet kompensimi nga nenin 48 i këtij ligji që e realizon obliguesi i zvogëluar pér shpenzimet e normuara nē lartësi prej 10%.

(2) Pér obliguesin, trashëgues ose bartës i tē drejtave tē pronësisë industriale, tē cilët i është barturr e drejta e pronësisë industriale nē përputhje me ligjin, bazë pér llogaritjen e tatimit paraqet shuma e plotë e kompensimit.

6. Tē ardhurat nga qiraja dhe nënqiraja**Neni 51**

Me tē ardhurat e qirasë dhe nënqirasë nënkuptohet tē ardhurat që i realizon obliguesi nga qiraja dhe nënqiraja e pronës së tundshme dhe tē patundshme.

Neni 52

Obliguesi i tatimit mbi tē ardhurat nga qiraja dhe nënqiraja e pronës së tundshme dhe tē patundshme është personi fizik i cili realizon tē ardhura tē qirasë dhe nënqirasë.

Neni 53

(1) Bazë pér llogaritjen e tatimit mbi tē ardhurat nga qiraja paraqesin tē ardhurat bruto tē zvogëluara pér shpenzimet e normuara nē lartësi prej 10% tē ardhurave.

(2) Me përashtim tē paragrafit (1) tē këtij nenin, bazë pér llogaritje tē tatimit mbi tē ardhurat nga qiraja e hapësirave tē pajisura banesore dhe afariste paraqesin tē ardhurat bruto tē zvogëluara pér shpenzimet e normuara nē lartësi prej 15% tē ardhurave.

(3) Bazë pér llogaritjen e tatimit mbi tē ardhurat nga nënqiraja paraqesin tē ardhurat bruto tē zvogëluara pér qiranë e paguar nga qiradhënesi.

(4) Në tē ardhurat nga qiraja dhe nënqiraja përfshihen edhe kompensimet e shpenzimeve pér riparime, rinnovime, investime dhe ngjashëm, tē cilat qiramarrësi, përkatësishëti nënqiramarrësi i kryen pér llogari tē qiradhënesit.

Neni 54

Nëse tē ardhurat e paraqitura nga qiraja dhe nënqiraja janë më tē ulëta nga ato që mund tē arrihen nē rastet lokale, organi i tē ardhurave publike i përcakton tē ardhurat e mundshme me krahasimin e qirasë pér pronë tē ngjashme që jepet me qira dhe nënqira, nē kushte përafërsisht tē barabarta.

7. Tē ardhurat nga kapitali**Neni 55**

Me tē ardhura nga kapitali nënkuptohen:

1) devidenda dhe tē ardhura tjera tē realizuara me pjesëmarrje nē fitim te personat juridikë;

2) kamata nga huat e dhëna personave fizikë dhe juridikë;

3) kamata nga depozitat;

4) kamat nga letrat me vlerë dhe

5) tē ardhura tjera nga letra me vlerë ose instrumente financiare.

Neni 56

Obliguesi i tatimit mbi tē ardhurat nga kapitali është personi fizik i cili realizon tē ardhura nga nenin 55 i këtij ligji.

Neni 57

(1) Bazë pér tatimin mbi tē ardhurat nga neni 55 pikat 1) tē këtij ligji paraqet shuma e dividendave bruto, përkatesisht e tē ardhurave nga pjesëmarrja nē fitim, tē ndara obliguesit.

(2) Bazë pér tatimin mbi tē ardhura nga neni 55, pikat 2) dhe 4) tē këtij ligji paraqet shuma e kamatës së llogaritur.

(3) Bazë pér tatimin mbi tē ardhurat nga neni 55 pikat 3) tē këtij ligji paraqet shuma e kamatës së llogaritur që i tejkalon 15.000 denarë nē nivel vjetor nē kundërvlerë tē valutës së depozitës.

(4) Bazë pér tatimin mbi tē ardhura nga neni 55 pikat 5) tē këtij ligji paraqet shuma e tē ardhurave bruto.

8. Fitimet kapitale

Neni 58

(1) Me fitim kapital nēnkuptohet dallimi ndërmjet çmimit tē blerjes dhe shitjes ose shkëmbimit tē pronës së patundshme, letrave me vlerë, pjesëmarrjes nē kapital, pronë tjetër tē tundshme ose jomateriale.

(2) Me pronë jomateriale nga paragrafi (1) i këtij neni nēnkuptohet prona pa përbajtje fizike, e cila mund tē identifikohet.

(3) Nëse dallimi nga paragraf (1) i këtij neni është negativ, realizohet humbje kapitale.

Neni 59

Obligues i tatimit mbi tē ardhurat kapitale është personi fizik i cili realizon fitim nga neni 58 paragrafi (1) i këtij ligji.

Neni 60

(1) Bazë e tatimit mbi tē ardhurat nga fitimet kapitale parqet dallimi ndërmjet çmimit tē shitjes së pronës së patundshme, letrave me vlerë, pjesëmarrjes nē kapital, pronë tjetër tē tundshme dhe jomateriale dhe çmimit tē tyre blerës (furnizues).

(2) Me përashtim tē paragrafit (1) tē këtij neni, përfitimin kapital që rrjedh nga shitja e letrave me vlerë, pjesëmarrja nē kapital, pronë tjetër tē tundshme dhe tē patundshme nē tē cilën obliguesi jeton së paku një vit përparrë shitjes, pranohen shpenzimet e normuara prej 10%.

(3) Obliguesit i cili realizon fitime kapitale nga shitja e pronës së patundshme, me kërkësë tē tij, nē vend tē shpenzimeve tē normuara i pranohen shpenzimet reale për depozitimë investuese, nëse i dëshmon nē mënyrë tē dokumentuar.

Neni 61

(1) Për qëllimet e përcaktimit tē fitimet kapital, si çmim shitës i letrave me vlerë, pjesëmarrja nē kapital, pronë tjetër tē tundshme dhe pronë jomateriale llogaritet çmimi i kontraktuar, respektivisht çmimi tē cilin organi pér tē ardhura publike do ta përcaktojë nëse vlerëson se çmimi i kontraktuar është më i ulët se ai i tregut.

(2) Si çmim i shitjes gjatë shitjes së pronës së patundshme është çmimi i kontraktuar, ndërsa nëse organi pér tē ardhura publike vlerëson se çmimi i kontraktuar është më i ulët se çmimi i tregut, çmim i shitjes konsiderohet vlera e tregut tē pronës së patundshme, e përcaktuar nga njësia e vetëqeverisjes lokale dhe Qyteti i Shkupit sipas Metodologjisë pér përcaktimin e vlerës së tregut tē pronës së patundshme, pa tatimin mbi qarkullim tē patundshmërive.

(3) Me qëllim tē përcaktimit tē fitimet kapital, si çmim i blerjes (furnizimit) çmim i pronës së patundshme, letrave me vlerë, pjesëmarrjes nē kapital, pronë tjetër tē tundshme dhe pronë jomateriale, konsiderohet çmimi me tē cilin obliguesi e ka fituar pronën e patundshme, letrat me vlerë, pjesëmarrjen nē kapital dhe pronë tjetër tē tundshme dhe jomateriale.

(4) Gjatë shitjes së pronës së patundshme që vetë obliguesi e ka ndërtuar, çmimi i blerjes konsiderohet çmimi i patundshmërisë tē cilin obliguesi do ta dëshmojë me dokument, në bazë tē shpenzimeve tē bëra pér ndërtimin e patundshmërisë. Nëse i njëjtë nuk mund tē vërtetohet, çmim i blerjes do tē konsiderohet çmimi i kostos (çmimi i ndërtimit) i patundshmërisë së njëjtë ose tē ngjashme gjatë periudhës së ndërtimit nē zonën ku ndodhet prona e patundshme, ndërsa nëse nē atë zonë nuk ka pronë tē tillë tē patundshme nē atë rast çmim i blerjes do tē konsiderohet çmimi i kostos (çmimi i ndërtimit) i pronës së njëjtë ose tē ngjashme gjatë periudhës së ndërtimit, i cili do tē përcaktohet si çmim mesatar pér territorin e Republikës së Maqedonisë.

(5) Si çmim i blerjes (furnizimit) tē letrave me vlerë tē cilat janë shitur ose janë blerë nē bursë llogaritet çmimi tē cilin obliguesi e dokumenton si tē paguar real, ose nëse nuk e bën këtë, çmimi më i ulët i publikuar nē bursë sipas tē cilës është kryer shitblerja pér periudhë njëvjeçare, që i paraprin shitjes së letrave me vlerë.

(6) Te letrat me vlerë që nuk kotojnë nē bursë, si çmim furnizues llogaritet çmimi që obliguesi e dokumenton si vërtetë tē paguar ose, nëse nuk e bën këtë, vlerën nominale tē tij.

Neni 62

(1) Humbja kapitale e realizuar me shitjen e letrave me vlerë mbulohet me fitime kapitale tē realizuara me shitjen e letrave me vlerë.

(2) Nëse edhe pas mbulimit tē kryer, sipas paragrafit (1) tē këtij neni, paraqitet humbje kapitale, shuma e tepërt do tē bartet nē fitimet e ardhshme kapitale nē tri vitet e ardhshme.

Neni 63

Tatimi mbi tē ardhurat nuk paguhet pér fitimet kapitale tē realizuara nga shitja e pronës së patundshme, nëse:

- obliguesi që jeton së paku një vit nē pronën e patundshme përparrë shitjes, e shet atë pas skadimit tē tri viteve nga data e marrjes;

- obliguesi e shet pronën e patundshme pas skadimit tē pesë viteve nga data e marrjes;

- obliguesi e shet pronën e patundshme tē fituar nē bazë tē trashëgimisë ose si dhuratë e cila është liruar nga pagesa e tatimeve nē përputhje me dispozitat e Ligjit mbi tatimet nē pronë;

- obliguesi e shet pronën e patundshme tē fituar nēpërmjet denacionalizimit dhe

- tē ardhurat realizohen nga shitja e bërë ndërmjet bashkëshortëve, si dhe nga bashkëshortët, e kryer pér një person tē tretë nē rast se prona e patundshme është nē lidhje tē drejtpërdrejtë me divorcin.

9. Fitimet nga lojërat e fatit

Neni 64

Me fitimet nga lojërat e fatit nēnkuptohen tē ardhurat që obliguesi i realizon duke marrë pjesë nē lojërat e fatit tē regjuluara me Ligjin pér lojërat e fatit dhe lojërat argettuese.

Neni 65

Obligues tatimor mbi tē ardhurat pér fitimet nga lojërat e fatit është personi fizik i cili ka realizuar fitim nga neni 64 i këtij ligji.

Neni 66

(1) Baza pér llogaritjen e tatimit mbi fitimin nga lojërat e fatit paraqet shuma e rrogës individuale tē fitimit.

(2) Me përashtim tē paragrafit (1) tē këtij neni, bazë pér llogaritjen e tatimit mbi fitimin pér fitimet nga lojërat e fatit nē bastore paraqet shuma e pagesës individuale tē fitimit e zvogëluar pér shumën e pagesës individuale nē bazë tē së cilës fitimi është realizuar.

(3) Me fitim të paguar individual nuk nënkuptohen fitimet e realizuara gjatë lojës së fatit.

(4) Nëse fitimi nga lojërat e fatit përbëhet nga lëndë, bazë të tatimit paraqet vlera e tregut të lëndëve në momentin e realizimit të fitimit.

Neni 67

(1) Tatimi mbi fitimin për fitimet nga lojërat e përgjithshme të fatit nuk paguhet nëse pagesa individuale e fitimit nuk tejkalon shumën prej 5.000 denarësh.

(2) Nëse shuma individuale e fitimit nga lojërat e përgjithshme të fatit është më e madhe se shuma e përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni, tatimi llogaritet për shumën e përgjithshme të fitimit.

10. Të ardhurat nga sigurimi

Neni 68

Me të ardhura nga sigurimi nënkuptohen:

- 1) premia për sigurimin e jetës e paguar nga një person juridik ose nga obliguesi i cili realizon të ardhura nga një aktivitet i pavarur;

- 2) premia për sigurimin jo-jetësor e paguar nga një person juridik ose obliguesi i cili realizon të ardhura nga një veprimtari e pavarur, përvèç premisë e cila është e liruar nga tatimi në pajtim me nenin 12 pikën 34) të këtij ligji dhe

- 3) shuma e paguar e siguruar, përvèç kompensimit të dëmit në pajtim me nenin 12 të këtij ligji.

Neni 69

Obligues tatimore mbi të ardhurat e sigurimit është personi fizik i cili realizon të ardhura nga neni 68 i këtij ligji.

Neni 70

Bazë të llogaritjes së tatimit mbi të ardhurat nga sigurimi paraqet:

- 1) shuma e premisë e paguar për sigurimin e jetës nga personi juridik ose nga obliguesi i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur, mbi shumën e përcaktuar në nenin 12 pikën 35) të këtij ligji;

- 2) shuma e premisë e paguar për sigurim jojetësor nga personi juridik ose nga obliguesi i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur dhe

- 3) shuma e shumës së siguruar të premive të paguara për sigurim jetësor në rastet kur premitë janë paguar nga personi fizik, respektivisht shuma e shumës së siguruar e zvogëluar për shumën e premive për sigurim jetësor të cilat janë tatimuar në pajtim me pikën 1) të këtij neni.

11. Të ardhura tjera

Neni 71

(1) Të ardhura të tjera në kuptim të këtij ligji janë secilat të ardhura që nuk konsiderohen si të ardhura të personave fizikë nga neni 3 paragrafi 1 pikat 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8), 9) dhe 10) të këtij ligji dhe nuk përashtohen nga tatimimi me disponitat e nenit 12 të këtij ligji.

(2) Si të ardhura tjera, në kuptimin e këtij ligji, llogariten edhe të ardhurat e krijuara nga shitja e hedhurinave të fortë të dobishme, të ardhura të realizuara me tregtia elektronike nëpërmjet internetit, të ardhurat nga marketingu i shërbimeve të internetit, shuma e ndihmës financiare të papërdorur nga neni 12 pika 31) të këtij ligji, shuma e mjeteve financiare të donuara të pashfrytëzuara nga neni 12, pika 32 të këtij ligji, si dhe shkurtimet në tregti që nuk janë shkaktuar nga ngjarje të jashtëzakonshme (vjedhje, zjarr ose fatkeqësi të tjera natyrore), të cilat nuk janë në shpenzim të rrogës së personit përgjegjës.

Neni 72

Obligues i tatimit mbi të ardhura nga të ardhurat tjera është personi fizik i cili realizon të ardhura nga neni 71 i këtij ligji.

Neni 73

(1) Bazë për llogaritjen e tatimit mbi të ardhura nga neni 71 i këtij ligji janë të ardhurat bruto.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, përvèç llogaritjes së tatimit mbi të ardhurat nga shitja e hedhurinave të fortë të dobishme paraqesin të ardhurat bruto të zvogëluara për shpenzimet e normuara në lartësi prej 50%.

PJESA E TRETË PËRCAKTIMI, LLOGARITJA DHE PAGESA E TATIMIT MBI TË ARDHURA

1. Përcaktimi i tatimit

Neni 74

(1) Përcaktimin e tatimit mbi të ardhurat e kryen organi për të ardhura publike, nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(2) Organit për të ardhura publike e përcakton tatimin në bazë të të ardhurave të parashikuara, librave afarisë të mbajtura nga obliguesi, të dhënat zyrtare të marra nga organi nëpërmjet kontrollit, si dhe në bazë të të dhënavë dhe dëshmive tjera që do të vijnë në procedurën për përcaktimin e tatimit.

Neni 75

(1) Personi fizik i cili i dhuron mjete financiare personit juridik sipas dispozitave të Ligjit për donacione dhe sponzorime në veprimtari publike, ka të drejtë të zvogëlojë tatimin mbi të ardhurat të përcaktuar në fletëparaqitjen tatimore në lartësi prej 20% të borxhit tatimore vjetor të dhënësit të donacionit, por jo më shumë se 24.000 denarë.

(2) Për të realizuar nxitjen tatimore, personi fizik - dhurues i donacionit tek organi i të ardhurave publike duhet të dorëzojë një raport deri më 31 janar të vitit të ardhshëm.

(3) Formën, përbajtjen dhe mënyrën e paraqitjes dhe miratimit të raportit nga paragafi (2) i këtij neni i përcakton ministri i Financave.

2. Procedura e veçantë për përcaktimin e tatimit

Neni 76

Kur një person zoteron një pronë ose disponon me mjete më të mëdha se ato të tatimuarat, me origjinë nga të ardhurat për të cilat nuk është përcaktuar tatim ose nuk është përcaktuar mjaftueshmë dhe origjina e të cilat nuk mund të dëshmohet, organi për të ardhura publike miraton aktvendim për përcaktimin e tatimit mbi këto të ardhura.

Neni 77

Bazë për llogaritjen e tatimit paraqet dallimi midis vlerës së pronës dhe lartësisë së dëshmuar të mjeteve përfitimin e tij.

Neni 78

Tatimi mbi të ardhurat e paparaqitura llogaritet me shkallë prej 70%.

3. Përllogaritja e akontacionit të tatimit mbi të ardhurat gjatë vitit

Neni 79

(1) Për llojet e veçantë të të ardhurave nga neni 3 i këtij ligji, gjatë vitit llogaritet akontacion i tatimit mbi të ardhurat që paguhet pas mbajtjes në burim nga të gjitha të

ardhurat pas llogaritjes elektronike të dorëzuar nga paguesi, llogaritja e parashtruar elektronike nga person fizik ose në bazë të aktvendimit të organit për të ardhura publike, përvèç nëse nuk përcaktohet ndryshe me këtë ligj.

(2) Akontacioni nga paragrafi (1) i këtij neni paraqet shumën e tatimit të cilën obliguesi e paguan gjatë vitit, para përcaktimit të tatimit vjetor mbi të ardhura me fletëparaqitje vjetore tatimore.

(3) Shuma e akontacionit të paguar të tatimit mbi të ardhura nga paragrafi (1) i këtij neni, mbahet në burim nga tatimi mbi të ardhurat vjetore të llogaritura ndërsa zvogëlimet pranohen në shumën në të cilën janë miratuar gjatë llogaritjes akontative.

a) Akontacioni i tatimit të mbajtur në burim

Neni 80

(1) Akontacioni i tatimit mbi të ardhurat paguhet pas mbajtjes në burim, respektivisht paguesi i të ardhurave e llogarit, mban dhe paguan tatimin mbi të ardhurat për obliguesin gjatë çdo pagesë të llojeve të mëposhtme të të ardhurave:

- 1) të ardhura nga puna;
- 2) të ardhura nga të drejtat e autorit dhe të ngashme;
- 3) të ardhurat nga shitja e produkteve të veta bujqësore, nëse paguesi i të ardhurave mban libra afaristë;
- 4) të ardhura nga qiraja dhe nënqiraja, nëse paguesi i të ardhurave mban libra afaristë;
- 5) të ardhurat nga të drejtat e pronësisë industriale
- 6) të ardhura nga kapitali, përvèç të ardhurave nga kamatat nga depozitat;
- 7) fitimet nga lojërat e fatit ;
- 8) të ardhura nga sigurimi dhe
- 9) të ardhura tjera, nëse paguesi i të ardhurave mban libra afaristë.

Neni 81

Gjatë llogaritjes së tatimit të mbajtur në burim të të ardhurave nga neni 80 i këtij ligji të realizuara nga person fizik - jorezident i cili është pronar real i atyre të ardhurave, paguesi i të ardhurave zbaton dispozitat e marrëveshjes së vlefshme për shmangien e tatimit të dyfishtë, nëse personi fizik e dëshmon statusin e rezidentit tatimor të shtetit me të cilin Republika e Maqedonisë ka lidhur marrëveshje.

Neni 82

(1) Nëse marrësi i të ardhurave që tatimohen me tatim të mbajtur në burim është një rezident tatimorë një vendi të huaj me të cilin Republika e Maqedonisë ka lidhur marrëveshje për shmangien e tatimit të dyfishtë, atëherë në të ardhurat e tatimuara zbatohet shkalla tatimore e cila nuk duhet të tejkalojë lartësinë e shkallës tatimore që është përshkruar për atë lloj të ardhurash në pajtim me marrëveshjen.

(2) Përjashtim tatimor ose normë më e ulët e përcaktuar në marrëveshje me një shtet të huaj do të zbatohet për të ardhurat që tatimohen me tatim të mbajtur në burim nëse paguesi disponon me formularë të vërtetuar nga organi për të ardhura publike dhe organi tatimor kompetent i shtetit të huaj ose leje për përjashtim nga tatimi të lëshuar nga organi për të ardhura publike.

(3) Mënyrën e zbatimit të përjashtimit ose zvogëlimit tatimor në përpunje me marrëveshjet ndërkombëtare për shmangien e tatimit të dyfishtë të të ardhurave të realizuara nga personi fizik i huaj, si dhe formën dhe përbajtjen e formularëve të përmendur në paragrafin (2) të këtij neni i përcaktion ministri i Financave.

(4) Organ i përjashtimit ose zvogëlimit tatimor në leje ose të miratojë aktvendim përfundim të lëshimit te lejes pas kërkessave të paraqitura për përjashtim tatimor ose shkallë më të ulët nga paragrafi (2) i këtij neni, në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtrimit të kërkessës.

Neni 83

(1) Nëse paguesi i të ardhurave zbaton dispozita nga marrëveshja për shmangien e tatimit të dyfishtë, ndërsa nuk janë plotësuar kushtet nga netet 81 dhe 82 të këtij ligji dhe për këtë arsyen paguhet një shumë më e vogël e tatimit, paguesi i të ardhurave është i detyruar të kompensojë dallimin ndërmjet tatimit të paguar dhe shumën e mbetur të tatimit në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

(2) Organi për të ardhura publike me kërkeshë të jorezidentit detyrohet të lëshojë vërtetim për tatimin e paguar në Republikën e Maqedonisë.

Neni 84

(1) Akonotacioni të tatimit mbi të ardhurat nga neni 80 i këtij ligji llogarit paguesi për secilin obligues dhe për çdo të ardhur të paguar në veçanti.

(2) Akontacioni i tatimit mbi të ardhurat nga qiraja dhe nënqiraja (nëse paguesi i të ardhurave mban libra afaristë), i të ardhurave nga të drejtat e pronësisë industriale, të ardhurat nga kapitali, fitimet nga lojërat e fatit, të ardhurat nga sigurimet dhe të ardhurat tjera të llogaritura në bazë tatimore të përcaktuar në mënyrë përkatëse, duke zbatuar një shkallë të vetme prej 15% ndërsa tatimi i llogaritur dhe i paguar i mbajtur në burim konsiderohet si detyrim tatimor përfundimisht i shlyer.

(3) Akontacioni i tatimit mbi të ardhurat nga puna, të ardhurat nga të drejtat e autorit dhe të drejtat e ngashme dhe të ardhurat nga shitja e produkteve bujqësore personale (nëse paguesi i të ardhurave mban libra afaristë) llogaritet në bazë tatimore përkatëse të përcaktuar duke zbatuar shkallët e mëposhtme:

Në bazë tatimore mujore	me shkallë
deri 90.000 denarë	10%
deri 90.001 denarë	9.000 denarë + 18% në pjesën e të ardhurave mbi 90.000 denarë

Neni 85

(1) Paguesi nga neni 84 i këtij ligji, përpëra çdo pagesë të të ardhurave, në të cilën paguhet akontacioni i tatimit të mbajtur në burim, është i detyruar të dorëzojë në organin e të ardhurave publike përllogaritje për të ardhurat bruto, zbritjet, tatimin e llogaritur të mbajtur në burim dhe neto - të ardhurat për pagesë, për çdo pages individualisht.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) i këtij neni, paguesit e fitimeve nga lojërat e veçanta të fatit janë të detyruar të dorëzojnë tek organi për të ardhura publike raport mësim të ardhurave të paguara - fitimet nga lojërat e fatit dhe për tatimin e llogaritur dhe të paguar të mbajtur në burim, më së voni deri më 7-in e muajit rrjedhës për muajin paraprak.

(3) Paguesi i fitimeve nga lojërat e veçanta të fatit të përmendura në paragrafin (2) të këtij neni, është i detyruar të dorëzojë tek organi për të ardhura publike raport mësim të ardhurave të paguara - fitimet nga lojërat e fatit dhe për tatimin e llogaritur, më së voni deri më 31 janar të vitit që vijon pas vitit në të cilin janë realizuar të ardhurat.

(4) Paguesi i kamatave nga depozitat është i detyruar të dorëzojë tek organi për të ardhura publike raport vjetor mbi interesin e llogaritur, më së voni deri më 31 janar të vitit që vijon pas vitit në të cilin janë realizuar të ardhurat.

(5) Llogaritja nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni dorëzohet me anë të transmetimit të të dhënave në formë elektronike.

(6) Llogaritjen nga paragrafi (1) i këtij neni e miraton organi i të ardhurave publike, para se të kryhet pagesa e tatimit dhe pagesa e të ardhurave te bartësi si qarkullimit pagesor.

(7) Llogaritjen nga paragrafi (2) i këtij neni e miraton organi për të ardhura publike para se të kryhet pagesa e tatimit te bartësi i qarkullimit pagesor.

(8) Ministri i Financave përcakton mënyrën e llogaritjes dhe pagesës së pagesave të akontacioneve të tatimit mbi të ardhurat, formën dhe përbajtjen dhe mënyrën e paraqitjes dhe miratimit të llogaritjes elektronike të të ardhurave dhe tatimit.

(9) Formën, përbajtjen dhe mënyrën e paraqitjes së raportit nga paragrafi (3) dhe paragrafi (4) të këtij neni e përcakton ministri i Financave.

(10) Në përashtim të paragrafit (1) të këtij neni, obliguesi për llogaritje dhe pagesë të tatimit mbi të ardhura në bazë të rrogës, kompensimit të rrogës dhe pagesës në bazë të suksesit afarist të punëdhënësitet detyrohet që llogarinë ta kryejë një herë në muaj, individualisht për çdo obligues për pagesë për muajin përkatës dhe të dhënat për rrogën e llogaritur ose pjesë të rrogës, kompensim të rrogës dhe pagesës në bazë të suksesit afarist t'i dorëzojë te organi për të ardhura publike më së voni deri më datën 10-të në muajin rrjedhës përmuanjak paraprak më mënyrë elektronike, në formular të nënshtkuar me Rregullore përmënyrën e llogaritjes dhe pagesës të kontributave nga sigurimi i detyrueshëm social.

(11) Paguesi nga neni 84 i këtij ligji detyrohet që obliguesit t'i lëshojë ekzemplar nga llogaritia e akontacionit të tatimit mbi të ardhura dhe kontributet e paguara gjatë secilës pagesë.

(12) Organi i të ardhurave publike me detyrë zyrtare grumbullon të dhëna nga subjektet tjera që janë me rëndësi për përcaktimin e tatimit, ndërsa kanë të bëjnë me të ardhurat e realizuara të personave fizikë.

Neni 86

(1) Tregtar i cili organizon treg të gjelbër në të cilin kryhet tregti me shumicë dhe pakicë detyrohet që organit për të ardhura publike t'i dorëzojë raport përfshirët zuesve e vendeve të shitjes në tregje të gjelbra, më së voni deri në fund të vitit që paraprin vitin për të cilin kryhet përcaktimi i tatimit.

(2) Për çdo ndryshim të numrit të shfrytëzuesve të vendeve të shitjes në tregjet e gjelbra, tregtar i cili organizon treg të gjelbër detyrohet që organit për të ardhura publike t'i dorëzojë raportin nga paragrafi (1) i këtij neni më së voni deri me datën 10-të në muajin që vijon pas muajit me të cilin ka të bëjë ndryshimi.

(3) Formën dhe përbajtjen e raportit nga paragrafi (1) i këtij neni e përcakton ministri i Financave.

b) Akontacioni i tatimit që e llogarit obliguesi

Neni 87

(1) Gjatë vitit obliguesi llogarit dhe paguan akontacion të tatimit mbi të ardhura përllojet e të ardhurave si vijon:

1) të ardhurat nga qiraja dhe nënqiraja, të realizuara nga dhënia;

- personave fizikë,

- personave fizikë që realizojnë të ardhura nga veprimtaria e pavarur, ndërsa tatimin e paguajnë sipas të ardhurave-neto të përcaktuara,

- përfaqësive diplomatike, përkatesisht konsullore të shteteve të huaja dhe organizatave ndërkombëtare, në rastet kur obliguesi realizon të ardhura bruto;

- 2) fitimet kapitale;

- 3) të ardhurat e realizuara nga jashtë;

- 4) të ardhurat nga puna në përfaqësitetë diplomatike, përkatesisht konsullore të shteteve të huaja dhe organizatave ndërkombëtare, tek përfaqësuesit dhe zyrtarët e përfaqësive të tillë që kanë imunitet diplomatik për të cilët vetë obliguesi e përcakton dhe paguan tatimin;

5) të ardhurat nga shitja e prodhimeve personale bujqësore të personave fizikë jashtë vendeve të shitjes në tregjet e gjelbra;

6) të ardhurat e realizuara nga kryerja e shërbimeve kohë pas kohe ose të përkohshme ndaj personave fizikë;

7) të ardhurat nga neni 3 paragrafi (1) pikë 11 të këtij ligji.

(2) Akontacionet e tatimit mbi të ardhurat për të ardhurat nga paragrafi (1) pikat 1), 2), 3) dhe 7) të këtij neni llogariten me shkallë prej 15%, përvèç për të ardhurat nga puna dhe të ardhurat nga të drejtat e autorit dhe të ngjashme të realizuara jashtë vendit. Tatimi i llogaritur dhe i paguar, konsiderohet obligim tatimor përfundimtar i shlyer.

(3) Akontacionet e tatimit mbi të ardhurat për të ardhurat nga paragrafi (1) pikat 4), 5) dhe 6) të këtij neni dhe të ardhurat nga puna dhe të ardhurat nga të drejtat e autorit dhe të ngjashme të realizuara jashtë vendit llogariten sipas shkallëve në vijim:

në bazë të tatimit mujor	me shkallë
deri në 90.000 denarë	10%
deri në 90.001 denare	9.000 + 18% të pjesës së të ardhurave mbi 90.000 denarë

Neni 88

(1) Obliguesi i cili gjatë vitit realizon të ardhura që i nënshtronen tatimin me tatim mbi të ardhura në bazë të këtij ligji detyrohet t'i parashtrojë përllogaritje të akontacionit të tatimit mbi të ardhura dhe dëshmi te organi për të ardhura publike për:

1) të ardhura nga qiraja dhe nënqiraja, të realizuara nga dhënie personave fizikë, personave fizikë të cilët realizojnë të ardhura nga veprimtaria e pavarur, ndërsa tatimin e paguajnë sipas të ardhurave të përcaktuara paushalle neto dhe përfaqësitetë diplomatike përkatesisht konsullore të shteteve të huaja dhe organizatave ndërkombëtare, në raste kur obliguesi realizon të ardhura bruto, deri në datën 10-të të muajit që vijon pas muajit në të cilin është lidhur marrëveshja, përkatesisht deri në datën 10-të të muajit që vijon pas muajit në të cilin prona është dhënë me qira ose nënqira, nëse në marrëveshje është përcaktuar dhënie e prolonguar;

2) të ardhura e realizuara nga dhënia e pronës me qira dhe nënqira në raste kur kohëzgjatja e qirasë është më e shkurtër se 31 ditë në një muaj, deri në datën 10 të muajit që vijon pas muajit të dhënies;

3) fitime kapitale nga shitja e:

- letrave me vlerë deri në datën 10 të muajit që vijon pas muajit në të cilin është kryer shitja,

- pjesëmarria në kapital deri në datën 10 të muajit që vijon pas muajit në të cilin është kryer shitja ose është kryer regjistrim i ndryshimit të pronësisë në regjistrin tregtar,

- pronë e patundshme deri në datën 10 të muajit që vijon pas muajit në të cilin është verifikuar marrëveshja për shitblerje to noteri,

- pronë tjetër e tundshme deri në datën 10 të muajit që vijon pas muajit në të cilin janë realizuar të ardhura dhe

- pronë jomateriale deri në datën 10 të muajit që vijon pas muajit në të cilin janë realizuar të ardhurat;

4) të ardhura të realizuara nga jashtë shteti deri në datën 10 të muajit që vijon pas muajit në të cilin janë realizuar të ardhurat;

5) të ardhura nga puna në përfaqësë diplomatike konsullore në shtete të huaja, te përfaqësues dhe zyrtarë të përfaqësive të tillë që kanë imunitet diplomatik dhe për të cilët obliguesi vet e përcakton dhe paguan tatimin deri në datën 10 të muajit që vijon pas muajit në të cilin janë realizuar të ardhurat;

6) тѣ ardhura nga shitja e prodhimeve personale bujqësore tѣ personave fizikë jashtë vendeve tѣ shitjes nѣ tregje tѣ gjelbra deri nѣ datën 10 tѣ muajit pér tѣ ardhurat e realizuara nѣ muajin paraprak;

7) tѣ ardhura tѣ realizuara nga kryerja e kohëpaskohshme ose e përkohshme e shërbimeve tѣ personave fizikë deri nѣ datën 10 tѣ muajit që vijon pas muajit nѣ të cilin janë realizuar të ardhurat;

8) të ardhura tjera nga neni 3 paragrafi (1) pika 11) të këtij ligji, deri nѣ datën 10 të muajit p r të ardhurat e realizuara nѣ muajin paraprak.

(2) Me p rjashtim të paragrafit (1) pikës 4) të këtij neni, për të ardhura të realizuara nѣ bazë të rrogës dhe pensionit nga jashtë, p r të cilën është paguar tatim në shtetin e huaj, obliguesi obligoget t  parashtroj  përllogaritje t  akontacionit të tatimit dhe dëshmi për tatimin e paguar te organi p r të ardhura publike, më së voni deri më 31 mars në vitin që vijon pas vitit në të cilin janë realizuar të ardhurat.

(3) P rllogaritjen nga paragrafi (1) i këtij neni obliguesi e dorëzon nëpërmjet bartjes së të dh nave në formë elektrike.

(4) P rllogaritjen e akontacionit të tatimit mbi të ardhura nga paragrafi (1) i këtij neni e miraton organi p r të ardhura publike.

(5) Mënyrën e përllogaritjes dhe pagesës së akontacioneve të tatimit mbi të ardhura, formën dhe përmbajtjen dhe mënyrën e dorëzimit dhe lejimit t  përllogaritjes elektronike p r të ardhura dhe tatim i përcakton ministri i Financave

Neni 89

(1) Obliguesi jorezident paraqet llogari për çdo të ardhur që e realizon, ndërsa për të cilën nuk është parapare pagimi i tatimit mbi të ardhurat i mbajtur në burim.

(2) Mënyra e llogaritjes dhe pagesës së akontacioneve të tatimit mbi të ardhurat, formën dhe përmbajtjen dhe mënyrën e dorëzimit dhe lejimit t  llogari  elektronike për tatimin mbi të ardhurat i përcakton ministri i Financave.

c) Akontacioni i tatimit mbi të ardhurat nga veprimtaria e pavavar

Neni 90

Akontacionin e tatimit mbi të ardhurat p r të ardhurat nga neni 19 të këtij ligji i cili tatumohet sipas të ardhurave reale në vitin vijues, e llogaritë obliguesi n  bazë të dh nave nga bilanci vjetor tatimor për vitin paraprak.

Neni 91

Nëse kushtet me të cilat është p rcaktuar akontacioni i tatimit mbi të ardhurat n  m nyr  të rëndësishme ndryshohen, obliguesi mund të kërkojë ndryshimin e akontacionit, përkatesisht organin p r të ardhura publike mundet në pajtim me rrethanat e reja të përcaktojë akontacion të ri.

4. Pagesa e tatimit

a) Pagesa e akontacionit të tatimit të mbajtur në burim

Neni 92

(1) Paguesi i të ardhurave nga neni 80 të këtij ligji për të cilin akontacioni i tatimit të të ardhurave paguhet pas mbajtjes në burim është i detyruar tatimin e mbajtur ta paguaj  gjatë secilës pagesë individuale.

(2) Akontacionet e tatimit mbi të ardhurat të mbajtur në burim llogariten dhe paguhet sipas shkallës që vlen n  ditën e pagesës së të ardhurave, p rveç tatimit të të ardhurave në bazë të pagesës, kompensimit të rrogës, pensionit dhe pagesës n  bazë të suksesit afarist t  pun dhen sitet i cili do të llogaritet dhe paguhet sipas

shkallës dhe zvog limit tatimor që vlejnë për muajin p r të cilin llogaritet dhe paguhet rroga, kompensimi i rrogës, pensioni dhe pagesa në bazë të suksesit afarist t  pun dhen sitet.

b) Pagesa e akontacionit të tatimit nga dobliguesi

Neni 93

(1) Akontacioni i tatimit mbi të ardhura të p rcaktuar në llogaritë e lejuara paguhet më së voni deri më 15-të gjatë muajit për muajin paraprak për:

- të ardhurat nga qiraja dhe nënqiraja n  të cilin akontacioni i tatimit nuk paguhet pas mbajtjes në burim,

- fitimet kapitale,

- të ardhurat e p rfitaura nga jashtë,

- të ardhurat nga puna në përfaqësitet diplomatike, përkatesisht konsullore të shteteve të huaja, tek përfaqësuesit dhe n p rfaq sitet e tilla të cilat kanë imunitet diplomatik, n  të cilët tatimi nuk është llogaritur dhe paguar pas mbajtjes në burim,

- të ardhurat nga shitja e prodhimeve personale bujqësore të personave fizikë jashtë vendit të shitjes n  t gjetet e gjelbra,

- të ardhurat e realizuara nga shërbimet e kohë pas kohe ose shërbimet e kryera t  përkohshme të personave fizikë dhe

- të ardhura tjera tek i cili tatimi nuk është llogaritur dhe paguar pas mbajtjes në burim.

(2) Tatimi i të ardhurave i realizuar në valutë të huaj llogaritet n  kundërvlerë me denarë sipas kursit të mesëm të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë n  ditën e realizimit të të ardhurave.

(3) Akontacioni i tatimit mbi të ardhurat e përcaktuara me aktvendim të organit p t të ardhura publike paguhet p r:

- të ardhura të realizuara nga obliguesi nga neni 29 dhe neni 47 të këtij ligji deri më datën 15 të muajit për muajin paraprak,

- të ardhura nga fitimet kapitale në afat prej 15 ditëve n ga dita e dorëzimit të aktvendimit dhe

- të ardhura të paraqitura në llogari të pamiratuara nga neni 88 i këtij ligji në afat prej 15 dit sh n ga dita e dorëzimit të aktvendimit.

c) Pagesa e akontacionit të tatimit mbi të ardhurat nga veprimtaria e pavavar

Neni 94

(1) Akontacioni mujor i tatimit mbi të ardhurat për veprimtari të pavavar paguhet në shumë prej një të dymbehdhjet s nga tatimi i llogaritë në bilancin tatimor vjetor, për vitin paraprak.

(2) Obliguesi i cili fillon të kryen veprimtari të pavavar akontacionet mujore të tatimit mbi të ardhurat për vitin e parë i paguan n  kryegjënë prej 50 % nga paga mesatareneto p r pun tor n  Republik n  Maqedonisë e shpallur në janar në vitin rrjedh s sipas të dh nave nga Enti Shtet r i Statistik s.

(3) Akontacioni i tatimit mbi të ardhurat në janar në vitin rrjedh s paguhet në lart si të akontacionit të paguar për dhjetor të vitit paraprak kalendarik.

(4) Akontacioni mujor i tatimit mbi të ardhurat paguhet deri më datën 15 të muajit për muajin paraprak.

Neni 95

Derisa organi i të ardhurave publike nuk i përcakton të ardhurat paushalle - neto për obliguesin nga neni 29 i këtij ligji, obliguesi është i obliguar t  paguaj  akontacion të tatimit në lartësinë e p rcaktuar në aktvendimin për vitin paraprak.

5. Fletëparaqitja tatimore

a) Fletëparaqitja tatimore vjetore

Neni 96

(1) Organi i të ardhurave publike përgatit fletëparaqitje tatimore vjetore për obliguesin, i cili i përmban të dhënat për të ardhurat e realizuara dhe akontacionet e paguara të tatimit gjatë tërë vitit për të cilin përcaktohet tatimi.

(2) Fletëparaqitjen tatimore vjetore, nga paragrafi (1) i këtij neni, organi i të ardhurave publike ia dorëzon obliguesit më së voni deri më 30 prill në vitin e ardhshëm.

(3) Obliguesi i tatimit mbi të ardhura është i detyruar ta vërtetojë saktësinë e të dhënavë nga fletëparaqitja e plotësuar tatimore vjetore e dorëzuar nga paragrafi (1) i këtij neni ose ta korrigojë fletëparaqitjen më së voni deri më 31 maj.

(4) Nëse obliguesi nuk e vërteton ose korrigjon fletëparaqitjen e plotësuar tatimore vjetore të dorëzuar në afatin e paragrafit (3) të këtij neni, fletëparaqitja e plotësuar tatimore vjetore e dorëzuar konsiderohet e vërtetuar.

(5) Formën dhe përbajtjen e fletëparaqitjes tatimore vjetore për përcaktimin e tatimit mbi të ardhura, mënyrën e dorëzimit të fletëparaqitjes tatimore vjetore nga organi për të ardhura publike dhe mënyrën e vërtetimit nga obliguesi i përcakton ministri i Financave.

b) Bilanci tatimor vjetor

Neni 97

(1) Obliguesi i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur dhe i cili mban libra afaristë, pas kalimit të vitit për të cilin përcaktohet tatimi, më së voni deri më 15 mars vitin e ardhshëm të paraqesë llogaritje vjetore për rezultatin financiar të paraqitur dhe bilancin tatimor.

(2) Nëse obliguesi nga paragrafi (1) i këtij neni ka punuar një periudhë më të shkurtër në një vit kalendarik, periudhë tatimore do të llogaritet periudha nga viti për të cilin ka punuar dhe për të njëjtën periudhë duhet të hartoje bilanc tatimor vjetor.

6. Llogaritja e tatimit vjetor mbi të ardhurat

Neni 98

Tatimi i llogaritur mbi të ardhurat në fletëparaqitjen tatimore vjetore nga neni 96 paragrafi (3) të këtij ligji, konsiderohet detyrim i përcaktuar për të cilin duhet të bëhet pagesa në afatin e përcaktuar në nenin 100 të këtij ligji.

Neni 99

(1) Nëse organi mbi të ardhurat publike nuk e miraton korrigjin e fletëparaqitjes tatimore vjetore të paraqitur nga obliguesi nga neni 96 i këtij ligji, tatimin mbi të ardhurat e përcakton organi mbi të ardhurat publike me aktvendim.

(2) Aktvendimin nga paragrafi (1) të këtij neni organi mbi të ardhura publike është i detyruar ta miratojë më voni në afat prej 60 ditësh nga dita e pranimit të fletëparaqitjes tatimore vjetore të korriguar.

(3) Aktvendimin për përcaktimin e tatimit për obliguesit nga neni 29 i këtij ligji, organi mbi të ardhura publike është i detyruar ta miratojë më së voni deri më 31 janar në vitin që vilon pas vitit në të cilin është parashtruar kërkesa nga neni 29 paragrafi (3) të këtij ligji, përkatesisht më së voni deri në fund të muajit i cili vilon pas muajit në të cilin obliguesit fillojnë me kryerjen e veprimtarisë.

(4) Aktvendimin për përcaktimin e tatimit për obliguesit nga neni 47 i këtij ligji, organi mbi të ardhura publike është i detyruar që ta miratojë më së voni deri me 31 janar në bazë të raportit nga neni 86 paragrafi (1) të këtij ligji ose më së voni deri në fund të muajit i cili vilon pas muajit me të cilin ka të bëjë ndryshimi i raportit nga neni 86 paragrafi (2) të këtij ligji.

(5) Aktvendimin e akontacionit të tatimit, për llogaritjet nga neni 88 i këtij ligji që nuk do të miratohen, organi mbi të ardhurat publike është i detyruar ta miratojë në afat prej 30 ditësh nga pranimi i llogaritjes, në bazë të të dhënavë zyrtare me të cilat disponon për qëllimet e përcaktimit të detyrimit tatimor.

7. Pagesa e tatimit vjetor mbi të ardhurat

Neni 100

(1) Obliguesi i tatimit mbi të ardhurat për të ardhurën e realizuar nga veprimtaria e pavarur është i detyruar dallimin midis akontacionit të paguar dhe tatimit të llogaritut mbi të ardhurat ta paguajë në afat prej 15 ditësh nga dita e kalimit të afatit për dorëzimin e bilancit tatimor vjetor.

(2) Obliguesi i tatimit mbi të ardhurat është i detyruar ta paguajë obligimin e përcaktuar të tatimit mbi të ardhurat të nenit 98 të këtij ligji më së voni deri më 30 qershori në vitin rrjedhës.

(3) Obliguesi i tatimit mbi të ardhurat është i detyruar dallimin ndërmjet detyrimit të përcaktuar të tatimit mbi të ardhurat të nenit 98 të këtij ligji dhe shumën e përcaktuar me aktvendim të organizit mbi të ardhurat publike nga neni 99 paragrafi (1) të këtij ligji ta paguajë në afat prej 15 ditësh nga dita e dorëzimit të aktvendimit.

(4) Nëse obliguesi i tatimit mbi të ardhurat në lloj të akontacionit ka paguar shumën më të lartë të tatimit sesa shuma që ka qenë i detyruar të paguajë, organi i të ardhurave publike ia kthen dallimin obliguesit në bazë të kërkësës të cilën obliguesi e paraqet në fletëparaqitjen tatimore vjetore. Nëse obliguesi nuk paraqet kërkësë të tillë, dallimi bartet si akontacion i tatimit mbi të ardhurat për periudhën e ardhshme tatimore.

(5) Organii për të ardhura publike është i detyruar t'ia kthejë dallimin nga paragrafi (4) i këtij neni obliguesit në afat prej 60 ditësh.

Neni 101

Për shumat e tatimeve që nuk janë paguar në afatet e përcaktuara, obliguesi paguan kamatë.

8. Garancia

Neni 102

Për akontacionet e tatimit mbi të ardhurat që paguhet pas mbajtjes në burim gjatë pagesës së të ardhurave garanton paguesi.

Neni 103

Për akontacionet e tatimit mbi të ardhura të nenit 88 dhe nenit 90 të këtij ligji, garanton me pronën e vet obliguesi.

Neni 104

(1) Në rast të vdekjes së obliguesit para se të përcaktohet lartësia e detyrimit tatimor, detyrimi tatimor kalon te trashëgimtarët.

(2) Pagesa e detyrimit të përcaktuar do të kryhet nga trashëgimtarët më së shumti deri në lartësinë e vlerës së pronës së trashëguar.

PJESA E KATËRT DISPOZITAT KUNDËRVAJTESE

Neni 105

Gjobë në shumë prej 400 eurosh në kundërvlerë me denarë për kundërvajtje të kryer do t'i shqiptohet obliguesit nëse librat afaristë, evidencat dhe dokumentacionin tjetër nuk i ruan në mijediset afariste ose në hapësirat e subjektit të regjistruar që kryen punë të kontabilitetit (neni 34).

Neni 106

Gjobë në shumë prej 500 eurosh në kundërvlerë me denarë për kundërvajtje të kryer do t'i shqiptohet obliguesit, nëse librat afaristë i mban të paazhurnuara (nenet 30 paragrafi (1), 31 dhe 32).

Neni 107

(1) Gjobë në shumë prej 1.000 eurosh në kundërvlerë në denarë për kundërvajtje të kryer do t'i shqiptohet obliguesit i cili realizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur, nëse:

1) nuk paraqet përllogaritje dhe bilanc tatimor në afatin e përcaktuar (nenet 88 dhe 97);

2) nuk i mban ose i mbani në mënyrë të pasaktë librat afaristë (nenet 30 paragrafi (1), 31 dhe 32); dhe

3) librat afaristë, evidencën tjetër dhe dokumentacionin nuk i ruan së paku pesë vjet (neni 36).

(2) Për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij nenit obliguesit do t'i shqiptohet dhe ndalim i ushtrimit të profesionit, veprimtarisë ose detyrës në kohëzgjatje prej 15 ditësh.

(3) Gjobë në shumë prej 100 deri në 200 euro në kundërvlerë me denarë për kundërvajtje të kryer do t'i shqiptohet obliguesit-person fizik, nëse nuk parashtron përllogaritje (neni 88).

Neni 108

(1) Gjobë në shumë prej 3.000 eurosh në kundërvlerë me denarë për kundërvajtje të kryer do t'i shqiptohet obliguesit-pagues i të ardhurave, nëse:

1) nuk e përllogarit tatimin dhe nuk e paguan në llogari përkatese (nenet 84 dhe 92); dhe

2) nuk i plotëson obligimet nga nenit 85 i këtij ligji.

(2) Gjobë në shumë prej 30% nga gjoba e përcaktuar për obliguesin do t'i shqiptohet personit përgjegjës te personi juridik për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij nenit.

Neni 109

(1) Gjobë në shumë prej 3.000 eurosh në kundërvlerë me denarë për kundërvajtje të kryer do t'i shqiptohet tregtarit i cili organizon treg të gjelbër në të cilin kryhet tregti me shumicë dhe pakicë, nëse tregtarit organit për të ardhura publike nuk i dorëzon raport përfshirët e vendeve të shitjes në tregjet e gjelbra.

(2) Gjobë në shumë prej 30% nga gjoba e përcaktuar për tregtarin –person juridik do t'i shqiptohet personit përgjegjës te tregtarit i cili organizon treg të gjelbër obliguesit –pagues i të ardhurave në të cilin kryhet tregti me shumicë dhe pakicë për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij nenit.

Neni 110

Përcaktimi i lartësisë së gjobës për person juridik dhe obliguesin i cili organizon të ardhura nga veprimtaria e pavarur kryhet në pajtim me Ligjin për kundërvajtje.

Neni 111

(1) Gjobë në shumë prej 25 deri 50 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet personit të autorizuar zyrtar në organin për të ardhura publike nëse nuk lëshon leje,

përkatesisht nuk miraton aktvendim në afatet e përcaktuara me nenin 8 paragrafin 3, nenin 28 paragrafin 7, nenin 82 paragrafin 4 dhe nenin 99 paragrafet 2, 3, 4, dhe 5 të këtij ligji.

(2) Për kundërvajtjet nga paragrafi (1) i këtij nenit, procedurë kundërvajtëse mban dhe sanksion kundërvajtës shqipton gjykata kompetente.

PJESA E PESTË**DISPOZITAT KALIMTARE DHE TË FUNDIT****Neni 112**

Tatimi mbi të ardhura i llogaritur në bazë të pensioneve dhe shtesave për invaliditet i kalohet Fondit për Sigurim Pensional dhe Invalidor.

Neni 113

Për obliguesit të cilët gjatë vitit 2018 kanë realizuar të ardhura vetëm nga pensioni i paguar nga Fondi për Sigurim Pensional dhe Invalidor i Republikës së Maqedonisë, nuk do të zbatohet dispozita nga nenit 68 i Ligjit për tatim personal mbi të ardhura ("Gazeta Zyrta e Republikës së Maqedonisë" numër 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06, 139/06, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15, 23/16 dhe 190/17) e cila ka të bëjë me obligimin përdorësim të fletëparaqitjes tatimore vjetore.

Neni 114

Dispozita nga nenit 96 paragrafi (2) i këtij ligji e cila ka të bëjë me obligimin përdorësim të fletëparaqitjes tatimore vjetore, nuk do të zbatohet për obliguesit të cilët gjatë vitit 2018 kanë realizuar të ardhura vetëm nga pensioni i paguar nga Fondi për Sigurim Pensional dhe Invalidor i Republikës së Maqedonisë përdorësimi i këtij ligji vjetore.

Neni 115

Përllogaritja e të hyrave të realizuara deri më 31 dhjetor 2018 për llogaritje të tatimit personal mbi të ardhura përvitin 2018 do të kryhet në pajtim me dispozitat nga Ligji për tatimin personal mbi të ardhura ("Gazeta Zyrta e Republikës së Maqedonisë" numër 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06, 139/2006, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15, 23/16 dhe 190/17).

Neni 116

Dispozitat nga nenet 55, 56 dhe 57 të këtij ligji kanë të bëjnë me tatimin e kamatave nga depozitat, si dhe dispozitat nga nenet 58, 59, 60, 61, 62, 87 dhe 93 të këtij ligji të cilat kanë të bëjnë me tatimin e fitimeve kapitale të realizuara nga shitja e letreve me vlerë, do të zbatohen nga 1 janari 2020.

Neni 117

Procedurat e filluara deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji do të përfundojnë në pajtim me Ligjin për tatim personal mbi të ardhura ("Gazeta Zyrta e Republikës së Maqedonisë" numër 80/93, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/2002, 96/04, 120/05, 52/06, 139/06, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15, 23/16 dhe 190/17).

Neni 118

Aktet nënligjore të parapara me këtë ligj do të miratohen në afat prej 60 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Член 3

Униформата на Армијата ја носат припадниците на Армијата: активниот воен персонал (офицери, подофицери и професионални војници), лицата на стручно оспособување и усвршување за офицери и подофицери, питомците на Воената академија, слушателите на стручното оспособување за пилоти и гранатите на доброволно служење на воениот рок.

Припадници на резервниот состав на Армијата ја носат униформата кога се повикани на воена служба.

По исклучок, униформите на Армијата може да ги носат и припадниците на цивилниот персонал на служба во Армијата, кога извршуваат специфични задачи поврзани со борбената готовност на Армијата или кога се упатени во мировни или хуманитарни операции надвор од територијата на Република Македонија.

Член 4

Припадниците на Армијата носат униформи за време на служба во Армијата кога се:

- поставени на должност, односно распоредени во генералштабот, командите и единиците на Армијата или поставени во Министерството за одбрана;
- упатени на школување и усвршување;
- испратени во мировни и хуманитарни операции или други активности во странство;
- испратени на работа во меѓународни организации;
- испратени на должности одбранбени и воени аташе или на друга воено-дипломатска должност;
- на службени патувања во врска со службата;
- на служба во други јавни правни лица.

Питомци, странски државјани, за време на нивното школување на Воената академија и слушателите на стручното оспособување за пилоти, носат униформи во согласност со договорот за школување.

Член 5

Припадниците на Армијата немаат обврска да носат униформи на Армијата во следните прилики:

- надвор од работното време;
- во средства за јавен превоз за време на службени патувања;
- кога службата е ставена во мирување.

Гранатите на доброволно служење на воениот рок и питомците не се должни да носат униформа за време на одобрени отсуства од единиците.

На припадниците на резервниот состав им е забрането да носат униформа ако не се повикани на служба во Армијата.

Член 6

Униформите се носат прописно обележани и закопчани.

Припадниците на Армијата кога носат униформа, не држат раце во џебови, освен за краткотрајно оставање или земање предмети од џебовите.

Воените лица се должни униформите да ги одржуваат чисти и уредни.

Член 7

Пензионирите припадници на Армијата во свечени пригоди и за време на државни и воени празници, имаат право да ја носат униформата којашто ја носеле пред пензионирање, согласно одредбите на оваа Уредба.

Член 8

Офицерите и подофицерите во свечени пригоди и на настани од општествениот и културен живот во Република Македонија, може да носат соодветни униформи, согласно одредбите на оваа Уредба.

Член 9

Начинот на облекување на воениот персонал за посебни прилики, се утврдува со правила за односи во службата или наредби, кои ги донесува началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

Носењето на униформата при вршење на секојдневни работни обврски, во однос на видот на униформата, го регулира командантот на гарнизон со своја наредба.

Член 10

Припадниците на Армијата кога носат униформа и се наоѓаат на отворен простор, секогаш носат соодветен вид на капа, пропишана за соодветен вид униформа.

По исклучок, при носење на униформи, капи не се носат:

- на точно утврден отворен простор во касарни и воени локации (зона без капа) што го регулира командантот на гарнизон со своја наредба;
- на оддалеченост помала од 50 метри од летала во погон;
- кога би пречело на безбедноста за управување или ракување со воени возила, уреди и опрема;
- на свечени пријеми и други општествени настани во затворени простори.

Во затворен простор, кога припадниците на Армијата извршуваат службени задачи со лично вооружување или на церемонијални активности кога е наредено нивно носење, носат соодветна капа.

Член 11

Забрането е носење на поединечни делови од униформи во комбинација со цивилна облека, како и комбинирање на делови од различни видови на униформи.

Член 12

Униформата треба да одговара на основните антропометриски карактеристики на припадникот кој ја носи.

Кога не може да се задолжи униформа којашто одговара на основните антропометриски карактеристики, дозволено е да се направат минимални корекции, со кои не се менува видливо обликот на униформата. По исклучок, доколку со минимални преправки не може да се постигне прилагодување на униформата, се нарачува изработка на нестандартни делови од униформата или обувки.

Забрането е своеволно менување на изгледот, големината, кројот и составот на униформата. Отстапување од одредбите на оваа Уредба, во поглед на кројот, обликот, обележувањето и носењето на униформата, претставува повреда на воената дисциплина.

Покрај личната одговорност на военото лице, одговорност носи и претпоставениот старешина на лицето кое не се придржува на одредбите на оваа Уредба.

Одговорност во однос на претходниот став носи и секој кој е постар, ако не указал на неправилноста на помладиот.

Член 13

Сите видови униформи се изработуваат за мажи и за жени, а можат да се изработат униформи за бремени припаднички на Армијата.

Член 14

Припадниците на Армијата, со одобрување на началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија или од него овластено лице, можат привремено да носат нестандартни делови од униформи, со цел првично носење и тестирање, во постапка за опремување со нови униформи или делови од униформа.

Член 15

Припадниците на Армијата кога се во униформа, можат да носат комерцијални заштитни шлемови при управување со велосипед, мотор или возила за кои е пропишано задолжително носење заштитен шлем или кога вршат други дејствија за кои е со закон пропишано носење заштитни шлемови. Припадниците на Армијата се должни да ги симнат заштитните шлемови веднаш по завршувањето со возење или друго дејство и продолжуваат со носење на пропишаната капа.

По наредба, припадниците на Армијата на униформата можат да носат и означувачки и рефлектирачки предмети, кога тоа е соодветно или потребно за заштита, зависно од местото и условите за работа и престој.

Член 16

На униформите се поставуваат: ознака за знамето на Република Македонија (во натамошниот текст-државно знаме), единствениот знак за припадност на Армијата, ознаки кои го содржат единствениот знак за припадност на Армијата, ознака - ѕтит на Армијата, ознака „МАКЕДОНИЈА“, ознаки за чиновите, родовите и службите, ознаки за генерали, ознаки за команди и единици на Армијата, ознаки за завршени школи, ознаки за одликувања, медали и значки, ознаките за вештини, обука и усвршувања, ознаки за учество во операции, меѓународни команди и организации и ознаки за први и главни подофицери, согласно одредбите на оваа Уредба.

Член 17

Униформата која не е соодветно означена согласно одредбите на оваа Уредба, не се смета за униформа на припадниците на Армијата.

Член 18

Под поимот офицери се подразбираат и генералите, освен доколку во текстот на оваа Уредба не се посебно споменати.

II. ВИДОВИ НА УНИФОРМИ**Член 19**

Припадниците на Армијата за време на служба во Армијата, ги носат следниве видови на униформи:

- воено-теренска, односно борбена униформа, во основна и универзална шара – (БУ);
- службена униформа – (СЛУ)
- свечена униформа – (СВУ)
- униформи на единицата за почести и
- специјални униформи.

По исклучок, а заради извршување на специфични задачи, припадниците на Армијата можат да носат и други видови на униформа, заштитна, работна и специјална облека, согласно „Упатството за обезбедување на квалитет и контрола на производите од униформите и ознаките на Армијата на Република Македонија“, „Критериумите за следување на материјални средства во АРМ“ и други наредби, кои ги донесува началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

1. БОРБЕНА УНИФОРМА**Член 20**

Борбената униформа (во натамошниот текст: БУ) во основна шара ја носат: активниот воен персонал, лица на стручно оспособување и усвршување за офицери и подофицери, питомците на Воената академија, слушателите на стручно оспособување за пилоти и граѓаните на доброволно служење на воениот рок.

Припадниците на резервниот состав на Армијата ја носат БУ кога се повикани на служба во Армијата.

По исклучок, БУ може да ја носат и припадниците на цивилниот персонал на служба во Армијата, кога извршуваат специфични задачи поврзани со борбената готовност на Армијата или кога се упатени во мирни или хуманитарни операции надвор од територијата на Република Македонија.

БУ во универзална шара ја носат активниот воен персонал, резервниот персонал и цивилните лица на служба во Армијата, кога се упатени во одредени мирни или хуманитарни операции надвор од територијата на Републиката.

Во зависност од географскиот простор на извршување на операцијата, наведените лица од претходниот став, заместо со БУ во универзална шара, можат да бидат упатени и со БУ во основна шара.

Член 21

Припадниците на Армијата за време на служба во единиците, заклучно со ранг полк-бригада, ја носат БУ во основна шара, секојдневно. Во повисоките команди, БУ во основна шара се носи за време на обука, вежби, активности во теренски услови, при контрола на потчиштите команди и единици, како и во кризна и воена состојба.

Член 22

БУ во основна и универзална шара се состои од: капа (баретка, капа со стреа, шешир), палто, панталони, маица со кратки ракави, поло маица, ветровка, палто и панталони од композитен материјал, подоблека/трико-горен и долен дел, пододело/полар-горен дел, ремен за панталони, зимска капа, зимски ракавици, колан, навлака за шлем, чорапи летни и зимски, чизми летни и зимски за БУ во основна шара, чизми за БУ во универзална шара, модуларен ранец или транспортна вреќа, шаторско крило-наметка, марама, летни ракавици, параден подофицерски колан, параден офицерски колан и параден генералски колан.

Дополнителната опрема на комплетот на БУ ја дефинира началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија, со „Критериумите за следување на материјални средства во Армијата на Република Македонија“.

Член 23

Припадниците на Армијата при извршување на секојдневни работни задачи со БУ во основна или универзална шара носат баретка, а за време на обука и вежби можат да носат капа со стреа или шешир.

Член 24

Баретката се носи накосена на десната страна.

Капата со стреа и шеширот се носат така што работ на истите, лежи на најголемиот обем на главата.

Палтото како надворешен дел од униформата се носи над маицата со кратки ракави и над панталоните. При изведување на одредени активности, може да се носи и вовлечено во панталоните. При високи температури, може да се носи со ракави уредно свиткани над лактите.

Панталоните се носат со ногавиците вовлечени во чизмите или со ногавиците над чизмите, затегнати со врвки за затегнување. Начинот на носење на панталоните го регулира командирот или командантот на единицата, односно раководителот на организацијата.

Маицата со кратки ракави задолжително се носи под палтото.

Поло маицата се носи како надворешен дел, при високи температури, во касарнски или логорски услови, освен за време на обука и постројувања.

Ветровката се носи како надворешен дел од униформата во зимскиот период, со качулка свиткана во крагна и со крената и затворена крагна.

Палтото и панталоните од композитен материјал се носат над палтото и панталоните, кога временските услови тоа го наложуваат.

Подоблека-трико се носи под палтото и панталоните, во преоден и зимски период.

Пододелото/полар се носи над маицата, а под палтото. Пододелото/полар може да се носи и како надворешен дел од униформата над маицата со кратки ракави или над подоблеката-трико, во теренски услови, освен за време на обука и построувања.

Ременот за панталони се носи на панталоните, под палтото.

Зимска капа се носи во зимски период, при ниски температури. Начинот и условите на носење на зимска-та капа го регулира командирот или командантот на единицата, односно раководителот на организацијата.

Зимски ракавици се носат во зимски период.

Коланот се носи над палтото за време на построувања и смотри, како и за време на обука и вежби. Доколку персоналот носи тактички елек, во тој случај не носи колан. Кога се носи палтото во панталони, коланот се користи како ремен за панталони.

Навлаката за шлем секогаш е навлечена на шлемот.

Со БУ во основна шара, припадниците на Армијата носат летни или зимски војнички чизми, во зависност од годишното време, додека со БУ во универзална шара носат чизми за БУ во универзална шара.

Марамата и летните ракавици се носат на свечени построувања во денови на воени и државни празници и во други ситуации согласно „Правилото за воен протокол на Армијата на Република Македонија“ и други наредби донесени од началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија. Марамата е врзана околу вратот, со краевите под палтото.

Парадниот подофицерски, офицерски и генералски колан се носи над палтото или над ветровката во зимскиот период, на свечени построувања во денови на воени и државни празници и во други ситуации согласно „Правилото за воен протокол на Армијата на Република Македонија“ донесено од началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

Член 25

На соодветен дел од баретката се поставува единствен знак за припадност на Армијата, односно ознака која го содржи единствениот знак за припадност на Армијата.

На соодветен дел од капата со стреа и шеширот е вшиена платнена леплива лента, за поставување на единствениот знак за припадност на Армијата, односно ознака која го содржи единствениот знак за припадност на Армијата.

На баретката, капата со стреа и шеширот за генери-али, се поставува ознака за генери-али.

На левиот ракав на палтото, ветровката, пододелото/полар и поло маицата поставена е платнена леплива лента за поставување на апликација на државното знаме. Истата е изработена во затемнета, прикриена изведба (во натамошниот текст: „subdued“ изведба).

На десниот ракав на палтото, ветровката, пододелото/полар и поло маицата поставена е платнена леплива лента за поставување на ознаката за единица во ранг на самостојна чета-баталјон-полк-бригада, односно повисока команда. Ознаките се изработени во „subdued“ изведба.

На палтото, ветровката и пододелото/полар над левиот горен џеб, поставена е платнена леплива лента за поставување на ознаката „МАКЕДОНИЈА“, а над десниот горен џеб на истите делови на униформата, по-

ставна е платнена леплива лента за поставување на ознаката за презиме на припадникот. Двете ознаки се изработени во „subdued“ изведба. При упатување во мировни и хуманитарни операции, во меѓународни команди и организации, се поставуваат ознаки со латинично писмо.

На палтото, ветровката, пододелото/полар и поло маицата, на средина на предната страна, во висина на градите, поставена е леплива лента за поставување на ознаката за чинот. На јазичето на палтото од композитен материјал на средината од градите, се навлекува навлака со ознака за чинот. Ознаките за чиновите и навлаките со ознака за чиновите, се изработени во „subdued“ изведба.

На палтото, над десниот џеб, односно над ознаката за презимето, се поставуваат ознаки за воени вештини, завршени курсеви, специјалности и други видови обука и усовршувања, стекнати во државата или во странство.

За време на свечени построувања во денови на воени и државни празници и во други свечени прилики, професионалните војници, над левиот горен џеб на палтото, според редоследот на важноста од лево кон десно гледано кон носителот, ги носат добиените ордени, одликувања и значки.

На крагните од палтото се носат ознаки за прв и главен подофицер. Ознаките се изработени во „subdued“ изведба.

Изгледот, дизајнот, димензиите и техничките спецификации на сите делови на БУ во основна и универзална шара, како и изгледот, дизајнот, димензиите, техничките спецификации и прецизната поставеност на сите ознаки за БУ, ги дефинира началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија, со „Упатството за обезбедување на квалитет и контрола на производите од униформите и ознаките во Армијата на Република Македонија“.

Времето на траење на деловите од БУ, ги определува министерот за одбрана на Република Македонија, со „Правилникот за времето на траење на униформите и нејзините делови на воениот персонал на служба во Армијата на Република Македонија“.

2. СЛУЖБЕНА УНИФОРМА

Член 26

Службената униформа (во натамошниот текст: СЛУ) ја носат генералите, офицерите, подофицерите, питомците на Воената академија, како и лицата на стручно оспособување и усовршување за офицери и подофицери.

При вршење на служба во Генералштабот на Армијата и неговите првопотчинетите команди, како и во Министерството за одбрана, СЛУ се носи секојдневно.

Питомците на Воената академија и лицата на стручно оспособување и усовршување за офицери и подофицери, СЛУ ја носат на воени свечености, за време на државни и воени празници.

Член 27

СЛУ се состои од: шапка за мажи и жени, баретка, палто, панталони, кошула со кратки ракави, кошула со долги ракави, ѕемпер со нараменици со „V“ отвор, јакна, капут, шал, зимски ракавици, летни ракавици, вратоврска за мажи, штипка за вратоврска за мажи, вратоврска за жени, шнола за вратоврска за жени, ремен за панталони, триплетен гајтан со висоци, параден подофицерски колан, параден офицерски колан, параден генералски колан, чорапи, чевли за мажи, а за жените дополнително се состои и од: здолниште, хулахопки, чевли, чизми и чанта.

Член 28

СЛУ се носи во две варијанти на класи: класа Б и класа А.

Член 29

Во класа „Б“, СЛУ се состои од: баретка, панталони, кошула со кратки ракави, кошула со долги ракави, вратоврска за мажи, штипка за вратоврска за мажи, вратоврска за жени, шнола за вратоврска за жени, цемпер со нараменици со „V“ отвор, јакна, ремен за панталони, чорапи и чевли, а за жени се состои дополнително од: здолниште, хулахопки, чевли и чизми.

СЛУ во класа „Б“ се носи секојдневно во командите на Армијата и Министерството за одбрана.

Член 30

Во класа „А“, СЛУ се состои од: шапка за мажи и жени, палто, панталони, кошула со долги ракави, вратоврска за мажи, штипка за вратоврска за мажи, вратоврска за жени, шнола за вратоврска за жени, капут, шал, зимски ракавици, летни ракавици, ремен за панталони, триплетен гајтан со висоци, параден подофицерски колан, параден офицерски колан, параден генералски колан, чорапи и чевли за мажи, а за жени се состои дополнително и од: здолниште, хулахопки, чевли, чизми и чанта.

СЛУ во класа „А“ се носи при официјални состаноци и средби и други ситуации, во кои офицерите и подофицерите е потребно да бидат во поофицијална облека.

Член 31

Баретката се носи накосена на десна страна, а шапката за мажи и жени се носи така што работ лежи на најголемиот обем на главата.

Палтото се носи како надворешен дел, закопчано, над кошулата со долги ракави, со вратоврска за мажи и жени, со штипка за вратоврска за мажи, односно шнола за вратоврска за жени. Палтото се носи како внатрешен дел под капутот.

Панталоните се носат така што, долниот дел од ременот е над колковите, а ногавиците се до долниот дел од скочниот зглоб.

Кошулатата со кратки ракави се носи како надворешен дел, вовлечена во панталоните или здолништето. Кошулатата со кратки ракави се носи како внатрешен дел, под јакната.

Кошулатата со долги ракави се носи како надворешен дел, со вратоврска за мажи и жени и штипка за вратоврска за мажи и шнола за вратоврска за жени, вовлечена во панталоните или здолништето. Кошулатата со долги ракави се носи како внатрешен дел, под цемперот со нараменици со „V“ отвор, под јакната или под палтото.

Цемперот со нараменици со „V“ отвор се носи како надворешен дел, над кошулата со долги ракави, со вратоврска за мажи и жени, штипка за вратоврска за мажи, односно шнола за вратоврска за жени. Цемперот со нараменици со „V“ отвор се носи како внатрешен дел, под јакната.

Јакната се носи како надворешен дел, закопчана над кошулата со куси ракави или над кошулата со долги ракави со вратоврска за мажи и жени, со штипка за вратоврска за мажи и шнола за вратоврска за жени и над цемперот со нараменици со „V“ отвор.

Капутот се носи закопчан над палтото.

Шалот се носи завиткан околу вратот, вкрстен од предната страна, со краевите под капутот.

Зимските ракавици се носат кога се носи капутот.

Летните ракавиците се носат со СЛУ во класа „А“, согласно „Правилото за воен протоколот на Армијата на Република Македонија“ донесено од началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

Вратоврската за мажи се носи со кошулата со долги ракави. Вратоврската се врзува на начин „Windsor“ и се носи така што врвот на долниот агол да допира до ременот на панталоните. Штипката за вратоврска за мажи се носи на средината од вратоврската, во висина на горниот раб на џебовите на кошулата.

Вратоврската за жени се носи на кошулата со долги ракави, под крагните, вкрстена на предната средина од крагните. Шнолата се носи закачена на вратоврската.

Триплетен гајтан со висоци носи аѓутантот на Претседателот и врховен командант на Армијата, како и одбранбените и воени аташеи. Гајтанот се закачува на десната нараменица од едната страна и на копчето од палтото, на другата страна.

Парадниот подофицерски, офицерски и генералски колан се носат со СЛУ во класа „А“ за време на свечени постројувања во деновите на воени и државни празници и во други свечени прилики согласно „Правилото за воен протоколот на Армијата на Република Македонија“ и други наредби донесени од началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

Здолништето се носи така што, долниот дел на струкот на здолништето е над колковите, а должината е до средина на колената.

Член 32

На средината од предниот дел на шапката за мажи и жени, над штитникот за сонце, се поставува единствениот знак за припадност на Армијата.

На средината од предниот дел на шапката (машка и женска) за генералите, над штитникот за сонце се поставува генералската ознака.

На баретката, на предвиденото место, се поставува единствениот знак за припадност на Армијата, односно ознака која го содржи единствениот знак за припадност на Армијата. На баретката на генералите се поставува ознака за генералите.

На нарамениците од кошулата со кратки ракави, кошулата со долги ракави, цемперот со нараменици со „V“ отвор, јакната и капутот, се поставуваат навлаки со ознака за чиновите.

На нарамениците од палтото, јакната, и капутот на генералите, ознаките за чиновите се извезени директно на нарамениците.

На долните јаки од реверите од палтото, се поставуваат ознаките за родовите и службите.

На горните јаки од реверите од палтото, се поставуваат ознаки на прв подофицер и главен подофицер.

На горните јаки од реверите од палтото и капутот на генералите, се поставуваат ознаки за генерали.

На левиот ракав од надворешната страна на кошулата со кратки и долги ракави, цемперот со нараменици со „V“ отвор, јакната и палтото се поставува ознака за државното знаме.

На десниот ракав од надворешната страна на ракавот на кошулата со кратки и долги ракави, цемперот со нараменици со „V“ отвор, јакната и палтото, се поставува ознака - щит на Армијата.

Над десниот џеб на кошулата со кратки и долги ракави и над десниот горен џеб од палтото, се поставува плочка со презиме на припадникот.

На патната на десниот горен џеб на палтото се поставуваат ознаките за учеството во мировни или хуманитарни операции, како и за учество во меѓународни команди и организации.

Над десниот горен џеб од палтото, над плочката со презиме, се поставуваат ознаки за воени вештини, специјалности и завршени курсеви, видови обука и усовршувања, стекнати во државата или во странство.

На средината на десниот цеб на кошулатата со кратки и долги ракави и десниот горен цеб од палтото, закачено на копчето од цебот, се поставува ознака за единицата во ранг на самостојна чета-баталјон-полк-бригада, односно повисоко.

Над левиот цеб на кошулатата со кратки и долги ракави и левиот горен цеб од палтото, се поставуваат милијатурни ленти на добиените ордени, одликувања, плакети и значки, според редоследот на важноста од лево кон десно гледано, кон носителот. Милијатурните ленти се поставуваат на шини. За време на државни и воени празници, над левиот горен цеб од палтото, може да се постават и целосни ордени, одликувања и значки.

На средината на левиот цеб од кошулатата со кратки и долги ракави и левиот горен цеб од палтото, закачено на копчето од цебот, се поставува ознака за завршена највисока воена школа.

Изгледот, димензиите и техничките спецификации на деловите од СЛУ, како и изгледот, димензиите, техничките спецификации на сите ознаки и нивна прецизна поставеност на СЛУ, ги дефинира началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија со „Упатството за обезбедување на квалитет и контрола на производите од униформите и ознаките во Армијата на Република Македонија“.

Времето на траење на деловите од СЛУ, ги определува министерот за одбрана на Република Македонија, со „Правилникот за времето на траење на униформите и нејзините делови на воениот персонал на служба во Армијата на Република Македонија“.

3. СВЕЧЕНА УНИФОРМА

Член 33

Свечената униформа (во натамошниот текст: СВУ) ја носат генералите, офицерите со чин полковник и потполковник, како и подофицерите со чин главен наредник, поставени на должност главен подофицер во баталјон и повисоко.

Член 34

Примадниците на Армијата од претходниот член, СВУ ја носат: на свечени пријеми, во денови на државни и воени празници, при пречек и испраќање на високи воени и државни делегации, на свечени балови и слично.

Член 35

СВУ се состои од: шапка, палто, панталони, капут, кошула со долги ракави, вратоврска, штилка за вратоврска, чорапи, чевли за мажи, ремен за панталони, летни ракавици, триплетен гајтан со висоци за аѓутантот на Претседателот и врховен командант на Армијата, како и за одбранбените и воени аташеи, параден подофицерски колан, параден офицерски колан и параден генералски колан. Покрај овие делови, СВУ за жени се состои и од: здолниште, чевли и хулахопки.

Член 36

Деловите на СВУ се носат на ист начин и се обележуваат на ист начин, како и деловите на СЛУ во класа „А“.

Член 37

Изгледот, димензиите и техничките спецификации на деловите на СВУ, како и изгледот, димензиите, техничките спецификации на сите ознаки и нивна прецизна поставеност на СВУ, ги дефинира началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија со „Упатство за обезбедување на квалитет и контрола на производите од униформите и ознаките во Армијата на Република Македонија“.

Времето на траење на деловите од СВУ, ги определува министерот за одбрана на Република Македонија, со „Правилникот за времето на траење на униформите и нејзините делови на воениот персонал на служба во Армијата на Република Македонија“.

4. УНИФОРМИ НА ЕДИНИЦАТА ЗА ПОЧЕСТИ

Член 38

Униформите на единицата за почести се:

- гардиска униформа;
- униформа на военниот оркестар.

Униформите на единицата за почести се носат при давање на почести на домашни и странски државни и воени раководители, во време на државни и воени празници и на сите други свечености и активности, предвидени со „Правилото за воен протокол во Армијата“, донесено од началникот на Генералштабот на Армијата.

4.1. Гардиска униформа

Член 39

Гардиската униформа се состои од: гардиска капа (зимска и летна), гардиско палто, гардиски панталони, гардиска кошула, триплетен гајтан со висоци, гардиска наметка (зимска и летна), гардиска марама, гардиски колан со тока, ракавици, ремен за панталони, чорапи и гардиски чизми.

Член 40

Гардиската капа се носи така што работ лежи на најголемиот обем на главата.

Гардиското палто се носи како надворешен дел, над кошулатата. Гардиското палто може да се носи како внатрешен дел, под гардиската наметка.

Гардиските панталони се носат вовлечени во гардиските чизми.

Гардиската кошула се носи закопчана, под палтото.

Триплетниот гајтан со висоци се закачува на десната нараменица од една страна и на копчето од палтото, на другата страна.

Гардиската наметка се носи над гардиското палто. Истата на левиот дел се закопчува под брадата, додека десниот дел се закопчува на десното рамо. Зимската наметка се префрлува преку двете нараменици.

Гардиската марама се носи врзана околу вратот, со краевите под палтото.

Гардискиот колан со тока се носи закопчан над палтото.

Ракавиците се носат секогаш кога се носи гардиска униформа.

Член 41

Гардиската капа претставува стилизиран качет. На двете бочни страни на капата се наоѓаат еполети на кои се поставуваат ознаки за единствениот знак за припадност на Армијата.

На јаките на еполетите на гардиското палто се поставуваат ознаки за офицери, подофицери и војници. Краевите на јаките се обраbeni со златна лента. На аглите на јаките се поставени ромбови во различни бои, за офицери се во златна боја, за подофицери во сребрена боја, а за војници во црвена боја.

На левиот ракав на надворешната страна на палтото, се поставува ознака за државното знаме.

На десниот ракав на надворешната страна на палтото, се поставува ознака-штит на Армијата.

Гардиската наметка претставува стилизирана наметка-гуња. На гардиската наметка поставена е копча со две токи, кои претставуваат стилизиран македонски штит на која се прикачени висоци со плетен гајтан. На

левата страна на гардиската наметка во висина на градите е поставена ознака за државното знаме, а на десната страна е поставена ознака-штит на Армијата.

На токата на гардискиот колан е поставена ознака за единствениот знак за припадност на Армијата.

4.2. Униформа на воениот оркестар

Член 42

Униформата на воениот оркестар се состои од: шапка, палто, панталони, кошула, вратоврска, капут, ракавици, ремен, триплетен гајтан со височи, свечен ремен со тока, чорапи и чевли, а за жени и здолиште, хулахопки, чевли.

Член 43

Шапката се носи така што работ лежи на најголемиот обем на главата.

Палтото се носи како надворешен дел, закопчано над кошулата. Како внатрешен дел, палтото се носи под капутот.

Панталоните се носат така што, долниот дел од ременот е над колковите, а ногавиците се до долниот дел од скочниот зглоб.

Кошулата се носи како внатрешен дел, вовлечена во панталони, односно здолиште, со вратоврска.

Вратоврската се врзува на начин „Windsor“ и се носи така што врвот на долниот агол да допира до ременот на панталоните.

Капутот се носи закопчен над палтото.

Триплетен гајтан со височи носи диригентот на воениот оркестар.

Свеченниот ремен со тока се носи над капутот, во висина на струкот.

Здолништето се носи така што, долниот дел на струкот на здолништето е над колковите, а должината е до средина на колената.

Член 44

На соодветен дел од шапката се поставува единствениот знак за припадност на Армијата.

На левиот ракав од надворешната страна на палтото и капутот, се поставува ознака за државното знаме.

На десниот ракав од надворешната страна на палтото и капутот, се поставува ознака за единствениот знак за припадност на Армијата во триаголна форма.

На нарамениците од палтото и капутот, се поставуваат еполети за офицери, подофицери и професионални војници.

На долниот дел од ракавите од палтото и капутот, се поставуваат ознаки за офицери, подофицери и професионални војници.

На долните јаки од реверите на палтото, се поставуваат ознаки за музичка служба.

Триплетниот гајтан со височи се закачува на десната нараменица од една страна и на копчето од палтото, на другата страна.

На токата од свеченниот ремен е аплицирана ознака за единствениот знак за припадност на Армијата.

Член 45

Изгледот, димензиите и техничките спецификации на деловите од гардиската униформа и униформата на воениот оркестар, како и изгледот, димензиите, техничките спецификации на сите ознаки и нивна прецизна поставеност на истите, ги дефинира началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија со „Упатството за обезбедување на квалитет и контрола на производите од униформите и ознаките во Армијата на Република Македонија“.

Времето на траење на деловите од гардиската униформа и униформата на воениот оркестар, ги определува министерот за одбрана на Република Македонија, со „Правилникот за времето на траење на униформите и нејзините делови на воениот персонал на служба во Армијата на Република Македонија“.

5. СПЕЦИЈАЛНИ УНИФОРМИ

Член 46

Специјалните униформи ги користат припадниците на единицата за специјални операции, извидувачките единици, воената полиција, снајперисти, алпинисти, послуги на борбени возила, екипажи на воздухоплови, послуги на тенкови, окlopни и специјални возила, падобранци, деминери, персонал од АБХО единици, санитетски персонал, езерски персонал и други специјалности во Армијата, во зависност од природата и карактерот на задачите кои ги извршуваат.

Специјалните униформи се обележуваат на ист начин и со исти ознаки како и БУ.

Видовите на специјалните униформи и нивните комплети се дефинирани со „Критериумите за следување на материјални средства во Армијата на Република Македонија“ донесени од началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

Времето на траење на деловите од специјалните униформи, ги определува министерот за одбрана на Република Македонија, со „Правилникот за времето на траење на униформите и нејзините делови на воениот персонал на служба во Армијата на Република Македонија“.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 47

Униформите кои припадниците на Армијата ги носят согласно „Уредбата за единствениот знак за припадност на Армијата на Република Македонија, униформата, ознаките за чиновите, родовите и службите, ознаките за единиците како и начинот и условите за нивното носење“ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 188/16), ќе се заменат во рок од 3 години од денот на влегувањето во сила на оваа уредба.

Член 48

По изминувањето на рокот наведен во член 47 престанува да важи „Уредбата за единствениот знак за припадност на Армијата на Република Македонија, униформата, ознаките за чиновите, родовите и службите, ознаките на единиците како и начинот и условите за нивното носење“ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 188/16).

Член 49

Оваа Уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 06-1391/1
25 декември 2018 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Горче Иванов**, с.р.

4535.

Врз основа на член 45 од Законот за одбрана („Службен весник на Република Македонија“, бр.42/01, 5/03, 58/06, 110/08, 51/11 и 151/11), претседателот на Република Македонија, донесе

**УРЕДБА
ЗА ОЗНАКИТЕ ЗА УНИФОРМИТЕ НА АРМИЈАТА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со оваа уредба се пропишуваат: ознака за знамето на Република Македонија (во натамошниот текст: ознака за државното знаме), ознака за единствен знак за припадност на Армијата на Република Македонија (во натамошниот текст: Армијата), ознаки кои го содржат единствениот знак за припадност на Армијата, ознака за штитот на Армијата, ознаки за генерали, ознака „МАКЕДОНИЈА“, ознаки за чинови, родови и служби, ознаките за командите и единиците на Армијата, ознаки за вештини, видови на обука и усвршувања, ознаки за учество во операции, во меѓународни команди и организации и ознаки за први и главни подофицири, како и начинот на поставувањето на ознаките за униформите на Армијата.

II ОЗНАКИ ЗА УНИФОРМИТЕ НА АРМИЈАТА

1. ОЗНАКА ЗА ДРЖАВНОТО ЗНАМЕ

Член 2

Ознаката за државното знаме претставува намалена верзија на знамето на Република Македонија.

За поставување на борбената униформа (во натамошниот текст БУ) и на специјалните униформи, ознаката за државното знаме се изработува во затемната, прикриена изведба (во натамошниот текст: во „subdued“ изведба).

За поставување на службената униформа (во натамошниот текст СЛУ), на свечената униформа (во натамошниот текст СЛУ), како и на униформите на единицата за почести, ознаката за државното знаме се изработува во пропишани бои.

2. ОЗНАКА ЗА ЕДИНСТВЕН ЗНАК ЗА
ПРИПАДНОСТ НА АРМИЈАТА

Член 3

Единствениот знак за припадност на Армијата, претставува стилизирано сонце со дванаесет краци со златна боја и црвено кружно поле во средината, на кое е испишан акроним на Армијата со златна боја.

Единствениот знак за припадност на Армијата може да биде составен елемент и на други ознаки за униформите на Армијата.

Единствениот знак за припадност на Армијата се поставува на баретка, капа со стреа и шешир, самостојно или како составен дел од другите ознаки за командите и единиците на Армијата.

Единствениот знак за припадност на Армијата се изработка со лиење во метал, везење или ткаење.

3. ОЗНАКА - ШТИТ НА АРМИЈАТА

Член 4

Ознаката - штит на Армијата е во форма на широка елипса со црвена основа, обрабена со јаже во златна боја. Во средина на штитот е претставен единствениот знак за Армијата, опколен со венец, а во позадина е поставен краток меч, со сечивото свртено нагоре. Венецот и мечот се во златна боја. Ознаката - штит на Армијата се изработка со везење или ткаење.

4. ОЗНАКА ЗА ГЕНЕРАЛИ

Член 5

Ознаката за генерали за шапка, баретка, капа со стреа и шешир се состои од единствениот знак за припадност на Армијата, обвиен во полуокруг со две тутунови гранчиња во златна боја. Ознаката се изработка во тродимензионална форма од метал.

Ознаката за генералите за горните јаки од реверите од палтото и капутот на генералите е со црвена основа, обрабена во златна боја. На ознаката се поставени стилизирани тутунови лисја во златна боја и цвет во бела боја, над кои се поставени афционови плодови во златна боја. Ознаката се изработка со везење или ткаење.

5. ОЗНАКИ ЗА ЧИНОВИ

5.1. Ознаки за чиновите за борбена униформа (БУ) и специјалните униформи

Член 6

Ознаките за чиновите за БУ и специјалните униформи се во форма на правоаголник, изработени од платно, везени или ткаени во „subdued“ изведба, прилагодени на основната и универзалната шара, односно специјалните униформи.

Ознаката за чинот разводник се состои од едно стропило.

Ознаката за чинот десетар се состои од две стропила.

Ознаката за чинот помлад водник се состои од три стропила.

Ознаката за чинот водник се состои од еден ремен и стропило.

Ознаката за чинот постар водник се состои од еден ремен и две стропила.

Ознаката за чинот постар водник I класа се состои од еден ремен и три стропила.

Ознаката за чинот наредник се состои од два ремена и стропило.

Ознаката за чинот главен наредник се состои од два ремена и две стропила.

Ознаката за чинот потпоручник се состои од една осумкрака звезда.

Ознаката за чинот поручник се состои од две осумкраки звезди, вертикално поставени.

Ознаката за чинот капетан се состои од три осумкраки звезди, вертикално поставени.

Ознаката за чинот мајор се состои од појас од народенvez и една осумкрака звезда.

Ознаката за чинот потполковник се состои од појас од народенvez и две осумкраки звезди, вертикално поставени.

Ознаката за чинот полковник се состои од појас од отворен венец од тутунови лисја со елипса во средината и две осумкраки звезди, вертикално поставени во средината.

Ознаката за чинот генерал-мајор се состои од отворен венец од тутунови лисја со елипса во средината и три осумкраки звезди, вертикално поставени во средината.

Ознаката за чинот генерал на Армија се состои од отворен венец од тутунови лисја со елипса во средината и четири осумкраки звезди, од кои првите две звезди се хоризонтално поставени, третата звезда е на средина, а четвртата звезда е во продолжение на третата звезда.

5.2. Ознаки за чиновите за службена униформа (СЛУ) и за свечена униформа (СВУ)

Член 7

Ознаките за чиновите за СЛУ и СВУ се состојат од исти елементи како и ознаките на чинови за БУ.

Ознаките за чиновите за СЛУ и СВУ се изработуваат на платнени навлаки, со везење или ткаење.

По исклучок, ознаките за чинови на генерали за палтото, јакната и капутот од СЛУ и палтото и капутот од СВУ, се изработуваат со везење, директно на нарамениците.

Член 8

Изгледот, димензиите и техничките спецификации на ознаките за чиновите за БУ, СЛУ и СВУ, ги дефинира началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија со „Упатството за обезбедување на квалитет и контрола на производите од униформите и ознаките во Армијата на Република Македонија“.

6. ОЗНАКИ ЗА РОДОВИ И СЛУЖБИ

Член 9

Ознаките за родовите и службите се изработуваат од метал во златна боја и се поставуваат на подлога во форма на ромб обрабен со златна боја, на долните јаки на реверите на палтото од СЛУ и СВУ.

6.1. Ознаки за родови

Член 10

Ознака за родот пешадија се две вкрстени пушки, со цевките свртени нагоре.

Ознака за родот артилерија се две вкрстени топовски цевки, свртени нагоре.

Ознака за родот окlopно-механизирани единици е фронтална силуeta на тенк.

Ознака за родот инженерија се две кули-набљудувачници.

Ознака за родот врски се две вкрстени молњи.

Ознака за родот атомско-биолошко-хемиска одбрана се два вкрстени лабораториски сада.

Ознака за родот електронско војување е во форма на елипса, со две вкрстени патеки на електрони во движење.

Ознака за родот авијација е меч со врвот свртен нагоре, а на средината на мечот се претставени крилја.

Ознака за родот противвоздушна одбрана се вкрстени две противавионски ракети.

Ознака за родот воздушно набљудување, јавување и наведување е радарска антена.

6.2. Ознаки на служби

Член 11

Ознака за техничка служба се два полукружни запчаници, во чија внатрешност се прикажани вкрстени алати.

Ознака за интендантска служба се два полукружни венци од класие од пченица, а во средината на венците поставена е товарна кујна и еден меч во средината на знакот, со врвот нагоре.

Ознака за санитетска служба е жезол со две вкрстени змии со главите нагоре околу него и чинија помеѓу нив.

Ознака за ветеринарна служба е кириличната буква „В“, над која одзади се прикажани две вкрстени глави на змии.

Ознака за сообраќајна служба е овал, во чие средиште се поставени тркало со единствениот знак на Армијата во средина, а под нив сидро. Од овалот излегуваат крилја.

Ознака за финансиска служба се две вкрстени пера за пишување.

Ознака за правна служба е меч со врвот нагоре, на чиј врв е поставена терезија.

Ознака за градежна служба е круг, над кој се вкрстени агломер од горна и шестар од долната страна.

Ознака за музичка служба, виолински клуч.

Ознака за метеоролошка служба е метеоролошки инструмент (анемометар) и петел.

Ознака за службата за безбедност и разузнавање е квадрат поделен на 25 полиња, симболична претстава на подлога за општествена игра-дама.

7. ОЗНАКИ НА КОМАНДИ И ЕДИНИЦИ НА АРМИЈАТА

7.1. Ознака за Генералштабот на Армијата

Член 12

Ознаката за Генералштабот на Армијата е составен од два круга, единиот надворешен и поголем, вториот внатрешен и помал. Надворешниот круг е во црвена боја и е обрабен со златно јаже. Внатрешниот круг е во златна боја, обрабен со црна боја. Во надворешниот круг на двете спротивни страни лево и десно, се прикажани по две генералски звезди во златна боја, обрабени со црна боја. На горната половина од надворешниот круг полуокружно, е поставен натпис „ГЕНЕРАЛШТАБ“ со златни букви, обрабени со црна боја. Во долната половина од надворешниот круг полуокружно е поставен натпис на Генералштабот на англиски јазик и латинично писмо „GENERALSTAFF“, со златни букви, обрабени со црна боја. Во внатрешноста на помалиот круг е поставен меч во златна боја, обрабен со црна боја. Врз средината на мечот е поставена ознака единствениот знак за припадност на Армијата. Мечот е обвиктан со стилизирани дабови лисја во бронзена боја. Ознаката за Генералштабот на Армијата за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

7.2. Ознака за Командата за операции

Член 13

Ознаката за Командата за операции е составена од два круга, единиот надворешен поголем, вториот внатрешен помал. Надворешниот круг е во црна боја, додека внатрешниот круг е во црвена боја, двета обрабени со златна боја. Надворешниот круг е обрабен со златно јаже. Во надворешниот круг на двете спротивни страни лево и десно, се прикажани по една генералска звезда во златна боја, обрабена со црна боја. На горната половина од надворешниот круг полуокружно, е натпис „КОМАНДА ЗА ОПЕРАЦИИ“ со златни букви, обрабени со црна боја. Во долната половина од надворешниот круг полуокружно, е натпис на командата на англиски јазик и латинично писмо „OPERATIONS COMMAND“, со златни букви, обрабени со црна боја. Во внатрешниот круг е поставен полуокружен венец од дабови лисја, врз кој се поставени два вкрстени мечи, сите во златна боја, обрабени со црна боја. Ознаката на Командата за операции за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

7.3. Ознаки за првопотчинети единици на Командата за операции

7.3.1. Ознаки во 1. моторизирана пешадиска бригада

Член 14

Ознаката за 1. моторизирана пешадиска бригада е во форма на квадрат обрабен златно, во кој се претставени две стилизирани бројки еден - „1“, свртени една

нагоре, другата надолу, така што целосно го пополнуваат квадратот. Десната бројка „1“ е во црвена, а левата во црна боја, двете обрабени со златна боја. Ознаката на 1. моторизирана пешадиска бригада за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Командата на 1. моторизирана бригада и нејзината командна чета е во форма на штит со црвена основа, обрабен со златна боја. Во средината на штитот е претставен меч со сребрено-црна боја со сечивото нагоре, обработен златно. Преку мечот во средината, се вклепани пушка и топовска цевка, во црна боја, свртени нагоре, обрабени жолто. Преку пушката и топовската цевка, во средината, е претставен тенк во црна боја, фронтално свртен со цевката крената нагоре, обработен златно. Ознаката за Командата на 1. моторизирана пешадиска бригада и нејзината командна чета за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за 1. механизиран пешадиски баталјон е во форма на штит со црвена основа, обрабен и дијагонално преполовен со златна боја. Во левиот горен дел на штитот е претставена шкорпија во црна боја, обрабена со златна боја. Во десниот долен дел на штитот е прикажан бројот на баталјонот - „1“ со златна боја, обработен со црна боја. Ознаката за 1. механизиран пешадиски баталјон за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за 2. моторизиран пешадиски баталјон е во форма на штит со црвена основа, обрабен и дијагонално преполовен со златна боја. Во левиот горен дел на штитот е претставена шкорпија во црна боја, обрабена со златна боја. Во десниот долен дел на штитот е прикажан бројот на баталјонот - „2“, во златна боја, обработен со црна боја. Ознаката за 2. моторизиран пешадиски баталјон за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за 3. моторизиран пешадиски баталјон е во форма на штит со црвена основа, обрабен и дијагонално преполовен со златна боја. Во левиот горен дел на штитот е претставена глава на леопард во окер боја, обрабена со црна боја. Во десниот долен дел на штитот е прикажан бројот на баталјонот - „3“, во златна боја, обработен со црна боја. Ознаката за 3. моторизиран пешадиски баталјон за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за 4. моторизиран пешадиски баталјон е во форма на штит со црвена основа, обрабен и дијагонално преполовен со златна боја. Во левиот горен дел на штитот е претставена глава на леопард во окер боја, обрабена со црна боја. Во десниот долен дел на штитот е прикажан бројот на баталјонот - „4“, во златна боја, обработен со црна боја. Ознаката за 4. моторизиран пешадиски баталјон за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Артилерискиот баталјон е во форма на штит со црвена основа, обрабен со златна боја. Во средината на штитот се вклепани две топовски цевки во златна боја, свртени нагоре, обрабени со црна боја. Над топовските цевки се наоѓа меч во златна боја со сечивото нагоре, обработен со црна боја. Ознаката за Артилерискиот баталјон за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Тенковскиот баталјон е во форма на штит со црвена основа, обрабен со златна боја. Во рамките на штитот е стилизирано сонце од државното знаме. На средината на сонцето е претставен тенк во црна боја, фронтално свртен со цевката крената нагоре, обработен со златна боја. Ознаката за Тенковскиот баталјон за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Четата за атомско-биолошко-хемиска одбрана е во форма на штит со црвена основа, обрабен со златна боја. Во горниот дел на штитот се претставени два вклепани лабораториски сади, а под нив се претставени знаци за радиолошко, биолошко и хемиско оружје, сите во златна боја, обрабени со црна боја. Ознаката за Четата за атомско-биолошко-хемиска одбрана за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Четата за врски од 1. моторизирана пешадиска бригада е во форма на штит со црвена основа, обрабен со златна боја. Во средината на штитот се претставени две вклепани сигнални знаменца во сребрена и темноцрвена боја, обрабени со црна боја. Над знаменеците е претставен меч во златна боја, со сечивото нагоре, обработен со црна боја. Ознаката за Четата за врски за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Сите припадници на 1. моторизирана пешадиска бригада, над ознаката на самостојна чета-баталјон во која се распоредени, на БУ и специјалните униформи, ја носат и ознаката за 1. моторизирана пешадиска бригадата.

7.3.2. Ознаки за Воздухопловниот ВИНГ

Член 15

Ознаката за Командата на воздухопловниот ВИНГ и неговите приштапски единици е во форма на штит со сина основа, обрабен со златна боја. По внатрешниот раб на штитот се протега лента во темносина боја, обрабена со златна боја, на која рамномерно се претставени звезди во златна боја, обрабени со црна боја. Во средината на штитот е поставен меч со сечивото нагоре, на кој се поставени крилја, сите во златна боја, обрабени со црна боја. Ознаката за Командата на воздухопловниот ВИНГ и неговите приштапски единици за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Сквадронот на борбени хеликоптери е во форма на штит со црвена основа, обрабен со златна боја. По внатрешниот раб на штитот се протега лента во темносина боја, обрабена со златна боја, на која рамномерно се претставени звезди во златна боја, обрабени со црна боја. Во внатрешноста на штитот е претставено стилизирано сонце во изгрев со три крака, во златна боја. Во внатрешноста на штитот преку знамето, во горниот дел, е прикажан хеликоптер во дејство фронтално, во црна боја, обработен со златна боја. Во десниот дел на штитот е прикажан нишан со бела боја на врв од планина во сина боја. Ознаката за Сквадронот на борбени хеликоптери за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Сквадронот на транспортни хеликоптери е во форма на штит со црвена основа, обрабен со златна боја. По внатрешниот раб на штитот се протега лента во темносина боја, обрабена со златна боја, на која рамномерно се распоредени звезди во златна боја, обрабени со црна боја. Во внатрешноста на штитот на црвена основа, е претставено сонце со четири зрака, во златна боја. Во средината на ознаката е претставен црн конј со кренати предни нозе во профил, обработен со сребрена боја. Во горниот десен дел од ознаката е поставен меч со сечивото нагоре, на кој се поставени крилја, сите во златна боја, обрабени со црна боја. Ознаката за Сквадронот на транспортни хеликоптери за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Баталјонот за противвоздушна одбрана е во форма на штит со светлосина основа, обрабен со златна боја. Во внатрешноста на штитот се претставени ракета и цевка од топ свртени нагоре, во чиј горен дел

се наоѓа радарска антена, зад која е прикажана кобра во став за борба, во сребрена и златна боја, обрабени со црна боја. Зад наведените симболи се претставени патеки на две ракети во бела боја, обрабени со златна боја, кои се протегаат од десниот долен дел кон левиот горен дел. Ознаката за Баталјонот за противвоздушна одбрана за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Баталјонот за воздухопловно набљудување и јавување е во форма на штит со светлосина основа, обрачен со темносина боја. Во средината на штитот е прикажан круг со темносина боја, на кој се распоредени звезди во златна боја, обрабени со црна боја. Во кругот е претставена радарска антена во сребрена боја, обрабена со сребрена боја. Зад антената се поставени отворени крилја во златна боја, потпрени на авион свртен нагоре, во сребрена боја, сите обрабени со црна боја. Ознаката за Баталјонот за воздухопловно набљудување и јавување за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Сквадронот за воздухопловно-техничко одржување е во форма на штит во темносина боја, обрачен со златна боја. По внатрешниот раб на штитот се протега лента во темносина боја, обрабена со златна боја, на која рамномерно се распоредени звезди во златна боја, обрабени со црна боја. Во внатрешноста на штитот е претставен круг во светлосина боја, рамномерно поделен во три дела на златна, зелена и црвена основа, во кои се преставени резервен дел, авион и авионска бомба. Зад кругот, од левата и десната страна на кругот се појавуваат крилја во златна боја, обрабени со црна боја. Ознаката за Сквадронот за воздухопловно-техничко одржување за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Флајтот за обука и тренинг е во форма на штит е во светлосина боја, обрачен со златна боја. По внатрешниот раб на штитот е лента со темносина боја, обрабена со златна боја, на која рамномерно се претставени звезди во златна боја, обрабени со црна боја. Во штитот е прикажано сонце во изгрев со три крака, во златна боја. Над сонцето се поставени отворена книга и факел во сребрена боја. Над нив се поставени два колиби и три пламени од факелот во црвена боја, обрабени со црна боја. Ознаката за Флајтот за обука и тренинг за БУ и специјалните униформи, се изработка во „subdued“ изведба.

7.3.3. Ознака за Баталјонот на специјални сили „Волци“

Член 16

Ознаката за Баталјонот за специјална намена „Волци“, е во форма на штит со црвена основа, обрачен со златна боја. Во средината на штитот е претставена глава на волк во профил, во црна и сребрена боја. Зад главата на волкот се вкрстени меч, стрела и крило сите во златна боја и падобран со сина основа и златна купола. Ознаката на Баталјонот за специјална намена „Волци“ за БУ и специјалните униформи, се изработка во „subdued“ изведба.

7.3.4. Ознака за Баталјонот за извидување, разузнавање, набљудување и одредување на цели

Член 17

Ознаката за Баталјонот за извидување, разузнавање, набљудување и одредување на цели е во форма на штит со црвена основа, обрачен со златна боја. Во средината на штитот се наоѓа меч со сечивото свртено нагоре, во златна боја. Зад мечот се вкрстени две стрели, со врвовите нагоре, во златна боја. Позади овие симболи се наоѓа падобран со купола во црна боја.

Во подножјето на штитот се наоѓа натпис со црни латинични печатни букви „RANGER“. Ознаката за Баталјонот за извидување, разузнавање, набљудување и одредување на цели за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

7.3.5. Ознака за Баталјонот на воена полиција

Член 18

Ознака за Баталјонот на воената полиција е во форма на штит со сребрена основа, обрачен со златна боја. Во средината на штитот е претставен втор штит во окер основа, во чија внатрешност е прикажано сонце со зраци во златна боја. Зад внатрешниот штит се поставени два вкрстени мечи со сечивата надолу, во златна боја, обрабени со црна боја. На врвот на внатрешниот штит е испишан натпис „ВОЕНА ПОЛИЦИЈА“. Ознаката за Баталјонот на воената полиција за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

7.3.6. Ознака за Баталјонот за врски

Член 19

Ознака за Баталјонот за врски е во форма на штит со црвена основа, обрачен со златна боја. Во средината на штитот е поставен меч со сечивото нагоре, во златна боја, обрачен со црна боја. Зад горната половина на мечот се претставени две вкрстени знаменца, десното во златна боја со црвена внатрешност, левото во црвена боја со златна внатрешност, двете обрабени со црна боја. Во долнот дел на мечот се прикажани два дабови лисја во златна боја, обрабени со црна боја, а во лисјата е прикажана по една молња со црвена боја. Ознаката за Баталјонот за врски за БУ и специјалните униформи, се изработка во „subdued“ изведба.

7.3.7. Ознака за Инженерскиот баталјон

Член 20

Ознаката за Инженерскиот баталјон е во форма на штит со црвена основа, обрачен со златна боја. Во горниот дел од штитот се претставени две стражарски кули, поврзани со мост, во златна боја, обрабени со црна боја. Во нивна позадина е претставен дел од сид од тврдина, во црна боја. Под тврдината е прикажано тркало во сребрена боја, над кого се вкрстени инженериски алатки во златна боја. Ознаката за Инженерскиот баталјон за БУ и специјалните униформи, се изработка во „subdued“ изведба.

7.4. Ознаки за Командата за обука и доктрини

Член 21

Ознаката за Командата за обука и доктрини и нејзините приштапски единици е составен од два круга, едниот надворешен поголем, вториот внатрешен помал, двета обрабени со златна боја. Надворешниот круг е со темносина основа, обрачен со златно јаже, на кој во горниот дел полукуружно е испишан натпис „КОМАНДА ЗА ОБУКА И ДОКТРИНИ“ со сребрени букви. Во долнот дел од надворешниот круг, полукуружно е натпис на командата на англиски јазик и латинично писмо „TRAINING AND DOCTRINE COMMAND“ со сребрени букви. Внатрешниот круг е со светлосина основа и во неговата средина е поставен штит на кој е аплицирано државното знаме во природни бои. Над штитот е поставена отворена книга, преку која се вкрстени факел во бронзена боја и меч во сребрена боја, сите обрабени со црна боја. Ознаката за Командата за обука и доктрини и нејзините приштапски единици за БУ и специјалните униформи, се изработка во „subdued“ изведба.

Ознаката за Центарот за индивидуална обука е во форма на штит со црвена основа, обработен со златна боја. Во штитот е поставен дорски столб во сребрена боја, обработен со црна боја. Над столбот е поставен факел во бронзена боја со три црвени пламени јазици, а над факелот се вкрстени два меча со сечивата нагоре, во сребрена боја, сите обработени со црна боја. Ознаката за Центарот за индивидуална обука за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Центарот за обука на питомци е во форма на штит со црвена основа, обработен златно. На штитот е претставено стилизирано државно знаме. Над знамето се претставени отворена книга и над неа се вкрстени меч во сребрена боја и пушка во бронзена боја, сите обработени со црна боја. Во подножјето на книгата се вкрстени две дабови гранки со желади, во бронзена боја. Ознаката за Центарот за обука на питомци за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Центарот за изработка на доктрини, правила, упатства и научени лекции е во форма на штит со црвена основа, обработен со златна боја. Во штитот е поставен дорски столб во сребрена боја, обработен со црна боја. Над столбот во средина е претставена отворена книга, а над неа се вкрстени факел во бронзена боја и меч во сребрена боја, сите обработени со црна боја. Факелот има три огнени јазици во црвена боја. Ознаката за Центарот за изработка на доктрини, правила, упатства и научени лекции за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Центарот за одгледување и дресура на кучиња е во форма на штит со црвена основа, обработен со златна боја. На штитот е претставена глава на шарпланинец во црна, сребрена и кафеава боја, обработена црно. Ознаката за Центарот за одгледување и дресура на кучиња за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Центарот за симулации е штит со црвена основа, обработен со златна боја. Во штитот е поставена шаховска фигура-топ во сребрена боја, обработен со црна боја. Над шаховската фигура се вкрстени меч со сечивото нагоре, пушка и топовска цевка, сите златни, обработени со црна боја. Ознаката за Центарот за симулации за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Центарот за поддршка на обуката е во форма на штит со црвена основа, обработен и преполовен со златна боја. Во горниот лев агол се вкрстени меч и пушка во сребрена боја, обработени со црна боја.

Во десниот долен дел е претставено сидро во црна боја, обработено со сребрена боја. Ознаката за Центарот за поддршка на обуката за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Центарот за странски јазици е истоветна со ознаката на Командата за обука и доктрини.

7.5. Ознаки за Логистичката база

Член 22

Ознаката за Командата на логистичката база и нејзините приштапски единици е во форма на штит во црвена боја, обработен со црна боја. Во средината на штитот се наоѓаат дијагонално прекрстени клучеви во црна боја, обработени со златна боја, а преку нив е поставено тркало од колска кола во црна боја со пречки во златна боја. По работ на тркалото се поставени стрелки во круг во златна боја. Во тркалото е поставен жезол во бронзена боја обвиткан со змија во сребрена боја. Ознаката за Командата на логистичката база и нејзините приштапски единици за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Техничкиот ремонтен центар е во форма на штит во црвена боја, обработен и дијагонално преполовен со црна боја. Во левиот горен дел се наоѓа внатрешниот елемент од ознаката на Командата на логистичката база, а во десниот долен дел се наоѓа голем запчаник во златна боја, обработен со црна боја. Во средината на запчаникот се наоѓа механичарски клуч во црна боја, обработен со сребрена боја. Ознаката за Техничкиот ремонтен центар за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Центарот за снабдување и транспорт е во форма на штит обработен и дијагонално преполовен со црна боја. Во левиот горен дел се наоѓа внатрешниот елемент од ознаката на командата на логистичката база, а во десниот долен дел се наоѓа меч со класје од жито од двете страни во златна боја, обработени со црна боја. Над мечот се наоѓаат пет запчаници од трансмисија во златна боја, обработени со црна боја. Ознаката за Центарот за снабдување и транспорт за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознаката за Воено-медицинскиот центар е во форма на штит обработен и дијагонално преполовен со црна боја. Во левиот горен дел се наоѓа внатрешниот елемент од ознаката за Командата на логистичката база, а во десниот долен дел е поставен крст со црвена основа, обработен со црна боја. Преку крстот е поставен меч во сребрена боја, обработен со црна боја, околу кој е обвите-

кана змија во златна боја. Ознаката за Воено-медицинскиот центар за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознака за Центарот за поддршка на гарнизонот Скопје е во форма на ѕтит во црвена боја, обрачен и дијагонално преполовен со црна боја. Во левиот горен дел се наоѓа внатрешниот елемент од ознаката за Командата на логистичката база, а во десниот долен дел е прикажан Камениот мост од Скопје во златна боја, обрачен со црна боја. Ознаката на центарот за поддршка на гарнизонот Скопје за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

Ознака за Центарот за управување на материјали е истоветна со ознаката на Командата на логистичката база.

7.6. Ознака за Баталјонот за почести

Член 23

Ознака на баталјонот за почести е во форма на ѕтит со црвена основа, обрачен со златна боја. Во средината на ѕтитот е претставена силуeta на гардист во профил во црна боја, обрачен со сребрена боја, околу кој се наоѓа ловоров венец во златна боја. Во долниот дел на ѕтитот е поставен натпис „ГАРДА“. Ознаката за Баталјонот за почести за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

7.7. Ознака за Резервните сили

Член 24

Ознаката за Резервните сили е во форма на ѕтит со црвена основа, обрачен со црна боја. Во средината на ѕтитот е претставено стилизирано сонце од државното знаме со осум краци во златна боја. Над знамето се поставени меч со сечивото нагоре, а над мечот пушка и топовска цевка, свртени нагоре, сите три во сребрена боја, обраbeni со црна боја. Ознаката за Резервните сили за БУ и специјалните униформи, се изработува во „subdued“ изведба.

8. ОЗНАКИ НА ПРВИ И ГЛАВНИ ПОДОФИЦЕРИ

Член 25

Подофицерите во Армијата, поставени на должност прв и главен подофицер, на униформите носат ознаки на формациското место на кое се поставени.

Член 26

Ознаката за подофицер поставен на должност прв подофицер е минијатурна изведба на чинот наредник, со еден ромб поставен во средината, помеѓу правите ленти и изведбата од стропилото.

Ознаката за подофицер поставен на должност главен подофицер е минијатурна изведба на чинот главен наредник, со два ромба поставени симетрично еден до друг во средината, помеѓу правите ленти и првата изведба на стропилото.

Ознаката за подофицер, поставен на должност главен подофицер во единица и команда со која командува бригаден генерал е минијатурна изведба на чинот главен наредник, со гранчиња од тутунови лисја во полукруг, со една звезда поставена во средината помеѓу гранчињата од тутунови лисја и првата изведба на стропилото.

Ознаката за подофицер, поставен на должност главен подофицер во командата со која командува генерал-мајор е минијатурна изведба на чинот главен наредник, со гранчиња од тутунови лисја во полукруг, со две звезди хоризонтално поставени во средината помеѓу гранчињата од тутунови лисја и првата изведба на стропилото.

Ознаката за подофицер, поставен на должност главен подофицер на Армијата е минијатурна изведба на чинот главен наредник, со гранчиња од тутунови лисја во полукруг со три звезди поставени во форма на триаголник, во средината помеѓу гранчињата од тутунови лисја и првата изведба на стропилото.

За СЛУ и СВУ ознаките се изработени од метал во златна боја, за БУ и специјалните униформи се изработкаат во „subdued“ изведба.

9. ОЗНАКИ ЗА УЧЕСТВО ВО МИРОВНИ И ХУМАНИТАРНИ ОПЕРАЦИИ И ОЗНАКИ ЗА УЧЕСТВО ВО МЕЃУНАРОДНИ КОМАНДИ ИЛИ ОРГАНИЗАЦИИ

Член 27

Воениот и цивилниот персонал упатен во мировни и хуманитарни операции или упатен на работа во меѓународни команди или организации надвор од територијата на Република Македонија, на униформата ја носи ознаката на мисијата во која е упатен, утврдена од страна на организацијата која ја предводи мисијата.

Член 2

Движната ствар од член 1 од оваа одлука се дава на трајно користење без надомест на Јавната здравствена установа Здравствен дом – Вевчани.

Член 3

Министерот за здравство склучува договор со директорот на Јавната здравствена установа Здравствен дом – Вевчани со кој се уредуваат правата и обврските за движната ствар од член 1 од оваа одлука.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 44-10834/1
25 декември 2018 година
Скопје
Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
д-р **Бујар Османи, с.р.**

4543.

Врз основа на член 93 став 3 од Законот за надворешни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 46/06, 107/08, 26/13, 39/14, 61/15 и 226/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 25.12.2018 година донесе

ОДЛУКА

**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА ИМЕНУВАЊЕ
НА ПОЧЕСЕН КОНЗУЛ НА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, СО
СЕДИШТЕ ВО КАВАДАРЦИ**

Член 1

Се дава согласност Александар Гечев да се именува за почесен конзул на Република Словенија во Република Македонија, со седиште во Кавадарци.

Член 2

Се задолжува Министерството за надворешни работи да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.44-10963/1
25 декември 2018 година
Скопје
Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
д-р **Бујар Османи, с.р.**

4544.

Врз основа на член 86 став 3 од Законот за надворешни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 46/06, 107/08, 26/13, 39/14, 61/15 и 226/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 25.12.2018 година, донесе

ОДЛУКА

**ЗА ОТВОРАЊЕ НА ПОЧЕСЕН КОНЗУЛАТ НА
РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА ВО РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА, СО СЕДИШТЕ ВО КАВАДАРЦИ**

Член 1

Република Словенија отвора Почесен конзулат во Република Македонија, со седиште во Кавадарци.

Член 2

Се задолжува Министерството за надворешни работи да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.44-10964/1
25 декември 2018 година
Скопје
Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
д-р **Бујар Османи, с.р.**

4545.

Врз основа на член 49-а став 3 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14, 72/15, 98/15, 154/15, 215/15, 7/16 и 39/16), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 25.12.2018 година, донесе

ОДЛУКА

**ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ИЗГРАДБА НА ОБЈЕКТИ СО НАМЕНА Г2-ЛЕСНА И НЕЗАГАДУВАЧКА ИНДУСТРИЈА
КО КРНЕВО, ОПШТИНА КАВАДАРЦИ**

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Локална урбанистичко планска документација за изградба на објекти со намена Г2-лесна и незагадувачка индустрија КО Крнево, Општина Кавадарци.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

4548.

Врз основа на член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18), член 6 став 1 и член 68 став 1 точка 2 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15 и 190/16), член 5 став 1 и член 14 став 6 од Законот за Македонската банка за поддршка на развојот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 105/09), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

ОДЛУКА ЗА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК ОД СТРАНА НА МАКЕ- ДОНСКАТА БАНКА ЗА ПОДДРШКА НА РАЗВОЈОТ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишува методологијата за управување со кредитниот ризик од страна на Македонската банка за поддршка на развојот (во понатамошниот текст: МБПР).

Методологијата ги вклучува класификацијата, начинот на утврдување на исправката на вредноста и износот на посебната резерва (очекуваната кредитна загуба), супервизорските стандарди за пристигнатите за наплата, а ненаплатени побарувања и опфатот и елементите на управувањето со кредитниот ризик.

Изразите коишто се употребени во оваа одлука го имаат истото значење како во Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18).

II. КЛАСИФИКАЦИЈА НА КРЕДИТНАТА ИЗЛОЖЕНОСТ

2. МБПР е должна да ја врши класификацијата на изложеноста на кредитен ризик на начинот и според критериумите предвидени во глава II. од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, МБПР не е должна да ги применува одредбите од точката 9 потточка 9.4., алинеи 4, 5 и 6 од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, при кредитно осигурување и откуп на побарувања (факторинг и форфетинг) врз основа на извоз.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, МБПР ја оценува кредитната способност на нефинансиското правно лице – нерезидент најмалку еднаш на дванаесет месеци, или почесто доколку се исполнети критериумите за зголемување на кредитниот ризик, дефинирани во интерните акти согласно со точката 51 потточка 51.3. од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик.

III. УТВРДУВАЊЕ НА ИСПРАВКАТА НА ВРЕДНОСТА И НА ПОСЕБНАТА РЕЗЕРВА

3. МБПР е должна да утврдува исправка на вредноста и посебна резерва врз основа на утврдената очекувана кредитна загуба на поединична и/или на групна основа, согласно со одредбите од главата III. од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, полисите за осигурување на побарувањата коишто ги издава МБПР не се вклучуваат во првокласен инструмент за обезбедување од точката 24 од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик.

IV. ОСТАНАТИ ОДРЕДБИ

4. На МБПР се применуваат одредбите од главите IV., V. и VI. и точките 59 и 61 од главата VII. од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик.

V. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

5. Оваа одлука стапува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јули 2019 година.

6. На денот кога ќе почне да се применува оваа одлука, престанува да важи Одлуката за методологијата за утврдување на исправката на вредноста, односно за издвојување посебна резерва од страна на Македонската банка за поддршка на развојот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 121/13).

Гувернер

и претседавач на Советот

О. бр. 02-15/XIX-2/2018

20 декември 2018 година

Скопје

на Народна банка на

Република Македонија,

д-р Анита Ангеловска-Бекоњска, спр.

4549.

Врз основа на член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18), член 68 став 1 точка 8 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15 и 190/16) и член 146 став 8 од Законот за спречување на перенеје пари и финансирање тероризам („Службен весник на Република Македонија“ бр. 120/18), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски

телефон: +389-2-55 12 400

телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2018 година изнесува 10.100 денари.

„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламирање: 15 дена.

Жиро-сметка: 30000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.

Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

ISSN 0354-1622

2018241